JUSTITSMINISTERIET

Dato: 14. september 2026
Kontor: Kontoret for Organiseret Kriminalitet
Sagsbeh: Jonas Karlsen og Anne Roding Grunnet Dahlgaard
Sagsnr.: 2026-03774
Dok.: 4128539

Forslag
til
Lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love
(Skærpet indsats mod bandekriminalitet og kriminelle familier m.v. og baggrundstjek af visse havnemedarbejdere)

§ 1

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1294 af 7. november 2025, som ændret ved § 1 i lov nr. 263 af 11. februar 2026, § 2 i lov nr. 358 af 3. marts 2026, § 17 i lov nr. 764 af 8. september 2026 og § 6 i lov nr. 766 af 8. september 2026, foretages følgende ændringer:

1. I *§ 38, stk. 5, § 39, stk. 3, § 41, stk. 3, § 41, stk. 6, § 79 a, stk. 1, 2. pkt., § 79 e, stk. 1, 2. pkt.,* og *§ 81 a, stk. 3,* ændres »tilknytning til en gruppe af personer« til: »tilknytning til en gruppe af personer, herunder en kriminel familie«.

2. I *§ 79 a, stk. 1, 1. pkt.,* indsættes efter »§ 81 a«: »eller § 81 b, stk. 2«, og efter »stk. 3« indsættes: »efter politiets beslutning, jf. stk. 4«.

3. I *§ 79 a, stk. 2,* ændres »afgrænsede« til: »geografisk afgrænsede«.

4. I *§ 79 a, stk. 2, stk. 3, 1. pkt.,* og *stk. 8, 1. pkt.,* ændres: »gruppe af personer« til: »gruppe af personer, herunder den kriminelle familie«.

5. I *§ 79 a, stk. 3, 1. pkt.,* indsættes efter »gerningstidspunktet har tilknytning til«: », eller ved kontaktforbud idømt på baggrund af en dom for overtrædelse af § 81 b, stk. 2, de personer, som gerningen er udført i forening med«.

6. I *§ 79 a* indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Politiet træffer beslutning om den geografiske og tidsmæssige udstrækning af forbud efter stk. 1. Et forbud skal senest udløbe 10 år efter endelig dom. Ved udståelse af fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter forlænges fristen i 2. pkt. tilsvarende.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

7. *§ 79 a, stk. 5,* ophæves.

8. *§ 79 a, stk. 10,* affattes således:

»Stk. 10. Den dømte kan forlange, at anklagemyndigheden indbringer politiets beslutning efter stk. 4 for retten. § 59, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse. Afgørelsen træffes ved kendelse. Retten bestemmer inden 4 uger, efter politiets beslutning er indbragt for retten, om en anmodning efter 1. pkt. skal tillægges opsættende virkning. Går afgørelsen ud på, at politiets beslutning helt eller delvis opretholdes, kan ny anmodning ikke fremsættes, før der er forløbet 2 år fra kendelsens afsigelse. Politiets beslutning efter stk. 4 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.«

9. I *§ 79 a, stk. 11, nr. 1,* ændres »stk. 4« til: »stk. 5«.

10. I *§ 81 a, stk. 1,* ændres »har baggrund i eller er egnet til at fremkalde« til: »er egnet til at fremkalde eller indgå i«, og »grupper af personer« ændres til: »grupper af personer, herunder kriminelle familier«.

11. I *§ 81 a, stk. 2,* ændres »har baggrund i eller er egnet til at fremkalde« til: »er egnet til at fremkalde eller indgå i«.

12. I *§ 81 b* indsættes som *stk. 2:*

»Stk. 2. Er en lovovertrædelse omfattet af stk. 1 udført af flere i forening, kan straffen forhøjes med indtil to tredjedele.«

13. Efter § 81 g indsættes:

»§ 81 h. Den straf, der er foreskrevet i denne lovs kapitel 12 og 13, § 180, § 183, stk. 2, § 183 a, § 187, stk. 1, § 192 a, § 192 b, stk. 3, jf. stk. 2, og § 237, kan forhøjes med indtil en tredjedel for den, som

1) med ydelse af betaling eller løfte om betaling hverver en person til at begå lovovertrædelsen eller

2) mod betaling eller løfte om betaling lader sig hverve til at begå lovovertrædelsen.«

14. Efter § 191 b indsættes:

»**§ 191 c.** Med bøde eller fængsel indtil 4 år straffes den, som med forsæt til at bidrage til, at en anden person begår et strafbart forhold, foretager en handling, der understøtter denne persons overtrædelse af en af de i denne lovs bestemmelser, der kan medføre fængsel indtil på livstid.

§ 2

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1298 af 7. november 2025, som ændret ved § 1 i lov nr. 1765 af 29. december 2025 og § 2 i lov nr. 263 af 11. februar 2026, foretages følgende ændringer:

1. I *§ 115, stk. 5, 1. pkt.,* indsættes efter »bandemiljøer«: »og kriminelle familier«.

2. I *§ 684* indsættes som *stk. 3:*

»*Stk. 3.* I de i straffelovens § 79 a, stk. 10, omhandlede sager om opholdsforbud og kontaktforbud medvirker ikke domsmænd. Sagen kan afgøres på skriftligt grundlag, hvis der ikke fremsættes anmodning om mundtlig forhandling, som efter begæring herom finder sted for lukkede døre. Hvis den pågældende ikke giver møde ved advokat, beskikker retten vedkommende en offentlig forsvarer. Beskikkelse kan dog efter den pågældendes begæring undlades.«

3. I *§ 769, stk. 2,* og *§ 771, stk. 3, 1. pkt.,* ændres »tilknytning til en gruppe af personer« til: »tilknytning til en gruppe af personer, herunder en kriminel familie«.

4. I *§ 771, stk. 4, 1. pkt.,* ændres »gruppe af personer« til: »gruppe af personer, herunder en kriminel familie«.

§ 3

I lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 201 af 28. februar 2023, som ændret bl.a. ved § 7 i lov nr. 665 af 11. juni 2024, § 1 i lov nr. 726 af 20. juni 2025 og senest ved § 3 i lov nr. 263 af 11. februar 2026, foretages følgende ændringer:

1. I *§ 46, stk. 3,* og *§ 51, stk. 4,* ændres »tilknytning til en gruppe af personer« til: »tilknytning til en gruppe af personer, herunder en kriminel familie«.

2. I *§ 53, stk. 1, § 55, stk. 4, 1. pkt., § 57, stk. 4, 1. pkt.,* og *§ 65 a, stk. 2, nr. 3,* ændres »gruppe af personer« til: »gruppe af personer, herunder en kriminel familie«.

§ 4

I lov om politiets virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 1270 af 29. november 2019, som ændret bl.a. ved § 1 i lov nr. 891 af 21. juni 2022, § 1 i lov nr. 734 af 20. juni 2025 og senest ved § 7 i lov nr. 1787 af 29. december 2025, foretages følgende ændring:

1. I *§ 24 f, stk. 3,* ændres »1 år« til: »1 år og 6 måneder«.

§ 5

I lov om havne, jf. lovbekendtgørelse nr. 116 af 24. januar 2024, som ændret ved § 4 i lov nr. 1787 af 29. december 2025, foretages følgende ændring:

1. Efter § 14 a indsættes i *kapitel 5 a:*

»§ 14 b. Justitsministeren fastsætter efter forhandling med by-, land- og transportministeren regler om baggrundstjek af personer, der udfører funktioner for virksomheder i tilknytning til håndtering af gods, herunder containergods, i danske havne, samt om ansættelsesmæssige konsekvenser og øvrige retsvirkninger i forbindelse med baggrundstjekket.«

§ 6

Loven træder i kraft den 1. januar 2027.

§ 7

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men § 4 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som henholdsvis de færøske og de grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Initiativer mod bestillingskriminalitet m.v.

2.1.1. *Skærpelse af straffen for bestillingskriminalitet*

2.1.1.1. *Gældende ret*

2.1.1.2. *Justitsministeriets overvejelser*

2.1.1.3. *Den foreslåede ordning*

2.1.2. *Øget mulighed for at straffe for bidrag til alvorlige forbrydelser*

2.1.2.1. *Gældende ret*

2.1.2.2. *Justitsministeriets overvejelser*

2.1.2.3. *Den foreslåede ordning*

2.2. Initiativer mod kriminelle familier og bander

2.2.1. *Politiets beslutninger om den geografiske og tidsmæssige udstrækning af opholds- og kontaktforbud efter straffelovens § 79 a*

2.2.1.1. *Gældende ret*

2.2.1.1.1. Anvendelsesområdet

2.2.1.1.2. Om opholdsforbuddets geografiske udstrækning

2.2.1.1.3. Øvrige regler om opholds- og kontaktforbud i medfør af straffelovens § 79 a

2.2.1.2. *Straffelovrådets overvejelser*

2.2.1.3. *Den foreslåede ordning*

2.2.2. *Udvidelse af det geografiske anvendelsesområde for opholdsforbud efter straffelovens § 79 a*

2.2.2.1. *Gældende ret*

2.2.2.2. *Justitsministeriets overvejelser*

2.2.2.3. *Den foreslåede ordning*

2.2.3. ***Udvidelse af adgangen til at idømme opholds- og kontaktforbud***

2.2.3.1. *Gældende ret*

2.2.3.2. *Justitsministeriets overvejelser*

2.2.3.3. *Den foreslåede ordning*

2.2.4. ***Ændring af straffelovens § 81 a***

2.2.4.1. *Gældende ret*

2.2.4.1.1. Anvendelsesområdet

2.2.4.1.2. Gruppebegrebet

2.2.4.1.3. Konfliktbegrebet

2.2.4.1.4. Aktindsigt i underliggende materiale til politiets dokumentationsrapporter i sager vedrørende straffelovens § 81 a

2.2.4.2. *Justitsministeriets overvejelser*

2.2.4.3. *Den foreslåede ordning*

2.2.4.3.1. Gruppebegrebet

2.2.4.3.2. Konfliktbegrebet

2.2.5. ***Udvidelse af straffelovens § 81 b***

2.2.5.1. *Gældende ret*

2.2.5.2. *Justitsministeriets overvejelser*

2.2.5.3. *Den foreslåede ordning*

2.2.6. ***Ændring af retsplejelovens § 115, stk. 5, om politiets videregivelse af oplysninger i SSP-samarbejdet***

2.2.6.1. *Gældende ret*

2.2.6.2. *Justitsministeriets overvejelser*

2.2.6.3. *Den foreslåede ordning*

2.3. Tryghedsskabende opholdsforbud

2.3.1. Skærpelse af straffen for overtrædelse af tryghedsskabende opholdsforbud

2.3.1.1. *Gældende ret*

2.3.1.2. *Justitsministeriets overvejelser*

2.3.1.3. *Den foreslåede ordning*

2.4. Baggrundstjek af visse havnemedarbejdere

2.4.1. Indførelse af baggrundstjek af visse havnemedarbejdere

2.4.1.1. *Gældende ret*

2.4.1.1.1. Havneloven

2.4.1.1.2. Generelle regler om sikkerhedsundersøgelser m.v.

2.4.1.1.3. Regler om indhentelse af straffeattester

2.4.1.1.4. CER-loven

2.4.1.1.5. Regler om baggrundskontrol inden for luftfarts-sikkerhed

2.4.1.2. *Justitsministeriets overvejelser*

2.4.1.3. *Den foreslåede ordning*

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

6. Klimamæssige konsekvenser

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

8. Forholdet til EU-retten

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

10. Sammenfattende skema

1. Indledning

Den daværende regering (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) lancerede den 16. februar 2026 udspillet "Styrket indsats mod nye tendenser i den kriminelle underverden" med henblik på at styrke regeringens hårde linje mod bander og kriminelle familier yderligere. Udspillet er en reaktion på nye tendenser i den kriminelle underverden, som skaber utryghed i vores samfund. Lovforslaget har navnlig til formål at gennemføre de dele af udspillet, som kræver lovændringer.

Lovforslaget indeholder for det første initiativer mod bestillingskriminalitet. Der lægges her op til at skærpe straffen for visse særligt alvorlige lovovertrædelser for den, som hverver en person til at begå lovovertrædelsen, og den, som lader sig hverve hertil. Herudover lægges der op til at indføre en ny bestemmelse i straffeloven, der skal styrke mulighederne for at strafforfølge personer, der understøtter visse af de alvorligste forbrydelser.

Desuden lægges der op til en række initiativer mod kriminelle familier og bander. Der lægges i den forbindelse op til at udvide det geografiske anvendelsesområde for opholdsforbud og til at overføre kompetencen til at træffe beslutning om den geografiske og tidsmæssige udstrækning af bl.a. opholdsforbud efter straffelovens § 79 a fra domstolene til politiet. Forslaget om at give politiet kompetence til at træffe beslutning om den geografiske og tidsmæssige udstrækning af opholds- og kontaktforbud efter straffelovens § 79 a tager afsæt i Straffelovrådets betænkning nr. 1587/2026 om rettighedstab.

Lovforslaget indeholder endvidere en række forslag, der skal sidestille kriminelle familier med bander, så disse familier, der har væsentlige lighedstræk med bander, i lovgivningen sidestilles med banderne. Det vil således blive præciseret, at kriminelle familier kan udgøre en gruppe omfattet af f.eks. bandeparagraffen i straffelovens § 81 a, ligesom det bliver muligt at give kriminelle familier opholds- og kontaktforbud. Lovforslaget vil dermed også følge op på beslutningsforslag nr. B 158 fra folketingsåret 2024-25.

I forlængelse heraf lægges der op til en præcisering af retsplejelovens regler om videregivelse af oplysninger blandt myndigheder som led i det kriminalitetsforebyggende samarbejde (SSP-samarbejdet), således at myndigheders videregivelse af oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold til andre myndigheder i medfør af SSP-samarbejdet også vil kunne omfatte oplysninger om enkeltpersoners tilknytning til kriminelle familier.

Der foreslås endvidere en ændring af bandeparagraffen i straffelovens § 81 a, med henblik på, at bestemmelsen fortsat skal kunne anvendes i videst muligt omfang. Ændringen foreslås i lyset af udviklingen i retspraksis i sager om anvendelse af straffelovens § 81 a, som kan medføre, at der fremover vil blive ført færre sager efter bestemmelsen.

Det er Justitsministeriets forventning, at myndighederne fortsat i videst muligt omfang vil forsøge at anvende de lovgivningsmæssige rammer, så der sikres den hårdest mulige straf over for bandekriminalitet. Den nærmere effekt af ændringerne i straffelovens § 81 a vil afhænge af udviklingen i praksis, men det må forventes, at der også fremover vil være tilfælde, hvor det ikke vil være muligt for myndighederne at anvende straffelovens § 81 a. Rigsadvokaten og Rigspolitiet vil følge udviklingen tæt og vil sende en evaluering til Justitsministeriet om effekten af ændringerne, når reglerne har været i kraft i tre år med henblik på Justitsministeriets vurdering af, om der er behov for nye lovændringer, så det sikres, at der fortsat kan idømmes hårde straffe for bandekriminalitet.

I forlængelse heraf indeholder lovforslaget et forslag om at skærpe straffen for overtrædelser, der udføres af flere i forening på offentligt tilgængeligt sted ved brug af skydevåben m.v., med henblik på at sikre, at der fortsat kan sættes hårdt ind over for denne særligt strafværdige form for kriminalitet, men hvor overtrædelsen ikke kan henføres under straffelovens § 81 a.

Derudover indeholder lovforslaget – i lyset af erfaringer med brug af opholdsforbuddet på Christiania – et initiativ om at skærpe straffen for overtrædelse af tryghedsskabende opholdsforbud. Dette forslag har ikke afsæt i udspillet "Styrket indsats mod nye tendenser i den kriminelle underverden".

Endelig indeholder lovforslaget et initiativ, der har til formål at indføre hjemmel i havneloven til administrativt at fastsætte regler om baggrundstjek af personer, der udfører visse funktioner i relevante danske havne. Lovforslaget følger op på de eksempler, der i praksis har været på, at der har været ansat personer i virksomheder på havnen i Aarhus med tilknytning til kriminelle grupper og har til formål at styrke Danmarks indsats mod organiseret kriminalitet og narkotikasmugling ved at bidrage til at sikre en kontrol med, hvem der ansættes. Infiltration og udnyttelse af medarbejdere, særligt i havne der håndterer containergods og i containerrederier, er også en international udfordring, og lovforslaget skal ses i lyset af, at Danmark i stigende grad er et transitland for en del af den narkotika, der indsmugles til og distribueres i de øvrige nordiske lande og Nordvesteuropa.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Initiativer mod bestillingskriminalitet m.v.

2.1.1. Skærpelse af straffen for bestillingskriminalitet

2.1.1.1. Gældende ret

Straffelovens kapitel 10 indeholder de almindelige regler om straffens fastsættelse, herunder regler om skærpende og formildende omstændigheder. Det fremgår af straffelovens § 80, stk. 1, at der under hensyntagen til ensartethed i retsanvendelsen ved straffens fastsættelse skal lægges vægt på lovovertrædelsens grovhed og på oplysninger om gerningsmanden. Ved vurderingen af lovovertrædelsens grovhed skal der tages hensyn til den med lovovertrædelsen forbundne skade, fare og krænkelse samt til, hvad gerningsmanden indså eller burde have indset herom, jf. stk. 2, 1. pkt. Ved vurderingen af oplysninger om gerningsmanden skal der tages hensyn til dennes almindelige personlige og sociale forhold, dennes forhold før og efter gerningen samt dennes bevæggrunde til gerningen, jf. stk. 2, 2. pkt.

Straffelovens § 81 angiver en række forhold, der i almindelighed skal anses som skærpende omstændigheder ved straffastsættelsen.

Det skal eksempelvis indgå som skærpende omstændigheder ved straffastsættelsen, at gerningen er udført af flere i forening, jf. § 81, nr. 2, at gerningen er særligt planlagt eller led i omfattende kriminalitet, jf. § 81, nr. 3, at gerningsmanden tilsigtede, at gerningen skulle have haft betydelig alvorligere følger, end den fik, jf. § 81, nr. 4, at gerningsmanden har udvist særlig hensynsløshed, jf. § 81, nr. 5, eller at gerningsmanden har fået en anden til at medvirke til gerningen ved tvang, svig eller udnyttelse af dennes unge alder eller betydelige økonomiske eller personlige vanskeligheder, manglende indsigt, letsind eller et bestående afhængighedsforhold, jf. § 81, nr. 9. Opregningen i bestemmelsen er ikke udtømmende.

Straffelovens § 81 a indeholder en bestemmelse om strafforhøjelse og skærpet straf for visse straffelovsovertrædelser, der har baggrund i eller er egnet til at fremkalde konflikter mellem grupper af personer, hvor der som led i konflikten anvendes eksempelvis knive eller skydevåben.

Det følger af straffelovens § 81 a, stk. 1, at den straf, der er foreskrevet i straffelovens §§ 119, 119 b, 123, 192 a og 244, § 244, jf. § 247, § 245, §

245, jf. § 247, § 246, jf. § 245, § 246, jf. § 245, jf. § 247, § 252, stk. 1, § 260, stk. 1, § 261, stk. 1 og 2, § 266, § 285, stk. 1, jf. § 281, § 286, stk. 1, jf. § 281, og § 288, kan forhøjes indtil det dobbelte, hvis lovovertrædelsen har baggrund i eller er egnet til at fremkalde en konflikt mellem grupper af personer, hvor der som led i konflikten enten anvendes knive og blankvåben m.v. eller skydevåben eller anvendes våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller begås brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180.

Det er en betingelse for at anvende straffelovens § 81 a, at lovovertrædelsen har baggrund i eller er egnet til at fremkalde en konflikt mellem grupper af personer, hvor der som led i konflikten anvendes knive og blankvåben m.v., skydevåben eller våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller begås brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180. Om straffelovens § 81 a kan i øvrigt henvises til lovforslagets pkt. 2.2.4.

Efter straffelovens § 81 b kan straffen forhøjes med indtil det halve, hvis en af de i straffeloven omhandlede lovovertrædelser begås på offentligt tilgængeligt sted ved brug af skydevåben eller af våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, jf. straffelovens § 192 a, stk. 1, uden at forholdet er omfattet af straffelovens § 81 a.

Straffelovens § 82 angiver en række forhold, der i almindelighed skal anses som formildende omstændigheder ved straffastsættelsen.

Bestemmelserne i straffelovens §§ 81 a og 81 b udelukker ikke anvendelse af de almindelige regler om strafudmåling, herunder de i § 81 anførte strafskærpelsesgrunde og de i § 82 anførte lempelsesgrunde.

Det følger af straffelovens § 23, stk. 1, at den for en lovovertrædelse givne straffebestemmelse omfatter alle, der ved tilskyndelse, råd eller dåd har medvirket til gerningen. Straffen kan nedsættes for den, der kun har villet yde en mindre væsentlig bistand eller styrke et allerede fattet forsæt, samt når forbrydelsen ikke er fuldbyrdet, eller en tilsigtet medvirken er mislykkedes.

Det indebærer, at en person, der hverver en anden til at begå en strafbar handling (eller på anden vis ved tilskyndelse, råd eller dåd medvirker hertil), efter omstændighederne vil kunne straffes for medvirken til den begåede lovovertrædelse. Fuldbyrdes den pågældende strafbare handling ikke, vil

der efter omstændighederne kunne straffes for f.eks. medvirken til forsøg i medfør af straffelovens § 21, jf. § 23. Straf for medvirken og medvirken til forsøg forudsætter, at gerningspersonens forsæt relaterer sig til en forbrydelse, der i et vist omfang er konkretiseret.

Det følger af straffelovens § 191 b, stk. 1, 1. pkt., at den, som er fyldt 18 år og tidligere er idømt fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, lov om våben og eksplosivstoffer m.v. eller lov om knive og blankvåben m.v., og som foretager en handling, der er egnet til at bidrage til, at en person under 18 år involveres i kriminalitet omfattet af disse love, straffes med fængsel indtil 4 år.

Bestemmelsen blev indført ved lov nr. 665 af 11. juni 2024 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (Gennemførelse af dele af bandepakke IV). Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 150 som fremsat, side 119, at det ikke vil være en betingelse, at gerningspersonens handlinger fører til, at personen under 18 år faktisk begår eller medvirker til at begå kriminalitet omfattet af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, våbenloven eller knivloven. Gerningsindholdet vil således være fuldbyrdet, når gerningspersonen har udført en handling, der er egnet til at bidrage til, at en person under 18 år involveres i kriminalitet omfattet af de pågældende love. Herudover fremgår det, at der i forhold til den almindelige medvirkensregel, jf. straffelovens § 23, i medfør af bestemmelsen ikke vil skulle føres bevis for, at gerningspersonens handlinger har ført til, at en person under 18 år faktisk begår eller medvirker til en bestemt eller nærmere konkretiseret strafbar handling eller forsøger herpå.

Straffeloven indeholder ikke i dag en bestemmelse, hvorefter straffen for overtrædelse af visse straffelovsovertrædelser kan skærpes, hvis lovovertrædelsen er begået af en person, som med ydelse af betaling eller løfte om betaling hverver en person til at begå lovovertrædelsen eller som mod betaling eller løfte om betaling lader sig hverve til at begå lovovertrædelsen.

2.1.1.2. Justitsministeriets overvejelser

Siden foråret 2024 har dansk politi set en eskalering i omfanget af kriminalitet med en ny modus, hvor i særlig grad unge personer tager fra Sverige til Danmark for at begå personfarlig kriminalitet på bestilling fra andre med

tilknytning til organiseret kriminalitet. De unge personer har ofte været rekrutteret til at udføre kriminaliteten via lukkede fora eller krypterede tjenester, udbud på sociale medier eller gennem de i forvejen etablerede netværk mellem danske og svenske kriminelle grupper. Denne tendens beskrives også i en analyse udgivet af Digitalt Ansvar i januar 2026 om undersøgelse af rocker- og bandegruppers brug af Instagram og unges interaktion med bandekultur online (Vold, magt og status: Bandemiljøets selviscenesættelse online), hvoraf det bl.a. beskrives, at bander bruger sociale medier til at iscenesætte deres kriminelle miljø og til at lokke bl.a. unge ind i de kriminelle miljøer.

Metoden, hvor gerningspersoner bestiller (hverver) andre til at begå kriminalitet eller lader sig bestille (hverve) til at begå kriminalitet, udbyde ekspertise, viden, redskaber m.v. kan karakteriseres som bestillingskriminalitet (crime-as-a-service eller violence-as-a-service). Denne kriminalitetsform er udtryk for en særligt kynisk tendens blandt organiserede kriminelle, hvor kriminaliteten yderligere organiseres, idet der til brug for udførelsen af alvorlig kriminalitet mod betaling eller løfte om betaling hverves personer, der ikke nødvendigvis i forvejen er en del af det kriminelle miljø. Kriminaliteten er således blevet mere modulær, idet kriminaliteten deles op i mindre dele, som udføres af flere forskellige personer i det kriminelle netværk.

Hertil kommer, at der er set eksempler på, at bandernes brug af bestillingskriminalitet, herunder at kriminaliteten som beskrevet ovenfor deles op i flere dele, betyder, at straffelovens § 81 a (bandeparagraffen) ikke finder anvendelse, for så vidt angår den person, der udfører den strafbare handling, da den person, der hyres til at begå kriminaliteten, ofte ikke ved, hvem de begår kriminalitet på vegne af eller hvorfor.

På den baggrund – og også i lyset af, at særligt børn og unge har været udnyttet til at begå alvorlige lovovertrædelser på vegne af banderne, så de ansvarlige i banderne selv kan undgå strafforfølgning – er det Justitsministeriets vurdering, at denne nye modus er særligt strafværdig. Det gælder også, hvis metoden bruges til at hyre kriminelle til at udføre alvorlige forbrydelser, som f.eks. terror. Der bør derfor sættes ind med en mærkbar strafskærpelse, der vil sende et tydeligt signal til både de personer, der hverver andre til at begå visse særligt alvorlige lovovertrædelser, og de personer, der lader sig hverve til at begå lovovertrædelserne, om, at bestillingskriminalitet er uacceptabelt, og at der vil blive slået hårdt ned på denne type kriminalitet.

2.1.1.3. Den foreslåede ordning

Med henblik på at slå hårdt ned på bestillingskriminalitet foreslås det at indsætte en ny bestemmelse i straffelovens kapitel 10 i form af straffelovens § 81 h, hvorefter straffen for visse særligt alvorlige lovovertrædelser i straffeloven kan forhøjes med indtil en tredjedel for den, som enten med ydelse af betaling eller løfte om betaling hverver en person til at begå lovovertrædelsen eller som mod betaling eller løfte om betaling lader sig hverve til at begå lovovertrædelsen.

Det foreslås, at strafskærpelsen skal omfatte visse af de alvorligste forbrydelser, herunder forbrydelser mod statens selvstændighed, terrorisme og lovovertrædelser, hvorefter der kan idømmes straf på livstid. Det foreslås således, at strafskærpelsen skal omfatte overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13 (forbrydelser mod statens selvstændighed og terrorisme m.v.), § 180 (kvalificeret brandstiftelse), § 183, stk. 2 (sprængning m.v.), § 183 a (kapring af transportmidler eller offshoreanlæg), § 187, stk. 1 (giftige substanser), § 192 a (våben og eksplosivstoffer), § 192 b, stk. 3, jf. stk. 2 (angreb med radioaktive stoffer), og § 237 (manddrab).

Der lægges op til, at strafskærpelsen for overtrædelse af ovenstående bestemmelser vil kunne anvendes over for både den, der bestiller (hverver) en anden person til at begå en af de af den foreslåede bestemmelse omfattede forbrydelser, og over for den, som mod betaling eller løfte herom lader sig hverve til at begå forbrydelsen. I modsætning til f.eks. straffelovens § 81 a vil bestemmelsen ikke være afgrænset til lovovertrædelser, der begås mellem grupperinger m.v.

Ved hvervning sigtes til handlinger, hvorved en person engageres, rekrutteres eller hyres til at begå en af de i bestemmelsen oplistede forbrydelser. Hvervning kræver ikke nødvendigvis et kontraktforhold mellem den, der hverves, og f.eks. den person eller gruppe af personer, der hverver. Hvervning kan ske på forskellige måder, f.eks. ved personlig henvendelse. Forbindelsen kan også etableres ved hverveannoncer, hvervekampagner eller lignende udsendt f.eks. via internettet, hvor der opnås kontakt mellem den hvervede og den person eller gruppe af personer, som har til hensigt at lade andre begå et strafbart forhold mod betaling eller løfte om betaling. Hvervning vil også kunne ske via lukkede fora eller krypterede tjenester, udbud på sociale medier eller gennem de i forvejen etablerede netværk mellem f.eks. danske og svenske kriminelle grupper. Begrebet vil skulle forstås på

samme måde som efter straffelovens § 114 c om hvervning af en person til at begå eller fremme f.eks. terrorhandlinger.

Udtrykket betaling eller løfte om betaling vil omfatte enhver form for berigelse eller anden tjeneste eller ydelse af økonomisk værdi. Udtrykket omfatter desuden bl.a. den situation, hvor lovovertrædelsen begås som led i afvikling eller afbetaling af gæld. Der stilles i den forbindelse ikke krav om, at der består et egentligt forudbestående gældsforhold. Omfattet er således også den situation, hvor personen begår en af de oplistede lovovertrædelser som led i afbetalingen eller afviklingen af såkaldte "dummebøder", der opkræves mere eller mindre vilkårligt, herunder som afstraffelse for forseelser eller undladelser. Det vil være uden betydning for anvendelse af bestemmelsen, om den økonomiske ydelse hidrører fra den person, der bestiller en anden til lovovertrædelsen eller fra en tredjemand. I det tilfælde, hvor den økonomiske ydelse hidrører fra en tredjemand, vil der typisk være grundlag for ligeledes at anvende strafskærpelsen for så vidt angår tredjemanden.

Det foreslås, at strafudmålingsniveauet i sager omfattet af den foreslåede bestemmelse som udgangspunkt forhøjes med en tredjedel i forhold til den straf, der ville blive fastsat af domstolene i sager, hvor den foreslåede bestemmelse i § 81 h, ikke finder anvendelse.

I tilfælde, hvor domstolene normalt ville udmåle en straf på fængsel i 12 år – f.eks. drab – er det således forudsat, at der som udgangspunkt skal fastsættes en straf på fængsel i 16 år, hvis sagen er omfattet af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 81 h.

I tilfælde, hvor domstolene normalt ville udmåle en straf på fængsel i 14 år – f.eks. drab, hvor der ved straffens fastsættelse er lagt vægt på skærpende omstændigheder som oplistet i straffelovens § 81 – forudsættes det, at der som udgangspunkt skal udmåles en straf på over 16 års fængsel, jf. straffelovens § 33, stk. 2, jf. stk. 1.

Er et forhold omfattet af den foreslåede nye § 81 h og straffelovens § 81 a (om dobbeltstraf og skærpelse af straffen ved banderelaterede konflikter), den nugældende § 81 b eller den foreslåede udvidelse med § 81 b, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 12 (om strafforhøjelse for skyderi m.v. på offentligt tilgængeligt sted), vil straffen i disse tilfælde skulle udmåles efter den bestemmelse, der konkret indebærer den højest forskyldte straf.

For så vidt angår den person, som enten med ydelse af betaling eller løfte om betaling hverver en person til at begå lovovertrædelsen, vil handlingen efter omstændighederne ligeledes kunne være omfattet af straffelovens § 191 b om at bidrage til, at en person under 18 år involveres i kriminalitet eller § 262 a om menneskehandel. I situationer, hvor en handling opfylder gerningsindholdet i straffelovens § 191 b eller § 262 a og ligeledes giver grundlag for anvendelse af den foreslåede strafforhøjelsesregel i form af straffelovens § 81 h, vil den foreslåede bestemmelse også finde anvendelse, uanset at forholdet samtidig er omfattet af straffelovens § 191 b eller § 262 a.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 13, og bemærkningerne hertil.

2.1.2. Øget mulighed for at straffe for bidrag til alvorlige forbrydelser

2.1.2.1. Gældende ret

Handlinger, der er egnede til at bidrage til et strafbart forhold, kan efter omstændighederne straffes efter reglerne om medvirken.

Det fremgår således af straffelovens § 23, stk. 1, 1. pkt., at den for en lovovertrædelse givne straffebestemmelse omfatter alle, der ved tilskyndelse, råd eller dåd har medvirket til gerningen. Af bestemmelsens 2. pkt. fremgår det, at straffen kan nedsættes for den, der kun har villet yde en mindre væsentlig bistand eller styrke et allerede fattet forsæt, samt når forbrydelsen ikke er fuldbyrdet, eller en tilsigtet medvirken er mislykkedes.

Bestemmelsen indebærer bl.a., at en person, der hverver en anden til at begå en strafbar handling (eller på anden vis ved tilskyndelse, råd eller dåd medvirker hertil), efter omstændighederne vil kunne straffes for medvirken til den begåede lovovertrædelse. Fuldbyrdes den pågældende strafbare hand-

ling ikke, vil der efter omstændighederne kunne straffes for f.eks. medvirken til forsøg i medfør af straffelovens § 21, jf. § 23.

Ved tilskyndelse forstås i almindelighed tilfælde, hvor gerningspersonen ved ord eller gerninger f.eks. opmuntrer, frister, narrer eller truer en anden til at begå et strafbart forhold. Råd omfatter vejledning og vink, herunder om fremgangsmåder i forhold til fuldbyrdelse af forbrydelsen. Medvirken i form af dåd omfatter alle de tilfælde af deltagelse, der består i at foretage enten forberedende eller iværksættende handlinger. Dette kan bl.a. bestå af bistand i form af transport, opbevaring af udstyr og udlån af redskaber.

Strafansvar for medvirken til et strafbart forhold forudsætter herudover, at der foreligger den fornødne grad af tilregnelse til alle led i forbrydelsens gerningsindhold, jf. straffelovens § 19. Tilregnelseskravet i straffeloven er forsæt, medmindre den pågældende forbrydelse er strafbar som uagtsom. Der kan således ifaldes ansvar for uagtsom medvirken efter straffeloven, hvis den relevante lovovertrædelse kan straffes ved uagtsomhed.

Det er efter straffelovens § 23 en betingelse for at kunne ifalde strafansvar for medvirken til en forbrydelse, hvor tilregnelseskravet er forsæt, at den medvirkende har haft forsæt til en forbrydelse, der i et vist omfang er konkretiseret. Dette indebærer bl.a., at betingelserne for at straffe for medvirken som udgangspunkt ikke er opfyldt, hvis en person tilskynder andre til at begå strafbare handlinger i almindelighed eller til at begå ikke nærmere konkretiserede forbrydelser af en vis art.

Gerningspersonens forsæt skal således i almindelighed række til det begivenhedsforløb, der rent faktisk kommer til at udspille sig. Som følge heraf vil der ikke kunne straffes for medvirken til f.eks. manddrab i en situation, hvor den medvirkende alene havde forsæt til, at hovedgerningspersonen skulle udøve vold mod den forurettede, men hvor hovedgerningspersonen ender med at dræbe offeret. I en sådan situation vil alene kunne straffes for medvirken til vold.

Der kan således forekomme tilfælde, hvor den medvirkendes manglende indsigt i de relevante faktiske forhold medfører, at der ikke foreligger det til domfældelse fornødne bevis i en straffesag for, at den pågældende har haft forsæt til at medvirke til samtlige elementer af det gerningsindhold, som hovedgerningspersonen vil kunne straffes for at have begået eller forsøgt at begå.

Spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger den fornødne tilregnelse (f.eks. forsæt) til medvirken til en konkret forbrydelse, vil bero på en bevismæssig vurdering omfattende eksempelvis, hvad den pågældende har været involveret i om det forløb, som vedkommendes egen handling indgår i.

Det bemærkes, at straffeloven indeholder en bestemmelse, som kriminaliserer handlinger, der er egnede til at bidrage til, at en person under 18 år involveres i kriminalitet. Det fremgår således af straffelovens § 191 b, stk. 1, 1. pkt., at den, som er fyldt 18 år og tidligere er idømt fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, lov om våben og eksplosivstoffer m.v. eller lov om knive og blankvåben m.v., og som foretager en handling, der er egnet til at bidrage til, at en person under 18 år involveres i kriminalitet omfattet af disse love, straffes med fængsel indtil 4 år.

Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 665 af 11. juni 2024 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (Gennemførelse af dele af bandepakke IV). Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 150 som fremsat, side 119, at det ikke vil være en betingelse, at gerningspersonens handlinger fører til, at personen under 18 år faktisk begår eller medvirker til at begå kriminalitet omfattet af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, våbenloven eller knivloven. Gerningsindholdet vil således være fuldbyrdet, når gerningspersonen har udført en handling, der er egnet til at bidrage til, at en person under 18 år involveres i kriminalitet omfattet af de pågældende love. Herudover fremgår det, at der i forhold til den almindelige medvirkensregel, jf. straffelovens § 23, i medfør af bestemmelsen ikke vil skulle føres bevis for, at gerningspersonens handlinger har ført til, at en person under 18 år faktisk begår eller medvirker til en bestemt eller nærmere konkretiseret strafbar handling eller forsøger herpå.

Desuden indeholder straffeloven en bestemmelse om offentlig tilskyndelse til forbrydelse. Det fremgår således af straffelovens § 136, stk. 1, at den, som uden derved at have forskyldt højere straf offentlig tilskynder til forbrydelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 år. Bestemmelsen omfatter tilfælde, hvor den forbrydelse, der tilskyndes til, ikke er tilstrækkelig konkretiseret til, at der kan dømmes for medvirken til forbrydelsen eller eventuelt forsøg på medvirken hertil.

2.1.2.2. Justitsministeriets overvejelser

Organiserede kriminelle udfører sjældent deres kriminalitet alene. Ofte bistår de hinanden eller får hjælp fra personer, som ikke nødvendigvis fuldt ud ved, hvad deres hjælp skal bruges til, men som alligevel spiller en vigtig rolle. Det kan eksempelvis være hjælp til transport eller udlevering af skiftetøj, når gerningen er udført. Det er handlinger, som ikke nødvendigvis i sig selv er strafbare, men som understøtter, at gerningspersonen kan begå eksempelvis drab eller andre former for alvorlig kriminalitet.

De seneste års episoder med navnlig unge svenskere, der lader sig hyre til at krydse Øresund for at begå kriminalitet i Danmark, er et eksempel på en tendens, hvor organiserede kriminelle i højere grad inddrager en række forskellige personer til at udføre f.eks. praktiske opgaver, der alle bidrager til at understøtte grove lovovertrædelser. Kriminaliteten er således blevet mere modulær, idet kriminaliteten deles op i mindre dele, som udføres af flere forskellige personer, som ikke nødvendigvis har det fulde overblik over, hvem der bidrager med hvad og til hvilken kriminel handling.

Det har i praksis været vanskeligt at løfte bevisbyrden for medvirkensansvar, hvor personen har spillet en perifer rolle i den begåede forbrydelse, eksempelvis hvor en person har bistået en drabsmand med at skaffe transport eller sørge for kost og logi. Det har også gjort sig gældende i situationer, hvor det ikke har kunnet bevises, at den pågældende har haft viden om det konkrete strafbare forhold, der er begået, selvom det må have stået klart for vedkommende, at handlingen udgjorde bistand til et strafbart forhold. Disse bevismæssige vanskeligheder hænger sammen med, at den medvirkende person for at kunne straffes for medvirken efter straffelovens § 23 skal have haft forsæt til en forbrydelse, der i et vist omfang er konkretiseret.

Det er en afgørende forudsætning for bekæmpelsen af organiseret kriminalitet, at det strafferetlige værn er så stærkt som muligt, herunder når organiserede kriminelle finder nye veje til at begå alvorlig kriminalitet. Dette indebærer, at alle led i en kæde, som udgør grundlaget for f.eks. et drabsforsøg, i videst muligt omfang skal kunne retsforfølges. Kriminelle, som med åbne øjne bidrager til strafbare forhold, skal ikke kunne undgå ansvar, fordi de ikke har kendskab til den konkrete alvorlige forbrydelse, de bidrager til, eller fordi det ikke med den fornødne sikkerhed kan bevises, at de har et sådant kendskab.

Det er på den baggrund Justitsministeriets opfattelse, at der bør være en styrket mulighed for at retsforfølge personer, der bidrager til visse af de alvorligste forbrydelser – også i situationer, hvor betingelserne for at statuere et egentligt medvirkensansvar ikke er opfyldt på grund af den pågældendes manglende indsigt i det konkrete kriminelle forhold – og at der bør indføres en ny særskilt bestemmelse i straffeloven herom.

Justitsministeriet har ved udformningen af en sådan ordning lagt vægt på, at udvidelsen af det strafferetlige værn alene vil skulle finde anvendelse i forhold til særlig alvorlig kriminalitet og i situationer, hvor den pågældende f.eks. må have vidst eller accepteret risikoen for, at han eller hun med gerningen medvirkede til en anden gerningspersons strafbare forhold, som er begået eller som er forsøgt begået. Justitsministeriet har endvidere lagt vægt på, at det så vidt muligt skal være muligt i praksis at retsforfølge personer, der bidrager til alvorlig kriminalitet, men at strafansvar kun skal gøres gældende i situationer, hvor den pågældende f.eks. vidste eller accepterede risikoen for, at handlingen bidrog til et strafbart forhold, dvs. alene i situationer, hvor den pågældende har handlet forsætligt.

Der lægges op til, at bestemmelsen alene finder anvendelse, når handlingen, den pågældende foretager, understøtter en eller flere lovovertrædelser, der kan medføre fængsel indtil på livstid, og som er blandt de mest alvorlige forbrydelser. For så vidt angår bistand til andre strafbare forhold, vil der alene kunne ifaldes straf efter det almindelige strafferetlige medvirkensansvar i medfør af straffelovens § 23.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at forbedre mulighederne for at kunne retsforfølge flere led i den kæde af personer, som gør det muligt for bagmænd m.v. at føre alvorlig kriminalitet ud i livet.

2.1.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i straffeloven i form af § 191 c, hvorefter den, som med forsæt til at bidrage til, at en anden person begår et strafbart forhold, foretager en handling, der understøtter denne persons overtrædelse af en af de bestemmelser i straffeloven, der kan medføre fængsel indtil på livstid. Det drejer sig på nuværende tidspunkt om straffelovens § 98, stk. 1 (højforræderi), § 99, stk. 1 (krænkelse af den danske stats bestemmelsesfrihed), § 101 a, stk. 1, 2. pkt. (tilslutning til fjendtlig væbnet styrke), § 102, stk. 2, nr. 3, jf. stk. 3 (angiveri), § 107, stk. 2 (spionage), §

111 (oprør), § 113 (angreb mod Folketingets sikkerhed og frihed m.v.), § 114 (terrorisme), § 114 c, stk. 3, 2. pkt. (hvervning til terrorisme under særligt skærpende omstændigheder), § 118 b, § 118 c, stk. 1, § 118 d eller § 118 j, jf. § 118 b, § 118 c, stk. 1, eller § 118 d (visse internationale forbrydelser), §§ 118 e, 118 g, 118 h eller 118 i eller § 118 j, jf. §§ 118 e, 118 g, 118 h eller 118 i, jf. § 118 k, stk. 4 (visse internationale forbrydelser, når overtrædelsen er af særlig grov beskaffenhed), § 180 (kvalificeret brandstiftelse), § 183, stk. 2, jf. stk. 1 (sprængning m.v.), § 183 a (kapring af transportmidler eller offshoreanlæg), § 192 b, stk. 3, jf. stk. 2 (angreb med radioaktive stoffer), og § 237 (manddrab).

Selv om anvendelse af opdeling af kriminalitet i mindre dele hidtil navnlig er konstateret i bandesammenhæng, er den foreslåede bestemmelse ikke afgrænset til f.eks. bandekriminalitet. Den foreslåede bestemmelse vil således også omfatte tilfælde, hvor en person, der f.eks. ikke har bandetilknytning, foretager en handling, som understøtter, at en anden person – som heller ikke har tilknytning til bandemiljøet m.v. – kan begå en eller flere af de i den foreslåede bestemmelse opregnede lovovertrædelser over for personer, som ikke har bandetilknytning m.v.

Med formuleringen en »handling, der understøtter« skal forstås enhver handling, der har karakter af tilskyndelse, råd eller dåd, og som herved vil opfylde det objektive gerningsindhold i den almindelige regel om strafbar medvirken i straffelovens § 23 i relation til en forbrydelse omfattet af den foreslåede bestemmelse. Det omfatter også situationer, hvor handlingen udgør et mere perifert led i den begåede forbrydelse.

Den foreslåede bestemmelse er navnlig tiltænkt at skulle finde anvendelse i situationer, hvor gerningspersonen har fået tildelt en opgave via tredjemand, der har til formål at understøtte en af de opregnede forbrydelser, og hvor det efter omstændighederne må have stået klart for gerningspersonen, at opgaven har forbindelse til en strafbar handling, uden at det har stået gerningspersonen klart, hvilken konkret strafbar handling, der ville være tale om.

Det vil ikke være en betingelse, at den handling, gerningspersonen har udført, efter sin karakter i særlig grad er egnet til at understøtte netop de forbrydelser, som er opregnet i bestemmelsen. Bestemmelsen vil således også omfatte transportopgaver eller andre former for logistisk bistand, der lige så meget er egnet til at understøtte andre forbrydelser, som ikke er omfattet af bestemmelsen. Udtrykket sigter således alene til, at handlingen – som f.eks.

foretages på baggrund af en tildelt opgave via tredjemand – har indgået som et led i en forbrydelsestype omfattet af bestemmelsen.

Det vil være en betingelse, at f.eks. hovedgerningspersonen eller opdragsgiveren er straffet eller kan straffes for at have begået eller forsøgt at begå en eller flere af de i den foreslåede bestemmelse opregnede særligt alvorlige lovovertrædelser. Den foreslåede bestemmelse vil dog også omfatte tilfælde, hvor hovedgerningspersonen eller opdragsgiveren ikke vil kunne straffes for den særligt alvorlige forbrydelse som følge af, at vedkommende f.eks. er omfattet af straffelovens § 16 (om straffrihed som følge af utilregnelighed), eller at handlingen ikke er undergivet dansk straffemyndighed samt tilfælde, hvor vedkommende er under den kriminelle lavalder, eller hvor strafansvaret er ophørt, fordi der er indtrådt forældelse. Bestemmelsen vil tillige kunne omfatte tilfælde, hvor hovedgerningspersonen eller opdragsgiveren ikke kan identificeres.

Som nævnt vil enhver handling, der har karakter af tilskyndelse, råd eller dåd, kunne være omfattet af den foreslåede bestemmelse i relation til en forbrydelse omfattet af bestemmelsen. Gerningsindholdet efter den foreslåede bestemmelse vil være fuldbyrdet, når gerningspersonen udfører den pågældende handling. Det vil dog – som det fremgår ovenfor – herudover være en betingelse for at kunne dømmes efter den foreslåede bestemmelse, at det forløb, som gerningspersonens handling indgår som en del af, munder ud i en af de i bestemmelsen opregnede forbrydelser eller et forsøg herpå.

Det vil desuden være en betingelse for at kunne ifalde straf efter den foreslåede bestemmelse, at den pågældende har foretaget handlingen med forsæt til at bidrage til, at en anden person begår et strafbart forhold. Det er ikke en betingelse, at forsættet angår en nærmere konkretiseret forbrydelse. Det vil således være tilstrækkeligt, at gerningspersonen har det fornødne forsæt til, at handlingen understøtter en anden persons forbrydelse, uden at det dog står gerningspersonen klart, hvilken forbrydelse der vil være tale om.

Den foreslåede bestemmelses kerneområde vil være tilfælde, hvor gerningspersonen foretager medvirkenshandlinger, som ikke i sig selv er strafbare, men som understøtter en anden persons overtrædelse af en eller flere af de i den foreslåede bestemmelse opregnede særligt alvorlige lovovertrædelser, og hvor gerningspersonen har det fornødne forsæt til, at handlingen skal indgå som et led i et strafbart forhold, men hvor det dog ikke står klart for den pågældende, hvilket konkret strafbart forhold der er tale om. Dette kan

bl.a. omfatte kørselsopgaver, levering af redskaber eller udførelse af lignende praktiske opgaver, herunder situationer, hvor handlingen alene udgør et mere perifert led i den begåede forbrydelse.

Den foreslåede bestemmelse vil være subsidiær i forhold til forhold, hvor der kan straffes for medvirken efter straffelovens § 23 til en af de oplistede forbrydelser i bestemmelsen. Dette vil indebære, at den foreslåede bestemmelse ikke vil finde anvendelse i tilfælde, hvor der er grundlag for at kunne straffe gerningspersonen for medvirken til det pågældende forhold i medfør af straffelovens § 23, dvs. navnlig i situationer, hvor der kan bevises et konkret kendskab til den strafbare handling.

Bestemmelsen vil endvidere ikke finde anvendelse i situationer, hvor det kan bevises, at den pågældende har haft det fornødne forsæt til at medvirke til en konkret anden forbrydelse end den begåede. Således vil der alene kunne straffes for medvirken til eksempelvis grov vold efter straffelovens § 245 i tilfælde, hvor et overfald, som gerningspersonen har forsæt til at medvirke til, udvikler sig til et drab, som gerningspersonen ikke havde forsæt til. I sådanne tilfælde vil der ikke skulle straffes efter den foreslåede bestemmelse, uanset at handlingen har understøttet en af de i bestemmelsen opregnede forbrydelsestyper, og handlingen er foretaget med forsæt til at understøtte et strafbart forhold.

I situationer, hvor gerningspersonens handling i sig selv er strafbar – f.eks. hvis gerningspersonen uberettiget har videregivet fortrolige oplysninger eller har anskaffet hovedgerningspersonen et ulovligt skydevåben – vil den foreslåede bestemmelse efter omstændighederne finde anvendelse, hvis gerningspersonen på tidspunktet for den foretagne handling havde forsæt til, at oplysningerne eller våbnet skulle benyttes i forbindelse med et strafbart forhold. I disse tilfælde vil der efter omstændighederne således både kunne straffes efter den foreslåede bestemmelse og f.eks. overtrædelse af våbenloven. Vurderes det, at den pågældendes forsæt rækker til at gøre et egentlig medvirkensansvar gældende, vil dette dog gå forud for anvendelse af den foreslåede bestemmelse, jf. også ovenfor.

Som det fremgår, vil det være tilstrækkeligt for anvendelse af den foreslåede bestemmelse, at det godtgøres, at omstændighederne har givet anledning til, at personen f.eks. vidste eller havde accepteret risikoen for, at vedkommende med sin handling bidrog til et strafbart forhold, uanset hvad den nærmere strafbare handling måtte bestå af. Det bemærkes i den forbindelse, at

en handling vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse, uanset at gerningspersonen ikke måtte have indset eller forestillet sig, at den forbrydelse, som den pågældende understøttede med sine handlinger, var en af de opregnede særlig alvorlige forbrydelser. Det vil endvidere ikke være et krav, at gerningspersonen burde have indset dette.

Det foreslåede krav om tilregnelse i form af forsæt vil indebære, at den pågældende ikke vil kunne straffes efter den foreslåede bestemmelse, hvis vedkommende f.eks. ikke vidste eller havde accepteret risikoen for, at den handling, som den pågældende foretog, bidrog til et (ikke konkretiseret) strafbart forhold. Den foreslåede bestemmelse vil således ikke omfatte situationer, hvor den pågældende f.eks. har handlet uagtsomt.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 14, og bemærkningerne hertil.

2.2. Initiativer mod kriminelle familier og bander

2.2.1. Politiets beslutninger om den geografiske og tidsmæssige udstrækning af opholds- og kontaktforbud efter straffelovens § 79 a

2.2.1.1. Gældende ret

2.2.1.1.1. Anvendelsesområdet

Straffelovens § 79 a om opholdsforbud blev indført ved lov nr. 1402 af 5. december 2017 om ændring af straffeloven, lov om en børne- og ungeydelse og lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag (Initiativer mod rocker- og bandekriminalitet m.v.) som led i udmøntningen af bandepakke III, og bestemmelsen blev nyaffattet ved lov nr. 665 af 11. juni 2024 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (Gennemførelse af dele af bandepakke IV).

Det fremgår af bestemmelsens stk. 1, 1. pkt., at den, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for en overtrædelse, der er omfattet af § 81 a, ved dommen kan gives opholdsforbud efter stk. 2 og kontaktforbud efter stk. 3. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsens stk. 1, 1. pkt., jf. Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 150 som fremsat, side 94, at det forudsættes, at en person, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for en lovovertrædelse, der er omfattet af straffe-

lovens § 81 a, i almindelighed vil skulle gives et opholdsforbud og kontaktforbud i medfør af straffelovens § 79 a. Det bemærkes, at bestemmelsen forudsættes anvendt, uanset hvilken af de i § 81 a nævnte bestemmelser den pågældende dømmes for overtrædelse af.

Efter stk. 1, 2. pkt., kan opholdsforbud og kontaktforbud efter bestemmelsens 1. pkt. også gives den, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, lov om våben og eksplosivstoffer m.v. eller lov om knive og blankvåben m.v., og som på gerningstidspunktet har tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, når overtrædelsen har relation til den dømtes tilknytning til gruppen. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsens stk. 1, 2. pkt., jf. Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 150 som fremsat, side 94, at bestemmelsen for det første forudsættes anvendt, hvis der foreligger to eller flere overtrædelser, der opfylder betingelserne i bestemmelsen, uanset hvor lang den eller de ubetingede frihedsstraffe er. Bestemmelsen forudsættes ligeledes anvendt, hvis der foreligger en enkelt overtrædelse, som opfylder betingelserne, og som samtidig fører til en ubetinget frihedsstraf af mindst 3 måneders varighed. Vedrører en dom flere lovovertrædelser, hvoraf det ikke er alle, som er omfattet af straffelovens § 79 a, stk. 1, 2. pkt., vil der skulle foretages en konkret vurdering af, om den overtrædelse, der er omfattet af bestemmelsen, i sig selv ville have medført en ubetinget frihedsstraf af mindst 3 måneders varighed.

Opholdsforbuddet er defineret i bestemmelsens stk. 2, hvoraf det fremgår, at ved opholdsforbud forstås et forbud mod at færdes og opholde sig i et eller flere nærmere afgrænsede områder, hvor den pågældende lovovertrædelse er begået, eller hvor den gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til, opholder sig.

Det fremgår af stk. 3, at ved kontaktforbud forstås et forbud mod at søge at kontakte personer, der har tilknytning til samme gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til. Kontaktforbud omfatter dog ikke nærmeste familiemedlemmer, i det omfang det ville stride mod Danmarks internationale forpligtelser. Kontaktforbud omfatter endvidere ikke andre indsatte i kriminalforsorgens (nu Danmarks Fængslers) varetægt, når den dømte er i kriminalforsorgens varetægt.

2.2.1.1.2. Om opholdsforbuddets geografiske udstrækning

Færden og ophold omfatter enhver fysisk tilstedeværelse inden for det pågældende område, herunder at passere igennem området. Et opholdsforbud vil således indebære, at den blotte tilstedeværelse i det pågældende område uden politiets tilladelse efter straffelovens § 79 a, stk. 4, vil udgøre en overtrædelse, selv om der er tale om helt kortvarige ophold. Et opholdsforbud vil ikke være til hinder for færden og ophold, der udelukkende skyldes nødsituationer, herunder den pågældendes eller dennes nærmeste pårørendes akutte henvendelse til et hospital. Den pågældende vil straks skulle forlade området, når nødsituationen er afsluttet. Fortsat færden og ophold efter dette tidspunkt vil være en overtrædelse af opholdsforbuddet, jf. Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 150 som fremsat, side 96.

Om opholdsforbuddets udstrækning fremgår det videre af bemærkningerne, at et opholdsforbud som udgangspunkt vil skulle omfatte den eller de kommuner, hvor den pågældende lovovertrædelse er begået. Herudover vil der kunne gives et opholdsforbud i den eller de kommuner, hvor den gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet havde tilknytning til, opholder sig.

Det vil navnlig bero på et politifagligt skøn, hvor en gruppe af personer anses for at opholde sig. I den forbindelse vil der bl.a. kunne lægges vægt på politiets observationer, ransagninger og afhøringer m.v. Det er ikke kun gruppens formelle opholdssted i form af et klubhus m.v., der vil skulle anses som gruppens opholdssted. Også steder eller områder, hvor gruppen i praksis samles og f.eks. udøver negativ påvirkning, herunder i form af kriminalitet, vil skulle anses som gruppens opholdssted.

I vurderingen af den nærmere geografiske afgrænsning af opholdsforbuddet, herunder om forbuddet vil skulle omfatte mere end én kommune, f.eks. både den kommune, hvor forholdet er begået, og den kommune, hvor gruppen opholder sig, vil der navnlig skulle lægges vægt på karakteren, omfanget og grovheden af den begåede kriminalitet, herunder om den begåede kriminalitet har forbindelse til en konflikt mellem forskellige grupper, f.eks. hvor der bliver kæmpet om territoriet i forhold til narkotikahandel.

Der vil endvidere skulle lægges afgørende vægt på, hvor forbuddet mest effektivt forhindrer, at den pågældende genoptager sine kriminelle aktiviteter.

Det fremgår desuden af bemærkningerne til bestemmelsen, at hvis der er tale om en geografisk stor kommune med en eller flere større byer eller en kommune, der hovedsageligt består af tæt bebyggede områder, og hvor det er tydeligt, at den pågældendes kriminalitet eller gruppe hører til i en bestemt by eller bydel, vil retten i stedet for hele kommunen kunne begrænse opholdsforbuddet til alene en eller flere byer eller bydele, hvis en bredere udstrækning konkret vurderes ikke at stå i rimeligt forhold til den begåede kriminalitet. Der vil endvidere kunne gives et opholdsforbud, der alene omfatter dele af to kommuner, hvis f.eks. gruppen opholder sig omkring og eventuelt på begge sider af kommunegrænsen.

Er der tale om mindre alvorlig kriminalitet, som f.eks. alene har givet anledning til en kortere ubetinget fængselsstraf, og vurderes et geografisk bredt fastlagt forbud dermed ikke at stå i rimeligt forhold til den begåede kriminalitet, kan opholdsforbuddet indskrænkes geografisk til et eller flere mindre områder, som ikke hindrer den dømtes sædvanlige ophold og færden de steder, hvor den dømte har sin bopæl og sine sædvanlige legitime gøremål, men som hindrer den dømte i at opholde sig og færdes, hvor den eller de pågældende lovovertrædelser er begået, eller hvor den gruppe af personer, som den dømte er tilknyttet, opholder sig.

Den præcise afgrænsning af opholdsforbuddet i øvrigt vil afhænge af en konkret proportionalitetsvurdering, hvor ovenstående retningslinjer om fastsættelse af forbuddet indgår, og det vil være op til domstolene i de konkrete tilfælde at vurdere, hvordan det geografiske område, som et opholdsforbud vil skulle dække, angives tilstrækkeligt præcist i dommen.

Der henvises i øvrigt til Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 150 som fremsat, side 96 f.

2.2.1.1.3. Øvrige regler om opholds- og kontaktforbud i medfør af straffelovens § 79 a

Af straffelovens § 79 a, stk. 4, fremgår det, at politiet kan meddele tilladelse til færden eller ophold i et område omfattet af et opholdsforbud efter stk. 1, jf. stk. 2, og til kontakt med en person omfattet af et kontaktforbud efter stk. 1, jf. stk. 3, hvis det af særlige grunde må anses for beføjet. Som eksempler på tilfælde, hvor der foreligger »særlige grunde«, som vil kunne begrunde en tilladelse til færden eller ophold i et område, som er omfattet af et op-

holdsforbud, kan nævnes tungtvejende hensyn til den pågældendes helbred. Det vil eksempelvis kunne være deltagelse i operationer, lægeundersøgelser eller andre sygdoms- eller helbredsbegrundede behandlinger, som sker på baggrund af lægehenvisning, og som alene vil kunne foregå på et hospital eller hos en læge i det område, der er omfattet af opholdsforbuddet. Det forudsættes som det klare udgangspunkt, at der i disse tilfælde gives tilladelse. Der vil omvendt ikke kunne gives tilladelse, hvis den lægelige behandling uden videre vil kunne foregå hos en læge m.v., der ikke er placeret i det område, som forbuddet vedrører.

Det bemærkes endvidere, at det i visse tilfælde følger af Danmarks internationale forpligtelser, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), at der tillige efter afsigelse af dommen, hvorved der idømmes opholdsforbud, vil skulle være mulighed for konkret at gøre undtagelse fra et idømt forbud. Med ordningen tages der højde for, at der efterfølgende konkret vil kunne foreligge sådanne tungtvejende hensyn, at der vil skulle meddeles tilladelse til, at den pågældende efter omstændighederne vil kunne opholde sig i det område, som forbuddet vedrører. Således vil politiet kunne meddele konkrete tilladelser til færden og ophold i et område omfattet af et opholdsforbud, hvis det af særlige grunde må anses for beføjet. Det bemærkes i den forbindelse, at tilladelsesordningen forudsættes administreret således, at der som udgangspunkt kun meddeles tilladelse, når Danmarks internationale forpligtelser, herunder EMRK, kræver det, eller når det vil være nødvendigt for, at den dømte kan opfylde visse lovbestemte pligter. Der kan i den forbindelse henvises til Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 150 som fremsat, side 99-102.

Det fremgår af straffelovens § 79 a, stk. 5, at forbud efter stk. 1 gives på tid fra 1 til 10 år regnet fra endelig dom. Ved udståelse af fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter forlænges forbuddet tilsvarende.

Bestemmelsens stk. 6-11 omhandler bl.a. regler om politiets tilsyn med den dømtes overholdelse af forbud, den dømtes mulighed for prøvelse af spørgsmålet om opretholdelse af forbud, og justitsministerens beføjelse til at fastsætte nærmere regler om bl.a. tilladelser efter stk. 4. Det fremgår af stk. 10, at den dømte 3 år efter løsladelsen eller udskrivningen kan forlange, at anklagemyndigheden indbringer spørgsmålet om opretholdelse af et forbud efter stk. 1 for retten. Når særlige omstændigheder taler for det, kan justitsministeren tillade, at indbringelse for retten sker tidligere. § 59, stk. 2, finder

tilsvarende anvendelse. Afgørelsen træffes ved kendelse. Går afgørelsen ud på, at et forbud helt eller delvis opretholdes, kan spørgsmålet på ny indbringes for retten, dog tidligst efter 2 års forløb.

Overtrædelse af et idømt opholds- eller kontaktforbud efter straffelovens § 79 a, stk. 1, straffes med fængsel indtil 2 år, jf. straffelovens § 124 a, stk. 1.

2.2.1.2. Straffelovrådets overvejelser

Straffelovrådet har i betænkning nr. 1587/2026 om rettighedstab foretaget en gennemgang af regler og praksis om rettighedstab og vurderet, om der er behov for at revidere reglerne. Straffelovrådet har i den forbindelse bl.a. foretaget en vurdering af de gældende regler om opholds- og kontaktforbud efter straffelovens § 79 a.

Det fremgår af Straffelovrådets udtalelse om rettighedstab, jf. betænkningens side 43 f., at straffelovens § 79 a indebærer, at retten kan give et opholdsforbud, navnlig sådan at personer med tilknytning til en bandegruppering eller lignende forbydes at opholde sig i et eller flere nærmere afgrænsede områder, hvor lovovertrædelsen er begået, eller hvor gruppen opholder sig. Det er efter rådets opfattelse på den ene side vigtigt at fremhæve, at opholdsforbud af den karakter og rækkevidde, som § 79 a omfatter, kan være meget indgribende, og at retssikkerhedsmæssige hensyn derfor taler afgørende for, at det er retten, som har kompetencen til at bestemme, om der kan gives opholdsforbud, sådan som bestemmelsen fastslår. På den anden side finder rådet, at der af hensyn til at opnå en så effektiv og smidig retshåndhævelse som muligt kan være grund til at foreslå en ændring af kompetencefordelingen i § 79 a, uden at det vil gå ud over varetagelsen af hensynet til den enkeltes retssikkerhed.

Det fremgår videre af betænkningens side 44, at ændringen kan bestå i, at retten alene skal tage stilling til, om der kan gives opholdsforbud, hvorefter det vil være politiet, som har kompetencen til at fastsætte det konkrete opholdsforbud. Fordelen vil være, at det bliver en mere smidig ordning, der bl.a. giver mulighed for at afgrænse og tilpasse det konkrete opholdsforbud i lyset af de aktuelle forhold, herunder ved som led i dette også at indføre en adgang til efterfølgende at flytte eller udvide et opholdsforbud til et nyt område, hvis den pågældende gruppe flytter eller udvider opholdssted. Rådet forudsætter i øvrigt, at de eksisterende grænser for opholdsforbuds geografiske og tidsmæssige udstrækning fortsat skal gælde, og at politiets afgørelse

om opholdsforbud altid skal kunne indbringes for retten. Efter rådets opfattelse vil der derfor ikke være retssikkerhedsmæssige betænkeligheder ved ordningen.

Straffelovrådet har på den baggrund udarbejdet et lovudkast, hvor det foreslås at ændre kompetencefordelingen i straffelovens § 79 a i forhold til at give opholds- og kontaktforbud med henblik på at opnå en så effektiv og smidig retshåndhævelse af opholds- og kontaktforbud som muligt. Efter Straffelovrådets lovudkast vil retten alene skulle tage stilling til, om der kan gives opholds- og kontaktforbud, hvorefter det vil være politiet, som har kompetencen til at fastsætte det konkrete opholds- og kontaktforbud.

Dette vil bl.a. medføre, at politiet vil kunne afgrænse og tilpasse det konkrete opholdsforbud i lyset af de aktuelle forhold. Herudover vil politiet i medfør af den foreslåede ændring f.eks. efterfølgende kunne flytte eller udvide et opholdsforbud til et nyt område, hvis den pågældende gruppe flytter eller udvider opholdssted. Politiet vil også fremover kunne ændre et meddelt kontaktforbud ved at udvide eller indskrænke den tidsmæssige udstrækning.

Det bemærkes, at de eksisterende grænser for forbuddenes tidsmæssige udstrækning fortsat vil gælde. Den tidsmæssige udstrækning af opholdsforbud og kontaktforbud vil efter den foreslåede ændring som hidtil skulle afhænge af de konkrete omstændigheder i sagen. Forbuddenes længde vil således skulle afspejle risikoen for ny banderelateret kriminalitet ved, at den dømte fastholdes eller falder tilbage i det kriminelle miljø. Forbuddenes længde vil endvidere skulle afspejle den begåede kriminalitet, herunder grovheden og omfanget af denne kriminalitet. Der bør herved som hidtil lægges afgørende vægt på længden af den idømte straf eller karakteren af den foranstaltning m.v., som idømmes.

Fastsættelsen af længden af forbuddene vil i øvrigt som hidtil skulle bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen.

Det bemærkes, at politiets beslutning vil udgøre en afgørelse i forvaltningslovens forstand, og forvaltningslovens regler om bl.a. partshøring, aktindsigt, begrundelse og vejledning vil derfor finde anvendelse.

Straffelovrådet foreslår herudover bl.a., at den dømte vil kunne forlange, at anklagemyndigheden indbringer politiets beslutning for retten. Hvis afgø-

relsen går ud på, at politiets beslutning helt eller delvis opretholdes, kan spørgsmålet på ny indbringes for retten, dog tidligst efter 2 års forløb.

Straffelovrådet lægger op til, at rettens afgørelse vil kunne gå ud på, at politiets beslutning opretholdes uændret, at beslutningen ændres, eller at beslutningen ophæves. Retten vil også kunne ændre politiets beslutning således, at et opholdsforbud indskrænkes geografisk eller tidsmæssigt. Retten vil desuden kunne ændre politiets beslutning således, at et kontaktforbud indskrænkes tidsmæssigt.

Det bemærkes i den forbindelse, at politiet også i medfør af modellen af egen drift vil kunne træffe beslutning om at ændre eller ophæve en tidligere beslutning om den geografiske og tidsmæssige udstrækning af forbud efter § 79 a, stk. 1.

Forslaget vil ikke ændre ved, at politiet fortsat kan meddele tilladelse til færden eller ophold i et område omfattet af et opholdsforbud eller til at tage kontakt til personer, som kontaktforbuddet vedrører, hvis det af særlige grunde må anses for beføjet. Det bemærkes i den forbindelse, at tilladelsesordningen forudsættes administreret således, at der meddeles tilladelse, når Danmarks internationale forpligtelser, herunder EMRK, kræver det. Der kan i den forbindelse henvises til Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 150 som fremsat, side 102.

Der henvises i øvrigt til betænkningens side 51-64.

2.2.1.3. Den foreslåede ordning

Justitsministeriet er enig i Straffelovrådets overvejelser og forslag, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med Straffelovrådets lovudkast i betænkningen, dog bl.a. med den ændring, at der med lovforslagets § 2, nr. 2, vedrørende indsættelsen af et nyt stk. 3 i retsplejelovens § 684 lægges op til, at sagerne kan og ikke skal behandles på skriftligt grundlag i de tilfælde, hvor der ikke fremsættes anmodning om mundtlig forhandling.

Det forudsættes, at de omhandlede sager i almindelighed af navnlig procesøkonomiske hensyn vil kunne blive afgjort på skriftligt grundlag i de tilfælde, hvor der ikke fremsættes anmodning om mundtlig forhandling eller der i øvrigt er væsentlige retssikkerhedsmæssige hensyn, der tilsiger en mundtlig behandling af sagen.

Som anført ovenfor foreslår Straffelovrådet herudover bl.a., at den dømte vil kunne forlange, at anklagemyndigheden indbringer politiets beslutning om opholds- og kontaktforbud for retten. Hvis afgørelsen går ud på, at politiets beslutning helt eller delvis opretholdes, foreslår Straffelovrådet, at spørgsmålet på ny kan indbringes for retten, dog tidligst efter 2 års forløb. Justitsministeriet lægger op til, at ny anmodning om indbringelse af politiets beslutning for retten ikke kan fremsættes, før der er forløbet 2 år fra kendelsens afsigelse, hvilket vil indebære, at tidsgrænsen vil blive fastsat i tilknytning til den dømtes anmodning om fornyet domstolsprøvelse.

Det kan i tilknytning hertil oplyses, at det er Justitsministeriets vurdering, at Straffelovrådets forslag angående en ændring af kompetencefordelingen i straffelovens § 79 a vil være et yderligere redskab til at undgå, at bl.a. bandemedlemmer f.eks. kan flytte med den relevante gruppering til en ny kommune uden at overtræde et opholdsforbud. Herudover finder Justitsministeriet, at de eksisterende grænser for forbuddenes tidsmæssige udstrækning fortsat skal gælde, og at politiets afgørelse om bl.a. opholdsforbud skal kunne indbringes for retten.

Endelig er det Justitsministeriets vurdering, at der i tilknytning til Straffelovrådets forslag bør gives mulighed for at udvide det geografiske område for opholdsforbuddet. Der henvises herom til lovforslagets § 1, nr. 3, og lovforslagets pkt. 2.2.2.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 2 og 6-9, og bemærkningerne hertil.

2.2.2. Udvidelse af det geografiske anvendelsesområde for opholdsforbud efter straffelovens § 79 a

2.2.2.1. Gældende ret

Efter straffelovens § 79 a, stk. 1, 1. pkt. kan den, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for en overtrædelse, der er omfattet af § 81 a, ved dommen bl.a. gives opholdsforbud efter stk. 2. For en nærmere beskrivelse af straffelovens § 79 a og dens baggrund henvises til lovforslagets pkt. 2.2.1.1. Opholdsforbuddets geografiske udstrækning er nærmere beskrevet i lovforslagets pkt. 2.2.1.1.2.

2.2.2.2. Justitsministeriets overvejelser

Straffelovens § 79 a om bl.a. opholdsforbud for personer, der dømmes for overtrædelser af straffeloven, som er omfattet af § 81 a, eller andre overtrædelser af bl.a. straffeloven, der begås af personer, der på gerningstidspunktet har tilknytning til en gruppe af personer, som tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, kan udgøre et effektivt redskab for politiet til at fjerne banderne fra deres nærmiljø.

Opholdsforbuddet har i den forbindelse til formål at styrke indsatsen mod rocker- og bandekriminalitet ved at fjerne den pågældende fra det eller de områder, hvor personen har begået kriminalitet, eller hvor gruppen, som kriminaliteten er begået i tilknytning til, opholder sig. Dette skal mindske risikoen for recidiv og negativ resocialisering samt bidrage til at beskytte omgivelserne mod de store gener, som kriminaliteten genererer.

Der har i praksis været enkelte eksempler på situationer, hvor bandekriminelle lovligt har bosat sig i en nabokommune og derved været meget tæt på f.eks. gruppens opholdssted. Personerne idømt opholdsforbud har således i disse situationer haft mulighed for at være geografisk tæt på et område, hvor der f.eks. er en konflikt mellem flere bandegrupperinger, og derved kunnet fastholde kontakten til kriminelle miljøer i strid med et eventuelt kontaktforbud efter straffelovens § 79 a, hvilket i væsentlig grad bidrager til en forhøjet risiko for at falde tilbage i kriminalitet efter endt afsoning. Efter Justitsministeriets opfattelse er sådanne eksempler udtryk for, at opholdsforbuddet ikke til fulde lever op til sit formål.

Det er på den baggrund Justitsministeriets vurdering, at det geografiske anvendelsesområde for opholdsforbud efter straffelovens § 79 a bør udvides ved at give mulighed for, at et opholdsforbud i højere grad vil kunne omfatte omkringliggende områder, der ikke har direkte tilknytning til hverken grupperingen eller den begåede kriminalitet, herunder navnlig tilstødende kommuner eller dele heraf.

Udvidelsen har til formål at sikre, at forbuddet i praksis geografisk udstrækkes så bredt, at kriminaliteten og den utryghedsskabende adfærd ikke bare flyttes til et andet sted i nærheden af det område, som har givet anledning til opholdsforbuddet, hvorfor der lægges op til at udvide opholdsforbuddet til også at kunne omfatte relevante omkringliggende områder.

Det bemærkes endvidere, at der lægges op til at overføre kompetencen til at træffe beslutning om den geografiske og tidsmæssige udstrækning af bl.a. opholdsforbud efter straffelovens § 79 a fra domstolene til politiet, jf. pkt. 2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.2.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at foretage en sproglig ændring af straffelovens § 79 a, stk. 2, som har til formål at give mulighed for i bemærkningerne at angive nærmere retningslinjer for, i hvilket omfang opholdsforbud idømt efter bestemmelsen geografisk kan udstrækkes. Den foreslåede ændring har til formål at udvide udgangspunktet for opholdsforbuddets geografiske udstrækning i videst muligt omfang i forhold til praksis i dag i de situationer, hvor det er nødvendigt for at sikre en effektiv varetagelse af formålet med opholdsforbuddet.

Det forudsættes med lovændringen, at det geografiske anvendelsesområde for opholdsforbud efter straffelovens § 79 a udvides ved at give mulighed for at lade bl.a. omkringliggende områder i form af kommuner eller dele heraf kunne være omfattet af opholdsforbuddet, hvis dette må anses for nødvendigt for effektivt at sikre, at formålet med opholdsforbuddet varetages fuldt ud.

Det vil kunne være i situationer, hvor et større geografisk område for opholdsforbuddet vurderes formålstjenligt i lyset af f.eks. oplysninger om, hvor øvrige personer fra den relevante gruppe befinder sig, eller hvor gruppen er begyndt at skabe utryghed i et omkringliggende område.

Det vil også kunne være tilfældet, hvor en gruppering f.eks. opholder sig i yderkanten af en kommune, hvor nabokommunen vil være tæt på det relevante område. For at forebygge, at en gerningsperson, som kan blive givet et opholdsforbud, bosætter sig på den anden side af kommunegrænsen, men stadig tæt på det relevante område i geografisk forstand, vil det kunne være formålstjenligt at udvide opholdsforbuddet til omkringliggende kommuner eller dele heraf.

Der vil fortsat kunne gives opholdsforbud, som omfatter én eller flere kommuner eller dele heraf (dvs. f.eks. i den kommune, hvor den relevante gruppe opholder sig), men fremover vil det også skulle overvejes, om opholdsforbuddet for fuldt ud at kunne varetage sit formål (f.eks. at beskytte omgivelserne mod de gener, som kriminaliteten genererer), også bør om-

fatte områder omkring de relevante kommuner eller dele heraf – uanset om den pågældende tidligere har begået kriminalitet i dette område, og uanset om den relevante gruppe opholder sig i dette område. Det vil f.eks. kunne være i form af en radius (et "bælte") på et antal kilometer uden for de relevante kommuner, hvor radiussens størrelse afhænger af omstændighederne i den konkrete sag. Det vil kunne være relevant, hvis der f.eks. kan henvises til oplysninger om, at øvrige personer fra den relevante gruppe befinder sig i områder uden for den relevante kommune, men hvor denne gruppe ikke (endnu) opholder sig dér i bestemmelsens forstand. I sådanne tilfælde vil det være udgangspunktet, at et opholdsforbud vil skulle udstrækkes til at omfatte disse områder.

Den foreslåede ændring vil herved medføre, at et opholdsforbud efter straffelovens § 79 a, stk. 1, jf. stk. 2 – udover at omfatte den eller de relevante kommuner, hvor den pågældende lovovertrædelse er begået, eller hvor den gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til, opholder sig – endvidere vil kunne omfatte omkringliggende områder, såfremt dette må anses for nødvendigt for effektivt at sikre, at formålet med opholdsforbuddet varetages fuldt ud. Den foreslåede ændring vil således bevirke, at det vil være muligt at give et opholdsforbud, der dækker et større geografisk område end hidtil.

Det bemærkes i forlængelse heraf, at opholdsforbuddet, herunder den tidsmæssige og geografiske udstrækning af forbuddet, fortsat vil skulle gives på baggrund af en konkret vurdering, og at forbuddet fortsat gives på baggrund af en straffedom, hvor der er blevet begået kriminalitet omfattet af straffelovens § 79 a, stk. 1, herunder overtrædelser af straffeloven, der er omfattet af § 81 a. Den præcise afgrænsning af opholdsforbuddet vil herved fortsat afhænge af en konkret proportionalitetsvurdering.

Det bemærkes, at der lægges op til, at retten alene skal tage stilling til, om der kan gives opholds- og kontaktforbud, hvorefter det vil være politiet, som har kompetencen til at fastsætte det konkrete opholds- og kontaktforbud, jf. nærmere herom pkt. 2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Desuden vil politiet fortsat i medfør af straffelovens § 79 a, stk. 4 (som bliver til stk. 5, jf. lovforslagets § 1, nr. 6), kunne meddele tilladelse til færden eller ophold i et område omfattet af et opholdsforbud, hvis det af særlige grunde må anses for beføjet, herunder hvor tungtvejende hensyn til den pågældendes helbred tilsiger dette. Hensynet til den dømtes privat- og famili-

eliv vil i visse tilfælde også kunne udgøre en særlig grund til færden eller ophold i et område, som er omfattet af et opholdsforbud. Der kan i den forbindelse henvises til bemærkningerne til straffelovens § 79 a, stk. 4, jf. Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 150 som fremsat, side 99-100.

Det bemærkes, at både idømmelse m.v. af opholdsforbud og tilladelsesordningen, hvorved der vil være mulighed for konkret at gøre undtagelse fra et forbud, som hidtil forudsættes administreret i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, herunder EMRK.

Det bemærkes, at bl.a. straffelovens § 81 a, stk. 1 og 3, foreslås ændret, således at begrebet »gruppe af personer« fremover eksplicit vil omfatte kriminelle familier, jf. nærmere herom pkt. 2.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger. Den foreslåede ordning vil indebære, at den foreslåede ændring af straffelovens § 81 a, stk. 1 og 3, omfattes af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 79 a.

Det bemærkes endvidere, at der med lovforslagets § 1, nr. 2, som er nærmere omtalt under pkt. 2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, lægges op til at overføre kompetencen til at træffe beslutning om den geografiske og tidsmæssige udstrækning af bl.a. opholdsforbud efter straffelovens § 79 a fra domstolene til politiet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

2.2.3. Udvidelse af adgangen til at idømme opholds- og kontaktforbud

2.2.3.1. Gældende ret

Straffelovens § 79 a om opholdsforbud blev indført ved lov nr. 1402 af 5. december 2017 om ændring af straffeloven, lov om en børne- og ungeydelse og lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag (Initiativer mod rocker- og bandekriminalitet m.v.) som led i udmøntningen af bandepakke III, og bestemmelsen blev nyaffattet ved lov nr. 665 af 11. juni 2024 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (Gennemførelse af dele af bandepakke IV).

For en nærmere beskrivelse af bestemmelsen og dens baggrund henvises til lovforslagets pkt. 2.2.1.1.

2.2.3.2. Justitsministeriets overvejelser

Som beskrevet i lovforslagets pkt. 2.2.5, lægges der op til at indføre et nyt stk. 2 i straffelovens § 81 b, hvorefter straffen for overtrædelser omfattet af den nugældende bestemmelse i straffelovens § 81 b kan forhøjes med indtil to tredjedele, hvis lovovertrædelsen er udført af flere i forening. Den nye § 81 b, stk. 2, foreslås indført som konsekvens af, at det i nogle tilfælde har vist sig at være svært at retsforfølge gerningspersonerne efter bandeparagraffen i straffelovens § 81 a. Dette skyldes bl.a. nye tendenser i de kriminelle miljøer, hvor kriminaliteten udbydes via sociale medier og er blevet mere modulær, idet kriminaliteten deles op og udføres af flere forskellige personer, der ikke nødvendigvis i forvejen er en del af det kriminelle miljø. Derudover indebærer udviklingen i retspraksis i sager om anvendelse af straffelovens § 81 a, som beskrevet i lovforslagets pkt. 2.2.4.1, at der fremadrettet fortsat forventes at blive nedlagt påstand om strafskærpelse i medfør af straffelovens § 81 a i færre sager end hidtil. Det er ikke muligt på nuværende tidspunkt at præcisere omfanget nærmere.

Med henblik på at sikre, at der fortsat kan sættes hårdt ind over for de særligt strafværdige tilfælde, hvor kriminelle i forening begår kriminalitet ved anvendelse af skydevåben m.v. på offentligt tilgængeligt sted, men hvor overtrædelsen ikke henføres under bandeparagraffen i straffelovens § 81 a, er det Justitsministeriets vurdering, at adgangen til at idømme opholds- og kontaktforbud bør udvides til også at omfatte personer, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for en overtrædelse, der er omfattet af den foreslåede nye bestemmelse i straffelovens § 81 b, stk. 2.

2.2.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at indsætte en henvisning til den foreslåede nye § 81 b, stk. 2, i straffelovens § 79 a, stk. 1, 1. pkt., om opholds- og kontaktforbud. Den foreslåede ordning vil indebære, at straffelovens § 81 b, stk. 2, tilføjes til opregningen af lovovertrædelser, der giver adgang til at give opholds- og kontaktforbud.

Det foreslåede vil indebære, at den, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for en overtrædelse, der er omfattet af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 81 b, stk. 2, ved dommen kan meddeles et opholdsforbud efter § 79 a, stk. 2, og et kontaktforbud efter § 79 a, stk. 3. Det forudsættes i den forbindelse, at

et opholdsforbud idømt på baggrund af en dom efter straffelovens § 81 b, stk. 2, vil kunne fastsættes i et eller flere geografisk afgrænsede områder, hvor den pågældende lovovertrædelse er begået, jf. straffelovens § 79 a, stk. 2.

Det foreslås i forlængelse heraf, at det i § 79 a, stk. 3, 1. pkt., tilføjes, at der ved kontaktforbud idømt på baggrund af en dom for overtrædelse af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 81 b, stk. 2, forstås et forbud mod at kontakte de personer, som gerningen er udført i forening med.

Hvorvidt der er grundlag for at fastsætte et opholdsforbud i et eller flere nærmere afgrænsede områder, hvor den gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til, opholder sig, eller et kontaktforbud mod at kontakte personer, der har tilknytning til samme gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til, vil afhænge af, om den dømte efter straffelovens § 81 b, stk. 2, på gerningstidspunktet havde en tilknytning til en gruppe af personer i overensstemmelse med udtrykkets anvendelse i straffelovens § 81 a. Det vil f.eks. kunne være relevant i sager, der føres efter den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 81 b, stk. 2, hvor det kan bevises, at gerningspersonen på gerningstidspunktet har tilknytning til en gruppe af personer i overensstemmelse med udtrykkets anvendelse i straffelovens § 81 a, men hvor sagen ikke er rejst efter straffelovens § 81 a. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis betingelsen i den foreslåede ændring af straffelovens § 81 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 10 og nr. 11, om, at handlingen skal være egnet til at fremkalde eller indgå i en konflikt mellem grupper af personer, ikke er opfyldt. I sådanne sager vil der kunne fastsættes et opholdsforbud, hvor den gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til, opholder sig, jf. § 79 a, stk. 2, og et forbud mod at kontakte personer, der har tilknytning til samme gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til, jf. § 79 a, stk. 3, 1. pkt.

Det forudsættes, at en person, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for en lovovertrædelse, der er omfattet af straffeloven § 81 b, stk. 2, i almindelighed vil skulle gives et opholdsforbud og et kontaktforbud i medfør af straffelovens § 79 a. Det bemærkes, at bestemmelsen forudsættes anvendt, uanset hvilken straffelovsovertrædelse der er udført i forening på offentligt tilgængeligt sted ved brug af skydevåben eller af våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forholde betydelig skade.

Forslaget til straffelovens § 81 b, stk. 2, indeholder ikke en betingelse om, at gerningen skal være egnet til at fremkalde eller indgå i en konflikt mellem grupper af personer, jf. den foreslåede ændring af straffelovens § 81 a i lovforslagets § 1, nr. 10 og nr. 11. I sager, hvor den dømte ikke er tilknyttet en gruppe af personer i overensstemmelse med udtrykkets anvendelse i straffelovens § 81 a, vil der derfor ikke være grundlag for at fastsætte et opholdsforbud i medfør af § 79 a, stk. 2, som omfatter et område, hvor den gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til, opholder sig. Der vil i sådanne sager heller ikke være grundlag for at idømme et kontaktforbud i medfør af § 79 a, stk. 3, 1. pkt., mod at kontakte personer, der har tilknytning til samme gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til.

Med den foreslåede ændring i straffelovens § 79 a, stk. 3, 1. pkt., søges det at sikre, at der kan gives kontaktforbud til gerningspersoner, der begår en lovovertrædelse omfattet af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 81 b, stk. 2, i de situationer, hvor gerningspersonenerne på gerningstidspunktet ikke har haft tilknytning til en gruppe af personer i overensstemmelse med udtrykkets anvendelse i § 81 a. I den situation vil kontaktforbuddet indebære et forbud mod at søge at kontakte personer, som gerningspersonen har begået lovovertrædelsen, der ligger til grund for domfældelsen efter § 81 b, stk. 2, i forening med.

Den præcise afgrænsning af opholds- og kontaktforbuddet vil fortsat afhænge af en konkret proportionalitetsvurdering, herunder i lyset af EMRK.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 2 og 5, og bemærkningerne hertil.

2.2.4 Ændring af straffelovens § 81 a

2.2.4.1. Gældende ret

2.2.4.1.1. Anvendelsesområdet

Straffelovens bestemmelser om strafudmåling findes i kapitel 10, der bl.a. indeholder almindelige regler om straffens fastsættelse og regler om skærpende og formildende omstændigheder.

Det følger af straffelovens § 81 a, stk. 1, at den straf, der er foreskrevet i straffelovens §§ 119, 119 b, 123, 192 a og 244, § 244, jf. § 247, § 245, § 245, jf. § 247, § 246, jf. § 245, § 246, jf. § 245, jf. § 247, § 252, stk. 1, § 260, stk. 1, § 261, stk. 1 og 2, § 266, § 285, stk. 1, jf. § 281, § 286, stk. 1, jf. § 281, og § 288 kan forhøjes indtil det dobbelte, hvis lovovertrædelsen har baggrund i eller er egnet til at fremkalde en konflikt mellem grupper af personer, hvor der som led i konflikten enten anvendes knive og blankvåben m.v. eller skydevåben eller anvendes våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller begås brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180.

Ved § 1, nr. 4, i lov nr. 263 af 11. februar 2026, om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og forskellige andre love (Gennemførelse af dele af aftalen om strafreform og kriminalforsorgens økonomi 2026-2030 m.v.) blev straffelovens § 81 a ændret, således at henvisningen til § 119 b udgår af bestemmelsen. Denne ændring træder i kraft 1. januar 2027, jf. lovens § 14, stk. 2.

Efter § 81 a, stk. 2, skal det ved fastsættelse af straffen for overtrædelse af straffelovens § 180, § 183, stk. 2, og § 237 i almindelighed indgå som en særdeles skærpende omstændighed, hvis lovovertrædelsen har baggrund i eller er egnet til at fremkalde en konflikt som nævnt i stk. 1.

Efter § 81 a, stk. 3, kan den straf, der er foreskrevet i straffelovens § 289, stk. 1, § 290, stk. 2 og § 290 a, stk. 2, forhøjes indtil det dobbelte, hvis den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, når overtrædelsen har relation til den dømtes tilknytning til gruppen.

Bestemmelsen i § 81 a udelukker ikke anvendelse af de almindelige regler om skærpende og formildende omstændigheder ved straffens udmåling i straffelovens §§ 81 og 82.

Nedenfor redegøres der særskilt for gruppebegrebet i pkt. 2.2.4.1.2, konfliktbegrebet i pkt. 2.2.4.1.3 og konsekvensen af udviklingen i retspraksis i relation til reglerne om aktindsigt i pkt. 2.2.4.1.4.

2.2.4.1.2. Gruppebegrebet

Det er en forudsætning for, at straffelovens § 81 a kan finde anvendelse, at lovovertrædelsen har baggrund i eller er egnet til at fremkalde en konflikt mellem »grupper af personer«.

Som grupper anses ikke kun formaliserede grupper med en fast struktur og rollefordeling medlemmerne imellem, et fast tilholdssted og navn eller lignende. Bestemmelsen omfatter også mere løse grupperinger, forudsat at gruppen virker med et fælles sigte eller mål eller har et fast reaktionsmønster i bestemte situationer, f.eks. at personerne i gruppen som regel bliver alarmeret og instrueret via telefon- eller sms-kæder i forbindelse med bestemte voldelige eller truende begivenheder, som indtræffer, jf. herved Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 8062.

Personer, der er i familie, er ikke angivet i forarbejderne som et eksempel på en grupper af personer, som kan være omfattet af bestemmelsen, men personer, der er i familie, vil efter omstændighederne konkret kunne være omfattet af bestemmelsen, hvis familien har en sådan struktur og rollefordeling, at den opfylder ovennævnte betingelser.

Gruppebegrebet anvendes også i straffelovens § 38, stk. 5, § 39, stk. 3, § 41, stk. 3, § 41, stk. 6, § 79 a, stk. 1, 2. pkt., stk. 2 og 3, 1. pkt., stk. 8, 1. pkt., § 79 e, stk. 1, 2. pkt. og § 81 a, stk. 3, samt i retsplejelovens § 769, stk. 2, § 771, stk. 3, 1. pkt., og i § 771, stk. 4, 1. pkt., og i straffuldbyrdelseslovens § 46, stk. 3, § 51, stk. 4, § 53, stk. 1, § 55, stk. 4, § 57, stk. 4, og § 65 a, stk. 2, nr. 3. Begrebet skal i disse bestemmelser forstås i overensstemmelse med udtrykkets anvendelse i straffelovens § 81 a.

2.2.4.1.3. Konfliktbegrebet

Det er en betingelse for at anvende straffelovens § 81 a, at lovovertrædelsen har baggrund i eller er egnet til at fremkalde en konflikt mellem grupper af personer, hvor der enten anvendes knive og blankvåben m.v. eller skydevåben eller anvendes våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller begås brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180.

At lovovertrædelsen skal have »baggrund« i en konflikt indebærer, at den person, der har begået lovovertrædelsen, helt eller delvist har været motiveret af at ville deltage i eller reagere på en konflikt mellem grupper af personer. Det er i den forbindelse uden betydning, om der tillige er andre motiver

for angrebet, herunder f.eks. personlige uoverensstemmelser, hævn for tidligere krænkelser, fornærmelser eller lignende, jf. Folketingstidende 2013-14, tillæg A, L 112 som fremsat, side 65.

Ved vurderingen af, om en lovovertrædelse »er egnet til at fremkalde« en konflikt mellem grupper af personer, hvor der anvendes knive eller skydevåben m.v., kan det bl.a. tillægges betydning, om en eller begge grupper i almindelighed er kendt for at anvende knive eller blankvåben m.v., besidde skydevåben m.v., herunder om de har et kendt reaktionsmønster ved konflikter med andre grupper, hvori det bl.a. indgår, at der anvendes knive og blankvåben m.v., skydevåben m.v. eller begås brandstiftelse.

Det kan også tillægges betydning, om gerningspersonen eller personer fra en af grupperne eksempelvis er eller har været i ulovlig besiddelse af eller har anvendt knive og blankvåben m.v. omfattet af knivlovens §§ 1 og 2, har været i besiddelse af ulovlige skydevåben m.v., skudsikre veste eller lignende genstande, der tyder på, at de pågældende er beredte på en konflikt med anvendelse af knive og blankvåben m.v., skydevåben m.v. eller regner med at kunne møde modstandere, som er i besiddelse af knive og blankvåben m.v. eller skydevåben m.v.

Der vil ligeledes kunne lægges vægt på den aktuelle situation i de involverede grupper, herunder om der er en anspændt stemning mellem grupperne, en uenighed om kriminelle markeder m.v. eller en aggressiv adfærd i øvrigt, og om den omhandlede lovovertrædelse i den sammenhæng kan være egnet til at fremkalde en konflikt i straffelovens § 81 a's forstand. Det er i den forbindelse ikke en betingelse, at der forud for den aktuelle forbrydelse er anvendt knive og blankvåben m.v. eller skydevåben m.v.

Der henvises til Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 150 som fremsat, side 53.

Begrebet »konflikt« skal forstås bredt. Enhver uoverensstemmelse eller uenighed mellem to eller flere grupper vil kunne udgøre en konflikt i § 81 a's forstand. Det er uden betydning for vurderingen af, om en konflikt er omfattet af straffelovens § 81 a, hvad der er årsagen til konflikten, og hvad konflikten drejer sig om. Det er ligeledes uden betydning, om konflikten er begrundet i et eller flere forhold. Det er endvidere ikke en betingelse for at anvende § 81 a, at det fastslås, hvilket af flere mulige underliggende forhold, der har motiveret gerningsmanden. Det er således tilstrækkeligt, at det kan

lægges til grund, at gerningsmanden helt eller delvist er motiveret af at ville deltage i eller reagere på konflikten. Der henvises til bemærkningerne til § 6, nr. 1, i Retsudvalgets betænkning over lovforslag nr. L 112 afgivet den 27. maj 2014, jf. Folketingstidende 2013-14, tillæg B, tillægsbetænkning over L 112, side 2.

Straffelovens § 81 a indeholder efter sin ordlyd ikke et krav om, at gerningspersonen eller den, der udfører en lovovertrædelse omfattet af bestemmelsen, eller den forurettede, der er målet for lovovertrædelsen, har tilknytning til en af de i bestemmelsen omhandlede grupper af personer.

Bestemmelsen er dog knyttet op på, at den begåede forbrydelse skal have baggrund i eller være egnet til at fremkalde en konflikt mellem grupper af personer, herunder at lovovertræderen helt eller delvist har været motiveret af at ville deltage i eller reagere på konflikten. I praksis betyder det, at anklagemyndigheden ved bevisførelsen for, at handlingen har baggrund i eller er egnet til at fremkalde en konflikt mellem grupper at personer omfattet af bestemmelsen, alligevel kan være nødt til at godtgøre, at gerningspersonen og den forurettede har en vis tilknytning til en gruppe af personer omfattet af straffelovens § 81 a. Som dokumentation for konfliktsituationen mellem kriminelle grupper anvendes typisk såkaldte konfliktrapporter, der indeholder en politifaglig vurdering af konfliktsituationen mellem bestemte kriminelle grupper på et bestemt tidspunkt. Som dokumentation for en gerningspersons og eventuelt forurettedes tilknytning til en gruppe af personer, anvendes typisk såkaldte personrapporter, der indeholder en politifaglig vurdering af, om en specifik person kan betragtes som tilknyttet en bestemt kriminelle gruppe.

2.2.4.1.4. Aktindsigt i underliggende materiale til politiets dokumentationsrapporter i sager vedrørende straffelovens § 81 a

Når anklagemyndigheden skal føre bevis for, at et strafbart forhold er omfattet af straffelovens § 81 a, har en del af bevisførelsen hidtil typisk helt eller delvist baseret sig på såkaldte dokumentationsrapporter, der er udarbejdet af politikredsenes efterretnings- og analyseenheder. Dokumentationsrapporterne udarbejdes bl.a. på baggrund af oplysninger fra politiets sagsstyringssystemer og oplysninger, der er indsamlet og analyseret som led i den systematiske, politimæssige monitering af kriminelle grupper og netværk.

Ofte har der i sager vedrørende straffelovens § 81 a, stk. 1 eller 2, bl.a. været udarbejdet dokumentationsrapporter vedrørende konflikter mellem grupperinger, eksistensen af (en eller flere) grupperinger samt gerningspersonens og eventuelt forurettedes tilknytning til grupperingerne. Medarbejdere i politikredsenes efterretnings- og analyseenheder har derefter været indkaldt som vidner i sagerne, hvor de har kunnet forklare nærmere om rapporternes indhold. Dokumentationsrapporterne har sammen med forklaringerne fra medarbejdere i politikredsenes efterretnings- og analyseenheder således været anvendt til at godtgøre, at der efter politiets opfattelse f.eks. har verseret en konflikt mellem grupper af personer omfattet af bestemmelsen, og at de tiltalte eller forurettede i sagen er eller har været tilknyttet de pågældende grupperinger. Det afhænger dog af oplysningerne i den konkrete sag, hvordan bevisførelsen nærmere er tilrettelagt.

Da dokumentationsrapporterne og det underliggende materiale, som dokumentationsrapporterne er baseret på, kan indeholde oplysninger om bl.a. verserende efterforskninger i andre sager, kan videregivelse af oplysningerne efter omstændighederne kompromittere dels de verserende efterforskninger, dels politiets nationale moniteringsindsats i bandemiljøet. Herudover er materialet typisk af et meget stort omfang, idet dele af materialet typisk er tilvejebragt som led i den generelle moniteringsindsats og ikke er indsamlet i forbindelse med eller til brug for den konkrete straffesag, som der er rejst tiltale i.

I medfør af retsplejelovens § 729 a, stk. 3, 1. pkt., har forsvareren adgang til at gøre sig bekendt med materiale, som politiet har tilvejebragt til brug for den sag, som sigtelsen angår. Forsvareren skal have udleveret kopi af materialet, i det omfang det uden ulempe kan kopieres, jf. § 729, stk. 3, 2. pkt.

Derudover har forsvareren krav på aktindsigt i materiale, som anklagemyndigheden har til hensigt at fremlægge under hovedforhandlingen, uanset om materialet er tilvejebragt til brug for den konkrete sigtelse eller ej.

Hvis der er uenighed om, hvilket materiale forsvareren har krav på at få udleveret i medfør af retsplejelovens § 729 a, stk. 3, kan forsvareren indbringe spørgsmålet for retten i medfør af retsplejelovens § 746, stk. 1. Ved tvistigheder om lovligheden af politiets afgørelser efter retsplejelovens § 729 a, stk. 3, 1. pkt., skal politiet redegøre for grundene til den afgørelse, der er truffet, og retten kan pålægge politiet over for retten at fremlægge det materiale, som tvisten angår, jf. retsplejelovens § 746, stk. 2. Hvis retten har

fået materialet fremlagt og derefter træffer afgørelse om, at materialet falder helt eller delvist uden for retsplejelovens § 729 a, stk. 3, 1. pkt., er dommeren inhabil i forhold til den efterfølgende straffesag, jf. retsplejelovens § 60, stk. 4. Hvis retten træffer afgørelse om, at materialet er omfattet af retsplejelovens § 729 a, stk. 3, 1. pkt., skal forsvareren have materialet udleveret, medmindre betingelserne i retsplejelovens § 729 c er opfyldte.

Forsvarerens adgang til aktindsigt kan i særlige tilfælde begrænses. I medfør af retsplejelovens § 729 c kan retten efter anmodning fra politiet bestemme, at reglerne om forsvarerens og sigtedes ret til aktindsigt fraviges, hvis det er påkrævet af hensyn til fremmede magter, statens sikkerhed, sagens opklaring, tredjemands liv eller helbred, efterforskningen af en anden verserende sag om en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, eller som udgør en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitel 12 eller 13, eller beskyttelse af fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder.

Der kan ikke træffes afgørelse om at fravige forsvarerens og sigtedes ret til aktindsigt efter retsplejelovens §§ 729 a og 729 b, hvis det giver anledning til væsentlige betænkeligheder for varetagelsen af sigtedes forsvar, jf. retsplejelovens § 729 c, stk. 2.

Retsplejelovens regler om forsvarerens og sigtedes ret til aktindsigt skal anvendes i lyset af artikel 6 i EMRK om retten til en retfærdig rettergang. Det følger af kravet om en retfærdig rettergang i EMRK artikel 6, at anklagemyndigheden skal gøre forsvareren bekendt med alt relevant bevismateriale, som anklagemyndigheden er i besiddelse af. Det er som udgangspunkt op til forsvareren at vurdere, om bevismaterialet er relevant, og begrænsninger i forsvarerens adgang til materiale skal være strengt nødvendige.

Det følger af praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD), at retten til at gøre sig bekendt med bevismateriale kun omfatter relevante beviser (material evidence). Det følger desuden af EMD's praksis, at en forsvarer må forventes at angive bestemte grunde (specific reasons) til, at materialet vil kunne indeholde relevante beviser, som har eller kan have betydning for skyldsspørgsmålet eller strafudmålingen (such particulars as could enable the accused to exonerate himself or have his sentence reduced), jf. bl.a. EMD's dom af 6. marts 2012 i sagen *Leas mod Estland* (sag nr. 59577/08), præmis 81, og EMD's dom af 4. april 2017 i sagen *Matanović mod Kroatien* (sag nr. 2742/12), præmis 157. En begæring om adgang til

dokumenter og oplysninger, der har karakter af en såkaldt "fiskeekspedition", er som udgangspunkt ikke beskyttet af EMRK artikel 6, jf. EMD's dom af 4. juni 2019 i sagen *Sigurdur Einarsson m.fl. mod Island* (sag nr. 39757/15), præmis 90.

Siden foråret 2024 er der afsagt flere afgørelser ved de danske domstole, hvor det på forskellig vis har været problematiseret, om – og i givet fald i hvilket omfang – forsvarerne i videre omfang end hidtil har adgang til aktindsigt i det underliggende materiale, som politiets dokumentationsrapporter er udarbejdet på baggrund af.

Der kan bl.a. henvises til Højesterets kendelse af 5. december 2024 i sag nr. 63/204, offentliggjort i Ugeskrift for Retsvæsen 2025, side 802 ff., hvor Højesteret i en straffesag, hvor en person var tiltalt for våbenbesiddelse under særligt skærpende omstændigheder, jf. straffelovens § 192 a, og hvor anklagemyndigheden havde nedlagt påstand om, at forholdet skulle henføres under straffelovens § 81 a, tog stilling til forsvarerens adgang til aktindsigt i det underliggende materiale til en rapport, som politiet havde udarbejdet om en igangværende bandekonflikt, og som anklagemyndigheden ønskede at fremlægge under sagen med henblik på at løfte bevisbyrden for, at forholdet for omfattet af strafforhøjelsesreglen i straffelovens § 81 a.

Til brug for rettens vurdering af, om der bestod en konflikt mellem gruppe-ringerne i den konkrete sag, havde politiet udarbejdet en rapport indeholdende en beskrivelse af otte hændelser. Den tiltaltes forsvarer anmodede om aktindsigt i det underliggende materiale til rapporten med henvisning til, at materialet var af betydning for sagen og for tiltaltes mulighed for at tilrettelægge et effektivt forsvar. I den konkrete sag indeholdt det underliggende materiale imidlertid bl.a. oplysninger fra andre verserende efterforskninger af alvorlig personfarlig kriminalitet, som politiet vurderede ikke kunne udleveres til forsvareren, uden at det ville kompromittere de verserende efterforskninger.

Højesteret udtalte, at det bl.a. følger af kendelse afsagt af Højesteret den 15. januar 2021 i sag nr. 57/2020, offentliggjort i Ugeskrift for Retsvæsen 2021, side 1278, at forsvarerens adgang til aktindsigt efter retsplejelovens § 729 a, stk. 3, 1. pkt., omfatter alt materiale, som ikke kan udelukkes at have betydning for sagen, uanset om det er tilvejebragt til brug for den pågældende sag og uanset om materialets betydning relaterer sig til skyldsspørgsmålet

eller strafudmålingen. Aktindsigt forudsætter dog, at forsvareren angiver et nærmere formål med anmodningen.

Højesteret fandt, at forsvareren havde en berettiget interesse i at gøre sig bekendt med oplysningerne i det underliggende materiale til rapporten, og at det ikke kunne udelukkes, at materialet kunne have betydning for sagen og tiltaltes mulighed for at tilrettelægge et effektivt forsvar. Forsvareren havde derfor ret til aktindsigt i det underliggende materiale. Da anklagemyndigheden vurderede, at udlevering af materialet til forsvareren ville medføre en nærliggende fare for kompromittering af efterforskningen vedrørende de otte hændelser og en nærliggende fare for de involverede personers liv og sikkerhed samt fare for optrapning af konflikten, frafaldt anklagemyndigheden påstanden om anvendelse af straffelovens § 81 a.

Der kan endvidere henvises til Østre Landsrets kendelse af 29. oktober 2024 i sag nr. S-2936-24, 25. afdeling, offentliggjort i Tidsskrift for Kriminalret 2024, side 462 ff., hvor fire personer var tiltalt for manddrab, jf. straffelovens § 237, og hvor anklagemyndigheden havde nedlagt påstand om, at straffen skulle skærpes i medfør af straffelovens § 81 a, fordi forholdet havde baggrund i en verserende voldelig konflikt mellem to bandegrupperinger. Til brug for vurderingen af de tiltaltes, forurettedes og en yderligere medtiltaltes bandetilknytning havde politiet udarbejdet en række rapporter, som anklagemyndigheden ønskede at fremlægge og afhøre et politividne til. De tiltaltes forsvarere anmodede om aktindsigt i det underliggende materiale til rapporterne.

Landsretten udtalte, at forsvarerne i medfør af retsplejelovens § 729 a, stk. 3, har adgang til at gøre sig bekendt med det materiale, som politiet har tilvejebragt til brug for sagen og til øvrigt materiale, som er af betydning for sagen, samt at det i overensstemmelse med kendelse afsagt af Højesteret den 15. januar 2021 i sag nr. 57/2020, offentliggjort i Ugeskrift for Retsvæsen 2021, side 1278, må være en forudsætning for dokumentation af og afhøring til rapporter af den omhandlede art, at forsvarerne meddeles aktindsigt i det underliggende materiale. Dokumentation af og afhøring til en række rapporter i sagen forudsatte derfor, at forsvarerne havde adgang til at gøre sig bekendt med oplysningerne i det underliggende materiale, da det ikke kunne udelukkes, at det kunne få betydning for sagen og de tiltaltes mulighed for at tilrettelægge deres forsvar. Andre rapporter, der alene indeholdt oplysninger og vurderinger af generel karakter om grupperingerne og disses adfærdsmønster, kunne derimod dokumenteres, uden at forsvarerne fik adgang til

det underliggende materiale, da det ikke kunne antages at få betydning for tilrettelæggelsen af et effektivt forsvar.

Begrebet "underliggende materiale", som benyttes i ovennævnte sager, benyttes ikke i forarbejderne til retsplejelovens § 729 a, stk. 3, og det er ikke afgrænset nærmere i den hidtidige retspraksis. Da rækkevidden af begrebet således ikke er nærmere afklaret, er det som følge heraf vanskeligt for anklagemyndigheden at tage stilling til, hvilket materiale, der udgør underliggende materiale. Som beskrevet ovenfor kan det underliggende materiale bl.a. indeholde efterforskningsmateriale fra andre verserende sager, fra politiets moniteringsindsats i rocker- og bandemiljøet eller efterretningsoplysninger fra udlandet, der bl.a. på baggrund af hensynet til ikke at kompromittere politiets arbejde, ikke nødvendigvis vil kunne udleveres til forsvareren. Det er f.eks. tilfældet, hvis udlevering af oplysningerne vurderes at kunne bringe vidners liv i fare, blotlægge politiets moniteringsindsats eller at kompromittere politiets efterforskning af anden alvorlig kriminalitet. Herudover vil materialet ofte være af så stort et omfang – og løbende udvikle sig – så det i praksis ikke er muligt for først politiet og dernæst anklagemyndigheden løbende at gennemgå og vurdere materialet og om nødvendigt derefter anmode retten om at undtage de oplysninger, der af hensyn til at undgå f.eks. kompromittering af politiets efterforskning eller moniteringsindsats, ikke kan udleveres.

Udviklingen i retspraksis har betydet, at anklagemyndigheden i en række tilfælde er blevet afskåret fra både at anvende politiets dokumentationsrapporter som bevis under hovedforhandlingen og afhøre medarbejdere i politikredsenes efterretnings- og analyseenheder om f.eks. den tiltaltes tilknytning til en bandegruppering eller om en igangværende bandekonflikt, når det underliggende materiale ikke kan udleveres til forsvareren. Konsekvensen af dette har i en række tilfælde været, at det ikke har været muligt for anklagemyndigheden at løfte bevisbyrden for, at en given lovovertrædelse er omfattet af straffelovens § 81 a, stk. 1.

2.2.4.2. Justitsministeriets overvejelser

Strafskærpelsesbestemmelsen i straffelovens § 81 a finder i dag anvendelse for en række nærmere oplistede lovovertrædelser, der bl.a. vil kunne indgå i banderelaterede konflikter. Bestemmelsen har siden den blev indført i 2009 været et centralt værktøj til at sikre en effektiv og målrettet skærpelse af straffen for kriminalitet begået i relation til banderelaterede konflikter. Be-

stemmelsen er ændret flere gange af skiftende regeringer for at tilpasse bestemmelsen til det aktuelle kriminalitetsbillede.

De seneste år har vist, at der findes familier i Danmark, der har en struktur, som i høj grad minder om bandernes. Det drejer sig om familier, som har en kriminel kultur, og hvor kriminaliteten går i arv fra generation til generation.

Justitsministeriet har den 5. december 2025 oversendt et overblik fra Rigspolitiet over kriminelle familier af 1. december 2025 (Retsudvalget (Alm. del) – bilag 81), hvoraf det bl.a. fremgår, at der på baggrund af tværgående drøftelser mellem Rigspolitiet og politikredsene samlet er peget på 17 familier, der i varierende grad bør underlægges national monitering, ligesom der er peget på en række yderligere familier, der er relevante at følge lokalt, men som ikke på nuværende tidspunkt vurderes at have national relevans.

Som følge af disse familiers væsentlige lighedstræk med bander er der derfor behov for, at disse kriminelle familier i lovgivningen sidestilles med banderne, så der kan sættes ind over for de kriminelle familier med nogle af de samme kontante og systematiske værktøjer, som bruges mod banderne.

Kriminelle familier er ikke omtalt i forarbejderne til straffelovens § 81 a og øvrige bestemmelser, som finder anvendelse i forlængelse af domme efter straffelovens § 81 a, og det er derfor Justitsministeriets vurdering, at der er behov for at præcisere lovgivningen, så det sikres, at kriminelle familier i videst muligt omfang sidestilles med banderne, og at medlemmerne af de kriminelle familier derved f.eks. kan idømmes samme hårde straffe som banderne i tilfælde, hvor betingelserne i straffelovens § 81 a i øvrigt er opfyldt.

Herudover er det Justitsministeriets vurdering, at det som konsekvens af udviklingen i retspraksis i sager om anvendelse af straffelovens § 81 a som beskrevet i lovforslagets pkt. 2.2.4.1 i en række tilfælde ikke er praktisk muligt for anklagemyndigheden at løfte bevisbyrden for, at en given lovovertrædelse er omfattet af straffelovens § 81 a, stk. 1, og at der som følge heraf fremover vil blive ført færre sager efter bestemmelsen.

Der lægges på den baggrund op til at ændre konfliktbegrebet i straffelovens § 81 a med henblik på, at anklagemyndigheden i højere grad end i dag vil kunne løfte bevisbyrden for, at en given lovovertrædelse er omfattet af be-

stemmelsen, uden at det er nødvendigt, at der fremlægges de såkaldte konfliktrapporter (dokumentationsrapporter).

De foreslåede ændringer i straffelovens § 81 a foretages med henblik på at sikre, at betingelserne i bestemmelsen i højere grad vil vedrøre mere objektivt konstaterbare forhold, og at de af politiet udarbejdede dokumentationsrapporter i mindre grad vil være nødvendige at inddrage for at løfte bevisbyrden for, at en lovovertrædelse er omfattet af bestemmelsen.

I sager, hvor bevisbyrden for, at et forhold er omfattet af straffelovens § 81 a, vil kunne løftes med henvisning til mere objektivt konstaterbare oplysninger, er det – bl.a. på baggrund af den praksis fra EMD, der er nærmere beskrevet i pkt. 2.2.4.1 ovenfor – Justitsministeriets vurdering, at anmodninger om aktindsigt efter retsplejelovens § 729 a, stk. 3, i yderligere materiale end det, der allerede er udleveret af politiet, herunder i underliggende materiale til politiets dokumentationsrapporter, som udgangspunkt vil skulle afvises, medmindre forsvareren konkret kan angive bestemte grunde til, at materialet vil kunne indeholde relevante beviser, som har eller kan have betydning for skyldsspørgsmålet eller strafudmålingen.

2.2.4.3. Den foreslåede ordning

2.2.4.3.1. Gruppebegrebet

Det foreslås at ændre ordlyden i straffelovens § 81 a, stk. 1, således at kriminelle familier eksplicit fremgår af bestemmelsen. Ændringen har til formål at tydeliggøre, at kriminelle familier vil kunne være omfattet af bestemmelsen, og dermed sikre, at sådanne familier i videst muligt omfang sidestilles med bander.

Ved »kriminelle familier« skal forstås personer med et familiemæssigt bånd, der agerer som en gruppe af personer omfattet af bestemmelsen i dag.

Bestemmelsen vil f.eks. også kunne omfatte kriminelle familier med toneangivende familiemedlemmer, der har instrukslignende beføjelser over for andre familiemedlemmer, herunder også i forhold til kriminalitet, på samme måde som ledende bandemedlemmer. Der vil også kunne lægges vægt på den kriminelle families struktur, f.eks. hvis denne i et vist omfang har samme opbygning og struktur som rocker- og bandegrupperinger, og den kriminelle familie i et vist omfang vedrørende kriminalitet fungerer som en

gruppe. Bevisførelsen i forhold til om en familie udgør en kriminel familie, som er omfattet af det foreslåede udvidede gruppebegreb, vil skulle ske på samme måde, som når anklagemyndigheden fører bevis for, at en bande er omfattet af gruppebegrebet i bestemmelsen.

Som det fremgår af pkt. 2.2.4.1.2 ovenfor, anvendes gruppebegrebet også i straffelovens § 38, stk. 5, § 39, stk. 3, § 41, stk. 3, § 41, stk. 6, § 79 a, stk. 1, 2. pkt., stk. 2 og 3, 1. pkt., stk. 8, 1. pkt., § 79 e, stk. 1, 2. pkt., og § 81 a, stk. 3, samt i retsplejelovens § 769, stk. 2, § 771, stk. 3, 1. pkt., og i § 771, stk. 4, 1. pkt., og i § straffuldbyrdelseslovens 46, stk. 3, § 51, stk. 4, § 53, stk. 1, § 55, stk. 4, § 57, stk. 4, og § 65 a, stk. 2, nr. 3, hvor de skal forstås i overensstemmelse med udtrykkets anvendelse i straffelovens § 81 a, stk. 1. Der lægges derfor som en konsekvens af ændringen i straffelovens § 81 a, stk. 1, op til, at begrebet tilsvarende ændres i disse bestemmelser. Der vil være tale om præciseringer af de nævnte bestemmelser i lyset af den foreslåede ændring af straffelovens § 81 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 10.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 1, 4 og 10, § 2, nr. 3 og 4, § 3, nr. 1 og 2, og bemærkningerne hertil.

2.2.4.3.2. Konfliktbegrebet

Det foreslås at ændre kravet i straffelovens § 81 a, stk. 1 og 2, om, at en handling skal have »baggrund i« eller være »egnet til at fremkalde« en konflikt. Der lægges op til, at den konkrete strafbare handling fremover alene vil skulle være »egnet til at fremkalde eller indgå i« en konflikt mellem grupper af personer, hvor der som led i konflikten eller ved overtrædelsen enten anvendes knive og blankvåben m.v. eller skydevåben m.v. eller anvendes våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller begås brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180. Formålet med ændringen er, at vurderingen af, om strafskærpelsesreglen i straffelovens § 81 a finder anvendelse, fremover skal bero på en mere objektiviseret bedømmelse, hvor der i højere grad lægges vægt på handlingens karakter end på konkrete motiver, konflikter eller lignende.

For så vidt angår begrebet »egnet til at fremkalde« skal dette forstås i overensstemmelse med gældende ret, jf. lovforslagets pkt. 2.2.4.1. Det indebærer, at det ved vurderingen af, om en lovovertrædelse er egnet til at fremkalde en konflikt, bl.a. vil kunne tillægges betydning, om en eller begge af

grupperne i almindelighed er kendt for at besidde knive og blankvåben m.v. eller skydevåben m.v., herunder om de har et kendt reaktionsmønster ved konflikter med andre grupper, hvori det bl.a. indgår, at der anvendes knive og blankvåben m.v. eller skydevåben m.v. eller begås brandstiftelse. Det vil også kunne tillægges betydning, om gerningspersonen eller personer fra en af grupperne eksempelvis er eller har været i besiddelse af ulovlige skydevåben m.v. eller skudsikre veste eller lignende genstande, der tyder på, at de pågældende er beredte på en konflikt med anvendelse af skydevåben m.v. eller regner med at kunne møde modstandere, som er i besiddelse af skydevåben m.v. Der vil ligeledes kunne lægges vægt på den aktuelle situation i de to grupper, herunder f.eks. om der er en anspændt stemning mellem grupperne, en uenighed om kriminelle markeder m.v. eller en aggressiv adfærd i øvrigt, og om den omhandlede lovovertrædelse i den sammenhæng kan være egnet til at fremkalde en konflikt i § 81 a's forstand. Der henvises til Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 190 som fremsat, side 44, og Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 150 som fremsat side 116.

Med den foreslåede ændring vil det ikke længere være en nødvendig forudsætning for, at bestemmelsen finder anvendelse, at den strafbare handling havde »baggrund i« en verserende eller er »egnet til at fremkalde« en konflikt, selvom dette også fortsat vil være omfattet af bestemmelsen. Det vil fremover være tilstrækkeligt, at handlingen er egnet til at »indgå i« en konflikt. Med den foreslåede ændring vil betingelsen om den strafbare handlings relation til en konflikt kunne opfyldes på baggrund af mere objektivt konstaterbare forhold. Straffelovens § 81 a vil således finde anvendelse, selvom handlingen ikke i sig selv er egnet til at fremkalde en konflikt, eksempelvis fordi handlingen er afpasset med det formål at forsøge at forhindre, at der fremkaldes en konflikt. Det afgørende vil alene være, om handlingen er egnet til at indgå i en konflikt.

Det bemærkes i den forbindelse, at det ikke har betydning for bestemmelsens anvendelsesområde, om der efterfølgende rent faktisk opstår en konflikt.

Ændringen vil bl.a. betyde, at overtrædelse af en af de bestemmelser, som er omfattet af straffelovens § 81 a, der udføres af personer med tilknytning til en gruppe omfattet af bestemmelsen, og som er rettet mod personer, steder, genstande m.v. med tilknytning til en anden gruppe af personer omfattet af bestemmelsen, vil være tilstrækkeligt til at opfylde betingelsen om at være egnet til at indgå i en konflikt, uanset om handlingen ikke er egnet til

at *fremkalde* en konflikt, og uanset om der rent faktisk verserer eller opstår en sådan konflikt. Det er uden betydning, om motivet for angrebet er af personlig karakter, herunder personlige uoverensstemmelser, hævn for tidligere krænkelser, fornærmelser eller lignende.

Der vil ved vurderingen desuden kunne lægges vægt på, om handlingen efter sin karakter og omstændighederne i øvrigt er egnet til at indgå i en konflikt mellem flere grupper. Der lægges således op til en mere objektiviseret bedømmelse af, om en handling efter sin karakter er egnet til at indgå i en sådan konflikt. Som eksempel kan nævnes handlinger, der begås af eller rettes mod personer med tilknytning til grupper, der tidligere har været involveret i konflikter, har udført f.eks. vagtvirksomhed eller har angrebet en anden gruppes tilholdssted eller andet, der har værdi for en anden gruppe, herunder øvrige lokationer som beværtninger eller lignende, hvor gruppen færdes, eller udenforstående personer med tilknytning til personer i gruppen f.eks. familiemedlemmer.

Det må antages i en række tilfælde fortsat at være nødvendigt, når anklagemyndigheden skal godtgøre, at en handling er egnet til at fremkalde eller indgå i en konflikt mellem grupper af personer, at anklagemyndigheden kan godtgøre, at en eller flere af gerningspersonerne har en tilknytning til en gruppe, og at handlingen har en tilknytning til en anden gruppe.

I forhold til vurderingen af denne tilknytning vil der efter gældende ret kunne lægges vægt på, om den eller de relevante personer er iagttaget i forbindelse med gruppens arrangementer eller har båret beklædning, udsmykning eller lignende med symboler eller tekst med tilknytning til den pågældende gruppe. Der vil også kunne lægges vægt på, om personen på tværs af konkrete efterforskninger i gentagne tilfælde er iagttaget sammen med andre personer tilknyttet til gruppen. På samme måde vil eksempelvis tatoveringer og tilkendegivelser, herunder på sociale medier, det mørke internet (dark web), krypterede kommunikationsplatforme eller lignende, kunne indgå i vurderingen af den pågældendes tilknytning til gruppen. Der vil endvidere kunne lægges vægt på eventuelt materiale tilhørende gruppen, f.eks. dokumenter, bøger, regnskaber, medlemslister, telefonlister, indbetalinger, fotos, videoer m.v., der viser, at personen har en tilknytning til den pågældende gruppe af personer. Herudover vil der også kunne lægges vægt på, om den pågældende er dømt for at have begået strafbare forhold sammen med andre personer tilknyttet gruppen, jf. også Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 150 som fremsat, side 95.

Der er herved tilsigtet en udvidelse af tilknytningsbegrebet, således at det forudsættes, at den tilstrækkelige grad af tilknytning fremover også vil være opfyldt i situationer, hvor f.eks. en person, der ikke i øvrigt har en tilknytning til en gruppe af personer omfattet af bestemmelsen, af gruppen hyres til at begå kriminalitet rettet mod personer, steder, genstande m.v. med tilknytning til en anden gruppe omfattet af bestemmelsen. I sådanne tilfælde vil tilknytningen således bestå i, at vedkommende direkte eller indirekte hyres af en eller flere personer, der har tilknytning til en gruppe omfattet af bestemmelsen. Det vil fortsat være en forudsætning for anvendelse af bestemmelsen, at gerningspersonen i sådanne situationer også har forsæt til de øvrige dele af bestemmelsens gerningsindhold, herunder at lovovertrædelsen skal være egnet til at fremkalde eller indgå i en konflikt mellem grupper af personer.

Det vil desuden tale for, at en handling er omfattet af bestemmelsen, hvis gerningspersonen og den person, som kriminaliteten rettes mod, har tilknytning til forskellige grupper omfattet af bestemmelsen. Som eksempel vil en gerningsperson, der i forening med en eller flere personer, hvoraf mindst en har tilknytning til en gruppe omfattet af bestemmelsen, begår en handling omfattet af bestemmelsen, som er rettet mod en eller flere personer, hvoraf mindst en person er tilknyttet til en anden gruppe, kunne straffes i medfør af straffelovens § 81 a. Der vil i den forbindelse ikke gælde et nærmere krav til graden af tilknytning, og således vil også en løsere tilknytning end i dag være omfattet. Det vil således ikke være et krav, at gerningspersoner eller de personer, som kriminaliteten er rettet mod, har en dokumenteret formel tilknytning i form af f.eks. medlemskab af en gruppe omfattet af bestemmelsen. Sådanne helt oplagte tilfælde vil dog falde ind under bestemmelsens anvendelsesområde.

Ved en samlet vurdering af, om en person kan få skærpet sin straf i medfør af straffelovens § 81 a, vil det være et væsentligt moment, som taler for, at forholdet er omfattet af bestemmelsen, hvis lovovertrædelsen er begået under tilstedeværelsen af eller i samarbejde med personer, som i forvejen har domme efter straffelovens § 81 a.

Det forudsættes derudover, at der ved en samlet vurdering af, om et forhold er omfattet af bestemmelsen, også vil kunne lægges vægt på, om den begåede kriminalitet har en karakter, som politiet erfaringsmæssigt ser begået af eller i øvrigt er kendetegnende for kriminalitet i bandemiljøet eller i relation

til kriminelle familier. Det vil f.eks. kunne være i forhold til motiv, planlægning, deltagelse af flere gerningspersoner eller lignende eller efter omstændighederne ved kriminalitet begået i forening, som i øvrigt kan karakteriseres som omfattende og alvorlig.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 10 og 11, og bemærkningerne hertil.

2.2.5. Udvidelse af straffelovens § 81 b

2.2.5.1. Gældende ret

Straffelovens kapitel 10 indeholder de almindelige regler om straffens fastsættelse, herunder regler om skærpende og formildende omstændigheder. Det fremgår af straffelovens § 80, stk. 1, at der under hensyntagen til ensartethed i retsanvendelsen ved straffens fastsættelse skal lægges vægt på lovovertrædelsens grovhed og på oplysninger om gerningsmanden. Ved vurderingen af lovovertrædelsens grovhed skal der tages hensyn til den med lovovertrædelsen forbundne skade, fare og krænkelse samt til, hvad gerningsmanden indså eller burde have indset herom, jf. stk. 2, 1. pkt. Ved vurderingen af oplysninger om gerningsmanden skal der tages hensyn til dennes almindelige personlige og sociale forhold, dennes forhold før og efter gerningens samt dennes bevæggrunde til gerningen, jf. stk. 2, 2. pkt.

Straffelovens § 81 angiver en række forhold, der i almindelighed skal anses som skærpende omstændigheder ved straffastsættelsen.

Det skal eksempelvis indgå som skærpende omstændigheder ved straffastsættelsen, at gerningen er udført af flere i forening, jf. § 81, nr. 2, at gerningen er særligt planlagt eller led i omfattende kriminalitet, jf. § 81, nr. 3, at gerningsmanden tilsigtede, at gerningen skulle have haft betydelig alvorligere følger, jf. § 81, nr. 4, at gerningsmanden har udvist særlig hensynsløshed, jf. § 81, nr. 5, eller at gerningsmanden har fået en anden til at medvirke til gerningen ved bl.a. udnyttelse af bl.a. dennes unge alder eller betydelige økonomiske eller personlige vanskeligheder, jf. § 81, nr. 9. Opregningen i bestemmelsen er ikke udtømmende.

Straffelovens § 81 a, stk. 1, indeholder en bestemmelse om strafforhøjelse for visse straffelovsovertrædelser, der har baggrund i eller er egnet til at fremkalde konflikter mellem grupper af personer, og hvor der som led i konflikten anvendes eksempelvis kniv og skydevåben. Det er bl.a. en betingelse

for at anvende straffelovens § 81 a, at lovovertrædelsen har baggrund i eller er egnet til at fremkalde en konflikt mellem grupper af personer, hvor der som led i konflikten anvendes knive og blankvåben m.v., skydevåben eller våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller begås brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180. Om straffelovens § 81 a kan i øvrigt henvises til lovforslagets pkt. 2.2.4.

Det følger af straffelovens § 81 b, at straffen for de i straffeloven omhandlede lovovertrædelser kan forhøjes med indtil det halve, hvis lovovertrædelsen begås på offentligt tilgængeligt sted ved brug af skydevåben eller af våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, jf. straffelovens § 192 a, stk. 1, uden at forholdet er omfattet af straffelovens § 81 a.

Straffelovens § 81 b om skærpet straf for straffelovsovertrædelser begået ved brug af skydevåben m.v. på offentligt tilgængeligt sted blev indført ved lov nr. 672 af 8. juni 2017 om ændring af straffeloven, lov om forbud mod ophold i bestemte ejendomme og lov om forbud mod fuldbyrdelse af straf m.v. (Styrket indsats mod rocker- og bandekriminalitet m.v.) som led i udmøntningen af bandepakke III.

Bestemmelsen blev indført som følge af, at antallet af rocker- og banderelaterede skudepisoder på offentlige steder var steget kraftigt. Formålet med straffelovens § 81 b er således at sætte ind over for brugen af skydevåben eller eksplosivstoffer på offentligt tilgængeligt sted, hvor der også kan befinde sig andre personer end det tilsigtede offer, idet en sådan brug i modsætning til brugen af andre midler generelt indebærer en betragtelig risiko for, at også andre personer end det tilsigtede offer kommer alvorligt til skade eller mister livet.

Det er en betingelse for anvendelse af bestemmelsen, at der samtidig med en overtrædelse af en af straffelovens bestemmelser begås en overtrædelse af straffelovens § 192 a, stk. 1, om ulovlig våbenbesiddelse m.v. under særligt skærpende omstændigheder. Våbentyper omfattet af straffelovens § 192 a, stk. 1, vil f.eks. kunne være enkeltskudsvåben, halvautomatiske våben, repetervåben, fuldautomatiske skydevåben, panserværnsraketter, morterer, håndgranater, bomber, miner og eksplosivstoffer.

Det er derudover en betingelse, at lovovertrædelsen begås ved brug af skydevåben m.v. Dette udtryk indebærer et krav om, at skydevåbnet m.v. er

affyret (eller forsøgt affyret), eller at eksplosivstoffet, håndgranaten m.v. er bragt til sprængning (eller forsøgt bragt til sprængning) i forbindelse med den pågældende overtrædelse af straffeloven.

Det er endvidere en betingelse, at lovovertrædelsen er begået på offentligt tilgængeligt sted. Offentligt tilgængeligt sted skal forstås som steder, hvortil der er almindelig adgang, herunder veje, parker, offentlige transportmidler, restauranter, butikker, butikscentre, forlystelsessteder og offentlige kontorer. En straffelovsovertrædelse, som begås ved brug af skydevåben m.v. i en bil, som befinder sig på offentligt tilgængeligt sted, er også omfattet af begrebet.

Det forudsættes i den forbindelse, at en lovovertrædelse bl.a. anses for begået på offentligt tilgængeligt sted, hvis enten gerningsmanden eller offeret befinder sig på offentligt tilgængeligt sted. For eksempel vil et skud afgivet fra en privat lejlighed være omfattet af den foreslåede bestemmelse, hvis skuddet er rettet mod en person, der befinder sig på offentligt tilgængeligt sted. På samme måde vil et skud afgivet fra offentligt tilgængeligt sted være omfattet af den foreslåede bestemmelse, selv om skuddet er rettet mod en person, der befinder sig i en privat bolig. Tilsvarende gælder, hvor skuddet passerer offentligt tilgængeligt sted på vej fra en privat bolig til en anden.

Bestemmelsen omfatter både strafudmålingen for overtrædelsen af straffelovens § 192 a, stk. 1, og den overtrædelse af straffeloven, som er begået ved brug af skydevåben m.v. Straffen for disse lovovertrædelser kan efter straffelovens § 81 b forhøjes med indtil det halve i forhold til den straf, der ville blive fastsat af domstolene for tilsvarende lovovertrædelser, hvor bestemmelsen ikke finder anvendelse. Dette gælder uanset den pågældende lovovertrædelses strafferamme. Der kan dog højest udmåles en tidsbestemt straf på fængsel i 20 år, jf. straffelovens § 33, stk. 2.

Bestemmelsen i straffelovens § 81 b udelukker ikke anvendelse af de almindelige regler om strafudmåling, herunder de i § 81 anførte strafskærpelsesgrunde.

Der henvises til Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 190 som fremsat, side 16 og 45-46.

2.2.5.2. Justitsministeriets overvejelser

Anvendelsen af skydevåben eller andre våben eller eksplosivstoffer, der på grund af deres særdeles farlige karakter kan forvolde stor skade i det offentlige rum, indebærer en betydelig risiko for, at også andre personer end det tilsigtede offer kommer alvorligt til skade eller mister livet. På baggrund af denne risiko for udenforstående personer er det med den nugældende § 81 b i straffeloven allerede en skærpende omstændighed, når straffelovsovertrædelser begås på offentligt sted ved brug af skydevåben m.v.

De seneste år er der set flere episoder med navnlig unge svenskere, der lader sig hyre til at krydse Øresund for at begå kriminalitet i Danmark, herunder skyderier på offentlige steder, hvor anvendelsen af skydevåbnet er sket efter medvirken fra en eller flere medgerningspersoner, der har muliggjort gerningspersonens anvendelse af våbnet. De unge personer har ofte været rekrutteret til at udføre kriminaliteten via lukkede fora eller krypterede tjenester, udbud på sociale medier eller gennem de i forvejen etablerede netværk mellem danske og svenske kriminelle grupperinger.

Sagerne er eksempler på en ny tendens, hvor kriminaliteten udbydes via sociale medier og samtidig bliver mere modulær, idet kriminaliteten deles op i flere mindre dele, som udføres af flere forskellige personer, som ikke nødvendigvis har det fulde overblik over, hvem der bidrager med hvad og til hvilken kriminel handling. Denne nye tendens har medført, at det i nogle tilfælde har vist sig at være svært at retsforfølge gerningspersonerne efter bandeparagraffen i straffelovens § 81 a.

Det er endvidere Justitsministeriets vurdering, at udviklingen i retspraksis i sager om anvendelse af straffelovens § 81 a, som beskrevet i lovforslagets pkt. 2.2.4.1, har medført, at der fremadrettet fortsat må forventes at blive nedlagt påstand om strafskærpelse i medfør af § 81 a i færre sager end hidtil. Det er ikke muligt på nuværende tidspunkt at præcisere omfanget nærmere. I visse situationer vil en handling, der som følge af udviklingen i retspraksis ikke længere kan henføres under straffelovens § 81 a, efter omstændighederne kunne henføres under den nugældende bestemmelse i straffelovens § 81 b. Med henblik på at sikre at der, uanset de nye tendenser i bandemiljøet og udviklingen i retspraksis vedrørende straffelovens § 81 a, fortsat kan sættes hårdt ind over for de særligt strafværdige tilfælde, hvor kriminelle i forening begår kriminalitet ved anvendelse af skydevåben m.v. på offentligt tilgængeligt sted, foreslås indført en yderligere strafskærpelsesregel i straffelovens § 81 b, stk. 2.

I medfør af straffelovens § 81, nr. 2, indgår det allerede som en skærpende omstændighed ved straffens fastsættelse, at en lovovertrædelse er udført af flere i forening. Det er Justitsministeriets vurdering, at overtrædelser, der udføres af flere i forening og under anvendelse af skydevåben m.v. på offentligt tilgængeligt sted, er udtryk for en særlig forråelse af de kriminelle miljøer og derfor er særligt strafværdige, og at der bør sættes endnu hårdere ind over for denne type af lovovertrædelser.

Der lægges derfor op til, at der indføres et nyt § 81 b, stk. 2, i straffeloven, hvorefter straffen for overtrædelser omfattet af den nugældende bestemmelse i straffelovens § 81 b, kan forhøjes med indtil to tredjedele, hvis lovovertrædelsen er udført af flere i forening. Anvendelse af den foreslåede strafskærpelse forudsætter, at der er begået en overtrædelse af straffeloven ved brug af skydevåben m.v., og bestemmelsen vil derfor alene omfatte alvorlig kriminalitet.

2.2.5.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der tilføjes et nyt stykke i straffelovens § 81 b, hvorefter straffen for en lovovertrædelse omfattet af § 81 b, stk. 1, kan forhøjes med indtil to tredjedele, hvis lovovertrædelsen er udført af flere i forening.

Med den foreslåede ordning vil en lovovertrædelse, som begås af flere i forening på offentligt tilgængeligt sted ved brug af skydevåben eller våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelige skade, jf. § 192 a, stk. 1, uden at forholdet er omfattet af straffelovens § 81 a, kunne forhøjes med indtil to tredjedele. Dermed vil der kunne udmåles en særligt skærpet straf for anvendelse af skydevåben m.v. på offentligt tilgængeligt sted, hvis forbrydelsen begås af flere i forening.

Med betingelsen om, at handlingen skal være udført i forening, henvises der til afgrænsningen i straffelovens § 23 om medvirken. Det er således ikke en betingelse, at begge (eller alle) personerne befinder sig på det offentligt tilgængelige sted og sammen affyrer våben m.v. Det er tilstrækkeligt, at forholdet eksempelvis er planlagt af flere personer i forening, forud for at eksempelvis en enkelt af personerne gennemfører et skyderi eller lignende. Det er med den foreslåede bestemmelse heller ikke en betingelse, at lovovertrædelsen er særligt planlagt eller led i omfattende kriminalitet eller lignende. I lyset af, at anvendelse af den foreslåede bestemmelse forudsætter,

at der er begået en overtrædelse af straffeloven ved brug af skydevåben m.v., vil bestemmelsen dog alene omfatte alvorlig kriminalitet.

Det er en betingelse for anvendelse af bestemmelsen, at der samtidig med en overtrædelse af en af straffelovens bestemmelser udført i forening, begås en overtrædelse af straffelovens § 192 a, stk. 1, om ulovlig våbenbesiddelse m.v. under særligt skærpende omstændigheder.

Det vil herudover også for forhold omfattet af den særlige strafskærpelse være en betingelse, at lovovertrædelsen er begået på offentligt tilgængeligt sted. Offentligt tilgængeligt sted skal forstås som steder, hvortil der er almindelig adgang, herunder veje, parker, offentlige transportmidler, restauranter, butikker, butikscentre, forlystelsessteder og offentlige kontorer. En straffelovsovertrædelse, som begås ved brug af skydevåben m.v. i en bil, som befinder sig på offentligt tilgængeligt sted, er også omfattet af begrebet.

Det er derudover en betingelse, at lovovertrædelsen begås ved brug af skydevåben m.v. Dette udtryk indebærer et krav om, at skydevåbnet m.v. er affyret (eller forsøgt affyret), eller at eksplosivstoffet, håndgranaten m.v. er bragt til sprængning (eller forsøgt bragt til sprængning) i forbindelse med den pågældende overtrædelse af straffeloven. Det er det almindelige forsøgsbegreb, der skal anvendes i den forbindelse, og det vil således være tilstrækkeligt, at retten finder den pågældende skyldig i forsøg på en overtrædelse af straffeloven på offentligt tilgængeligt sted ved brug af skydevåben m.v. Det er således ikke en betingelse, at der rent faktisk har været trykket på eksempelvis aftrækkeren på en pistol.

Det forudsættes, at strafudmålingsniveauet i sager omfattet af den foreslåede bestemmelse som udgangspunkt forhøjes med indtil to tredjedele i forhold til den straf, der ville blive fastsat af domstolene i sager, hvor den foreslåede bestemmelse i § 81 b, stk. 2, ikke ville finde anvendelse.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i de enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Det bemærkes, at straffelovens § 79 a, stk. 1, foreslås udvidet, således at den, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge

af frihedsberøvende karakter for en overtrædelse, der er omfattet af straffelovens § 81 b, stk. 2, kan idømmes opholdsforbud efter straffelovens § 79 a, stk. 2, og kontaktforbud, jf. straffeloven § 79 a, stk. 3. Der henvises herom til lovforslagets § 1, nr. 2.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 12, og bemærkningerne hertil.

2.2.6. Ændring af retsplejelovens § 115, stk. 5, om politiets videregivelse af oplysninger i SSP-samarbejdet

2.2.6.1. Gældende ret

Det fremgår af retsplejeloven § 115, stk. 1, nr. 1, at politiet kan videregive oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold til andre myndigheder, hvis videregivelsen må anses for nødvendig af hensyn til det kriminalitetsforebyggede samarbejde (SSP-samarbejdet).

Efter retsplejelovens § 115, stk. 2, 1. pkt., kan en myndighed – i samme omfang som nævnt i stk. 1 – videregive oplysninger om enkeltpersoner til politiet og andre myndigheder, der indgår i de former for samarbejde, som er nævnt i stk. 1. Oplysningerne må i forbindelse med de nævnte former for samarbejde ikke videregives med henblik på efterforskning af straffesager, jf. stk. 2, 2. pkt.

Det bemærkes i den forbindelse, at myndighederne ikke er forpligtet til at videregive oplysninger, jf. retsplejelovens § 115, stk. 4.

Formålet med indførelse af bestemmelsen var at skabe en mere klar retstilstand for myndighedernes adgang til – uden samtykke fra den, oplysningerne angår – at drøfte bestemte børns og unges problemer som led i en kriminalitetsforebyggende indsats, jf. Folketingstidende 1989-90, tillæg A, spalte 3852.

Det fremgår af retsplejelovens § 115, stk. 5, 1. pkt., at politiets videregivelse af oplysninger efter stk. 1, nr. 1, kan omfatte oplysninger om enkeltpersoners tilknytning til bandemiljøer, herunder oplysninger om, at et familiemedlem er dømt for en overtrædelse omfattet af straffelovens § 81 a. Efter stk. 5, 2. pkt., har den, der som led i det kriminalitetsforebyggende samarbejde (SSP-samarbejdet), jf. stk. 1, nr. 1, bliver bekendt med sådanne oplysninger, tavshedspligt med hensyn hertil.

Retsplejelovens § 115, stk. 5, blev indsat ved lov nr. 665 af 11. juni 2024 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (Gennemførelse af dele af bandepakke IV). Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 150 som fremsat, side 124, at bestemmelsen bidrager til at sikre, at politiet i videre omfang deler oplysninger om enkeltpersoners tilknytning til bandemiljøer, herunder oplysninger om, at et barns eller ungs familiemedlem er dømt for bandekriminalitet, i regi af SSP-samarbejdet med henblik på, at relevante aktører kan opfange faresignaler og udviklingstendenser i kriminaliteten tilstrækkeligt tidligt til, at der kan gøres en reel indsats for at hindre, at udsatte børn og unge f.eks. rekrutteres til banderne.

Af bemærkningerne fremgår det endvidere bl.a., at delingen af oplysninger i SSP-samarbejdet vil skulle ske efter en konkret og individuel vurdering, der tager udgangspunkt i sagens samlede omstændigheder, herunder karakteren af bekymringen, hvorvidt barnet eller den unge allerede er kendt for at være i risiko for rekruttering, samt hensynet til igangværende efterforskning eller fortrolige oplysninger hos politiet. Sidstnævnte hensyn indebærer, at der vil kunne være tilfælde, hvor hensynet til f.eks. en verserende efterforskning indebærer, at oplysninger om en mulig banderelation enten ikke videregives af politiet i SSP-samarbejdet eller efter en konkret politifaglig vurdering videregives i en sådan form, at det kan give kommunen en risikoindikation for barnets eller den unges bandetilknytning eller risiko for rekruttering til banderne, uden at specifikke oplysninger fra f.eks. efterforskningsarbejdet tilgår kommunen. Myndighederne er således fortsat ikke forpligtet til at videregive oplysninger i medfør af retsplejelovens § 115.

Herudover fremgår det af bemærkningerne til bestemmelsen, at begrebet »oplysninger om enkeltpersoners tilknytning til bandemiljøer« omfatter alle former for oplysninger, der knytter sig til banderelateret kriminalitet. Det kan ifølge bemærkningerne eksempelvis være oplysninger om, at et familiemedlem er dømt for en overtrædelse, der er omfattet af straffelovens § 81 a, oplysninger om at barnet eller den unge optræder på samme sag som kendte bandemedlemmer samt oplysninger om, at barnet eller den unge er truffet i et klubhus eller til et arrangement i bandemiljøet, jf. Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 150 som fremsat, side 124.

Retsplejelovens § 115, stk. 5, 1. pkt., omfatter ikke udtrykkeligt oplysninger om f.eks. et barns tilknytning til en kriminel familie, og der er således i dag

i medfør af stk. 5 ikke udtrykkelig hjemmel til at videregive oplysninger om et barns tilknytning til en kriminel familie som led i SSP-samarbejdet.

Det bemærkes, at oplysninger, der deles i SSP-samarbejdet, som det klare udgangspunkt vil være undergivet tavshedspligt efter forvaltningslovens og straffelovens almindelige regler. Dette er endvidere udtrykkeligt fastsat i medfør af retsplejelovens § 115, stk. 5, 2. pkt., hvorefter den, der som led i det kriminalitetsforebyggende samarbejde (SSP-samarbejdet), jf. stk. 1, nr. 1, bliver bekendt med sådanne oplysninger, har tavshedspligt med hensyn hertil.

2.2.6.2. Justitsministeriets overvejelser

Det er Rigspolitiets vurdering, at der i dag er familier i Danmark, som har en kriminel kultur, der går i arv fra generation til generation. Justitsministeriet har den 5. december 2025 oversendt et overblik fra Rigspolitiet over kriminelle familier af 1. december 2025 (Retsudvalget (Alm. del) – bilag 81), hvoraf det fremgår, at der på baggrund af tværgående drøftelser mellem Rigspolitiet og politikredsene samlet er peget på 17 familier, der i varierende grad bør underlægges national monitering, ligesom der er peget på en række yderligere familier, der er relevante at følge lokalt, men som ikke på nuværende tidspunkt vurderes at have national relevans.

Det er Justitsministeriets vurdering, at der er behov for at sikre, at der over for de kriminelle familier i Danmark også vil kunne gribes ind med bl.a. sociale indsatser, f.eks. i tilfælde, hvor et barn har tilknytning til en kriminel familie. Det er ifølge Justitsministeriet et stort svigt, hvis samfundet ser passivt til, at børn i kriminelle familier går i deres familiemedlemmers fodspor.

Relevante aktører i regi af SSP-samarbejdet bør således hurtigere kunne opfange faresignaler m.v. som følge af f.eks. et barns tilknytning til en kriminel familie, ligesom tilfældet er i dag i relation til enkeltpersoners tilknytning til bandemiljøer.

Det er afgørende for SSP-samarbejdet i almindelighed og for iværksættelsen af en effektiv forebyggende indsats over for udsatte børn og unge i særdeleshed, at de involverede myndigheder i videst muligt omfang udveksler nødvendige oplysninger med hinanden. I modsat fald vil det være svært for de relevante aktører at opfange faresignaler og udviklingstendenser i krimi-

naliteten tilstrækkeligt tidligt til, at der kan gøres en reel indsats for at hindre, at udsatte børn og unge f.eks. rekrutteres til banderne.

Det er på den baggrund Justitsministeriets vurdering, at det vil være hensigtsmæssigt at tydeliggøre, at politiet – hvis videregivelsen må anses for nødvendig af hensyn til SSP-samarbejdet – som led i dette samarbejde vil kunne videregive oplysninger om enkeltpersoners tilknytning til kriminelle familier.

2.2.6.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at udvide retsplejelovens § 115, stk. 5, 1. pkt., om myndigheders videregivelse af oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold til andre myndigheder i medfør af det kriminalitetsforebyggende samarbejde (SSP-samarbejdet) til også at omfatte oplysninger om enkeltpersoners tilknytning til kriminelle familier.

Den foreslåede ændring vil tydeliggøre, at politiet vil have mulighed for – foruden at kunne videregive oplysninger til andre myndigheder om enkeltpersoners tilknytning til bandemiljøer, herunder oplysninger om, at et familiemedlem er dømt for en overtrædelse omfattet af straffelovens § 81 a – at kunne videregive oplysninger om enkeltpersoners tilknytning til kriminelle familier. Forslaget skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 10, hvor der lægges op til at ændre straffelovens § 81 a, bl.a. således, at kriminelle familier udtrykkeligt omfattes af anvendelsesområdet for straffelovens § 81 a, jf. nærmere herom under lovforslagets pkt. 2.2.4.

Den foreslåede ændring vil herved indebære, at politiet vil kunne videregive oplysninger om f.eks. et barns tilknytning til en kriminel familie som led i SSP-samarbejdet med henblik på, at relevante aktører kan opfange faresignaler og udviklingstendenser i kriminaliteten tilstrækkeligt tidligt til, at der kan gøres en reel indsats for at hindre, at udsatte børn og unge f.eks. rekrutteres til bandekriminalitet m.v.

Den foreslåede ændring vil således medføre, at politiet som led i SSP-samarbejdet vil kunne videregive oplysninger om enkeltpersoners tilknytning til kriminelle familier i samme omfang, som politiet kan videregive oplysninger om enkeltpersoners tilknytning til bandemiljøer, herunder oplysninger om, at et familiemedlem, bl.a. et nært familiemedlem (dvs. forældre, sø-

skende eller andre personer i barnets familie med tæt relation til barnet), er dømt for en overtrædelse omfattet af straffelovens § 81 a.

Den foreslåede ændring skal ses som supplement til §§ 11 a og c i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 354 af 2. april 2025 med senere ændringer (retssikkerhedsloven), hvorefter myndigheden efter forudgående samtykke fra den, der søger om eller får hjælp, kan forlange, at andre offentlige myndigheder, uddannelsesinstitutioner, sygehuse, læger, psykologer, autoriserede sundhedspersoner i øvrigt og personer, der handler på disses ansvar, arbejdsløshedskasser, pengeinstitutter, arbejdsgivere og private, der udfører opgaver for det offentlige, giver oplysninger om den pågældende, der er nødvendige for at behandle sagen. Dette gælder også oplysninger om en persons rent private forhold og andre fortrolige oplysninger, ligesom myndigheden kan indhente lægejournaler, sygehusjournaler eller udskrifter heraf. Efter retssikkerhedslovens § 11 c, stk. 1, nr. 2, kan kravet om samtykke efter § 11 a, stk. 1, fraviges, når det er nødvendigt for sagens behandling i sager om særlig støtte til børn og unge efter kapitel 4 og 5 i barnets lov, hvor myndighederne kan påbegynde en sag eller træffe afgørelse uden forældrenes samtykke, samt i forbindelse med undersøgelser efter §§ 18-27 i barnets lov.

Oplysningerne, som er udvekslet efter den foreslåede ordning, vil eksempelvis kunne indgå i kommunens samlede oplysningsgrundlag for en vurdering af, hvorvidt barnet eller den unge har brug for hjælp og støtte, herunder anbringelse uden for hjemmet, efter barnets lov.

Med begrebet »kriminelle familier« skal bl.a. forstås en kriminel familie, der har en kriminel kultur – i form af kriminel adfærd – som går i arv, og hvor den kriminelle kultur kommer til udtryk i, at en stor del af familiens medlemmer – fordelt over mindst to generationer – enten er organiserede kriminelle og/eller vanekriminelle.

Begrebet vil således bl.a. omfatte de kriminelle familier, som står for den mest alvorlige organiserede kriminalitet, og hvor kriminaliteten udspringer fra familien og udgør en væsentlig del af familiens levegrundlag. Begrebet vil også kunne omfatte familier, som er genstand for politikredsenes efterforskninger af organiseret kriminalitet begået af medlemmer af familierne.

Begrebet vil således omfatte bl.a. kriminelle familier med toneangivende familiemedlemmer, der har instrukslignende beføjelser over for andre fami-

liemedlemmer, herunder også i forhold til kriminalitet, på samme måde som ledende bandemedlemmer. Der vil også kunne lægges vægt på den kriminelle families struktur, f.eks. hvis denne i et vist omfang har samme opbygning og struktur som rocker- og bandegrupperinger, og at den kriminelle familie i et vist omfang vedrørende kriminalitet fungerer som en gruppe.

Begrebet familie skal forstås udvidende og omfatter udover den pågældendes nære familiemedlemmer (dvs. forældre, søskende eller andre personer i barnets familie med tæt relation til barnet) også fjernere slægtninge, herunder bedsteforældre, fætre, kusiner, onkler og tanter m.v. Som det fremgår nedenfor, vil der alene kunne deles oplysninger om familiemedlemmer, hvis videregivelsen er nødvendig af hensyn til SSP-samarbejdet.

Det bemærkes endvidere, at oplysninger om f.eks. et barns tilknytning til andre typer af familier præget af kriminel adfærd fortsat vil kunne videregives, såfremt dette er nødvendigt af hensyn til det kriminalitetsforebyggende arbejde, jf. retsplejelovens § 115, stk. 1, nr. 1, om videregivelse af oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold.

Kriminaliteten i de kriminelle familier kan tage forskellig form. Kriminaliteten kan både være slægtsbaseret, hvor mange familiemedlemmer begår kriminalitet enten i forening eller individuelt som en del af en kriminel familieorganisering, eller individuel, hvor mange familiemedlemmer regelmæssigt er kriminelt aktive, uden at det er relateret til de andre familiemedlemmers kriminelle aktivitet.

Det vil være en forudsætning for videregivelsen af oplysningerne om enkeltpersoners tilknytning til kriminelle familier, at videregivelsen er nødvendig af hensyn til SSP-samarbejdet. Om dette er tilfældet, vil bero på en konkret og individuel vurdering. Ved vurderingen skal der bl.a. lægges vægt på kategorien af oplysningerne, jf. Justitsministeriets vejledning om behandling af personoplysninger i SSP-samarbejdet af december 2018.

Som det fremgår ovenfor, vil deling af oplysninger i SSP-samarbejdet fortsat skulle ske efter en konkret og individuel vurdering, der tager udgangspunkt i sagens samlede omstændigheder, herunder karakteren af bekymringen, hvorvidt barnet eller den unge allerede er kendt for at være i risiko for rekruttering, samt hensynet til igangværende efterforskning eller fortrolige oplysninger hos politiet. Sidstnævnte hensyn indebærer, at der vil kunne være tilfælde, hvor hensynet til f.eks. en verserende efterforskning indebæ-

rer, at oplysninger om en mulig tilknytning til en kriminel familie enten ikke videregives af politiet i SSP-samarbejdet eller efter en konkret politifaglig vurdering videregives i en sådan form, at det kan give kommunen en risikoindikation for barnets eller den unges tilknytning til en kriminel familie eller risiko for rekruttering til banderne, uden at specifikke oplysninger fra f.eks. efterforskningsarbejdet tilgår kommunen. Myndighederne er således fortsat ikke forpligtet til at videregive oplysninger i medfør af retsplejelovens § 115.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

2.3. Tryghedsskabende opholdsforbud

2.3.1. Skærpelse af straffen for overtrædelse af tryghedsskabende opholdsforbud

2.3.1.1. Gældende ret

Politiet har efter gældende ret en række muligheder for at give tidsbestemte påbud og forbud til bestemte personer mod at opholde sig i et bestemt område. Der kan f.eks. henvises til § 6, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 511 af 20. juni 2005 om politiets sikring af den offentlige orden og beskyttelse af enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed m.v. samt politiets adgang til at iværksætte midlertidige foranstaltninger med senere ændringer (herefter ordensbekendtgørelsen), hvorefter politiet, når en person flere gange har overtrådt bekendtgørelsens § 3, stk. 1-3 eller 5, om visse former for forstyrrelse af den offentlige orden, kan meddele den pågældende et zoneforbud på 100 meter fra det sted, hvor den seneste overtrædelse er begået. Det er en betingelse for meddelelse af forbud, at der er grund til at tro, at den pågældende ellers vil gentage forseelserne inden for det område, som forbuddet vil omfatte.

Efter ordensbekendtgørelsens § 6, stk. 3, kan politiet meddele en person, der har overtrådt bekendtgørelsens § 3, stk. 4, om forbud mod at etablere og opholde sig i lejre af permanent karakter, en advarsel eller forbud imod at færdes frem og tilbage eller tage ophold inden for den kommune, hvor overtrædelsen er begået. Det er en betingelse for meddelelse af forbud, at der er grund til at tro, at den pågældende ellers vil gentage overtrædelsen inden for det område, som forbuddet vil omfatte.

Efter ordensbekendtgørelsens § 6, stk. 5, kan politiet meddele en person, der har udvist en særligt utryghedsskabende adfærd eller ved sin adfærd har bidraget til at skabe særlig utryghed, et zoneforbud på 500 meter fra det sted, hvor adfærden har fundet sted. Det er en betingelse for meddelelse af forbud, at der er grund til at tro, at den pågældende ellers vil gentage den særligt utryghedsskabende adfærd eller fortsat bidrage til at skabe særlig utryghed inden for det område, som forbuddet vil omfatte. Hvis geografiske eller andre hensyn tilsiger det, kan der meddeles et zoneforbud på indtil 1.000 meter.

Overtrædelse af bestemmelserne i ordensbekendtgørelsen eller de i medfør af bekendtgørelsen udstedte regler og bestemmelser samt overtrædelse af eller manglende efterkommelse af påbud eller forbud, herunder zoneforbud, meddelt i medfør af bekendtgørelsen, straffes med bøde, jf. bekendtgørelsens § 18, stk. 1.

Ved lov nr. 734 af 20. juni 2025 om ændring af lov om politiets virksomhed, straffeloven, lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet og forskellige andre love (Styrket indsats mod utryghedsskabende adfærd), der trådte i kraft den 1. juli 2025, blev der i politilovens § 6 g indført hjemmel til, at politiet kan udstede tryghedsskabende opholdsforbud. Formålet med det tryghedsskabende opholdsforbud, som var en del af tryghedspakken "Et trygt Danmark for alle", er at skabe tryghed i områder, der er plaget af utryghed ved sikre, at politiet på en effektiv måde kan sætte ind over for personer, der udviser utryghedsskabende adfærd i et område, jf. Folketingstidende 2024-25, tillæg A, L 220 som fremsat, side 7.

Det følger af politilovens § 6 g, stk. 1, at politiet kan meddele en person, der har udvist en utryghedsskabende adfærd, forbud imod at færdes eller tage ophold inden for en radius af 500 meter fra det sted, hvor adfærden har fundet sted. Det er en betingelse for meddelelse af forbud, at det pågældende område generelt er plaget af utryghed. Hvis geografiske eller andre hensyn tilsiger det, kan der fastsættes en radius af indtil 1.000 meter. Det fremgår af bestemmelsens forarbejder, jf. Folketingstidende 2024-25, tillæg A, L 220 som fremsat, side 7 f., at to kriterier skal være opfyldt for at meddele et tryghedsskabende opholdsforbud i medfør af politilovens § 6 g, stk. 1.

For det første skal politiet kunne godtgøre, at det pågældende område generelt er plaget af utryghed. Det vil bero på en samlet politifaglig vurdering, om et område kan anses for at være plaget af utryghed. Det afgørende for

politiets vurdering er, om aktiviteterne har en sådan karakter, at de bliver egentligt utryghedsskabende. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis politiet har oplysninger om, at en eller flere grupper af personer i et nærmere geografisk afgrænset område – f.eks. i et udsat boligområde – skaber utryghed for beboere eller forbipasserende i området ved brug af trusler, vold, afpresning, udøvelse af hærværk eller åbenlyst salg af narkotika. Det er dog ikke et krav, at der er begået kriminalitet i området. Der vil også kunne lægges vægt på, om personer i området har et åbenlyst tilhørsforhold til en rocker- eller bandegruppering eller til en aktuel kriminalitetstendens i det pågældende område, f.eks. åbenlys handel med narkotika.

For det andet vil det være et krav, at den pågældende person, der meddeles et tryghedsskabende opholdsforbud i et nærmere bestemt område, har udvist utryghedsskabende adfærd i det pågældende område. Ved vurderingen af, om en person har udvist en utryghedsskabende adfærd, kan der lægges vægt på, om personen har udvist en intimiderende, dominerende eller chikanerende adfærd i området. Adfærden behøver ikke nødvendigvis at have karakter af strafbare handlinger, men adfærden skal være af en vis grovhed, dvs. den skal være egnet til at skabe utryghed for beboere og forbipasserende.

Et tryghedsskabende opholdsforbud omfatter den pågældendes færden eller ophold i det omfattede område. Opholdsforbuddet omfatter dog ikke almindelig færden i området. Den pågældendes blotte passage af området er således ikke omfattet af opholdsforbuddet. Det vil sige, at en person, der er blevet meddelt et tryghedsskabende opholdsforbud, gerne må gå igennem det område, der er omfattet af forbuddet, så længe passagen ikke kan siges at have karakter af færden eller egentligt ophold i området. Det kan f.eks. tale imod, at der er tale om færden, hvis vedkommende har et ærinde i eller omkring området, hvor vedkommende er meddelt et tryghedsskabende opholdsforbud, jf. herved Folketingstidende 2024-25, tillæg A, L 220 som fremsat, side 9.

I medfør af politilovens § 6 g, stk. 2, kan forbud efter bestemmelsens stk. 1 meddeles mundtligt, men skal i så fald efterfølgende bekræftes skriftligt og ledsages af en begrundelse. For forbuddet skal fastsættes en tidsbegrænsning, der ikke må overstige 30 dage. Forbuddets tidsbegrænsning kan dog forlænges med indtil 30 dage ad gangen.

Denne del af bestemmelsen hænger sammen med, at et tryghedsskabende opholdsforbud typisk meddeles mundtligt på stedet i umiddelbar tilknytning til konstateringen af den utryghedsskabende adfærd, således at opholdsforbuddet skal iagttages straks. Der vil skulle foretages en mundtlig partshøring på stedet. Et mundtligt meddelt opholdsforbud skal i så fald efterfølgende og snarest muligt bekræftes skriftligt og ledsages af en begrundelse. Politiet skal i afgørelsen begrunde, at betingelserne for at meddele et tryghedsskabende opholdsforbud er opfyldt. Politiet skal i afgørelsen angive den geografiske afgrænsning af opholdsforbuddet. Et tryghedsskabende opholdsforbud er en afgørelse i forvaltningslovens forstand, og politiets behandling af sager herom vil således være omfattet af forvaltningslovens regler om partshøring, begrundelse, klagevejledning m.v. En afgørelse om meddelelse af et tryghedsskabende opholdsforbud vil kunne påklages til Rigspolitiet, jf. retsplejelovens § 109, stk. 1.

Ifølge politilovens § 6 g, stk. 3, kan opholdsforbuddet forlænges i op til 6 måneder ved overtrædelse af forbud efter bestemmelsens stk. 1.

Efter politilovens § 24 f, stk. 3, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år den, der overtræder et opholdsforbud.

Det er forudsat, at straffen for overtrædelse af et tryghedsskabende opholdsforbud som udgangspunkt fastsættes til bøde på 10.000 kr. i førstegangstilfælde og 30 dages fængsel i andengangstilfælde og derefter, jf. Folketingstidende 2024-25, tillæg A, L 220 som fremsat, side 10.

Retsplejeloven giver mulighed for, at anklagemyndigheden i visse tilfælde kan afgøre straffesager ved et bødeforelæg. Anklagemyndigheden kan således i sager om lovovertrædelser, der ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, i et bødeforelæg tilkendegive sigtede, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale den bøde, der er fastsat i bødeforelægget, jf. retsplejelovens § 832, stk. 1.

Det følger af stk. 4, at hvis sigtede vedtager bøden, bortfalder videre forfølgning, jf. dog § 724, stk. 2, og § 832 a, stk. 2. Vedtagelsen har samme gentagelsesvirkning som en dom.

2.3.1.2. Justitsministeriets overvejelser

Tryghedsskabende opholdsforbud har til hensigt at skabe tryghed i områder, der er plaget af utryghed, idet politiet med bestemmelsen kan sætte ind over for personer, der udviser utryghedsskabende adfærd. Bestemmelsen har bl.a. været brugt i en lang række tilfælde af Københavns Politi i forhold til indsatsen mod hashhandel på Christiania.

Københavns Politi har oplyst, at der imidlertid har vist sig udfordringer ved brugen af det tryghedsskabende opholdsforbud i situationer, hvor samme person gentagne gange inden for en kort periode overtræder et meddelt opholdsforbud. Dette skyldes, at sagsbehandlingstiden i forbindelse med en domstolsbehandling er en tidskrævende proces, og at efterfølgende overtrædelser af opholdsforbuddet, som begås inden den første overtrædelse er endelig – det vil sige, hvis et bødeforelæg vedtages, eller hvis der opnås endelig dom ved domstolene – behandles som førstegangsovertrædelser til samtidig pådømmelse ved domstolene. Udfordringerne gør sig særligt gældende, når bødeforelægget ikke bliver vedtaget, men i stedet skal afgøres ved domstolene.

Dette medfører som udgangspunkt en lavere straf for gentagne overtrædelser af opholdsforbuddet, idet de efterfølgende overtrædelser af opholdsforbuddet – når tidligere overtrædelser ikke er færdigbehandlet i retssystemet – vil udgøre flere forhold til samtidig pådømmelse. Hvis der er tale om flere førstegangsovertrædelser, vil udgangspunktet for strafudmålingen være bødestraf.

Dette betyder, at det strafniveau, der var forudsat ved indførelsen af det tryghedsskabende opholdsforbud, i disse tilfælde ikke har manifesteret sig i praksis. Det bemærkes i den forbindelse, at Københavns Politi har oplevet flere eksempler på og omkring Christiania, hvor personer gentagne gange vender tilbage til et område omfattet af et tryghedsskabende opholdsforbud, fordi opholdsforbuddet derved ikke i tilstrækkelig grad har en afskrækkende virkning.

Der lægges på den baggrund op til at skærpe straffen for førstegangsovertrædelser af det tryghedsskabende opholdsforbud, således at også førstegangsovertrædelser af forbuddet som udgangspunkt skal medføre en fængselsstraf, således at det i højere grad sikres, at overtrædelser i førstegangstilfælde vil have en mere effektiv afskrækkende virkning.

2.3.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at skærpe straffen for overtrædelse af tryghedsskabende opholdsforbud ved at hæve strafferammen for overtrædelse af et tryghedsskabende opholdsforbud i politilovens § 24 f, stk. 3, fra 1 år til 1 år og 6 måneder. Den foreslåede ændring har til formål at give mulighed for i bemærkningerne at præcisere, hvordan straffastsættelsen for overtrædelse af et opholdsforbud som udgangspunkt skal udmåles i førstegangstilfælde.

Det forudsættes i den forbindelse, at straffen for overtrædelse af et tryghedsskabende opholdsforbud i førstegangstilfælde og derefter som udgangspunkt fastsættes til fængsel i 30 dage. Strafskærpelsen har til formål at sikre, at det tryghedsskabende opholdsforbud har en tilstrækkelig præventiv virkning, således at det ikke er muligt gentagne gange at overtræde et meddelt opholdsforbud inden for en kort tidsmæssig periode, uden at dette kan medføre fængselsstraf.

Straffen vil i førstegangstilfælde helt undtagelsesvist kunne fastsættes til en bøde på 10.000 kr., hvis der foreligger særligt formildende omstændigheder, herunder hvis det kan lægges til grund, at der alene er tale om en enkeltstående overtrædelse, og at overtrædelsen af forbuddet ikke er sket med det formål at udvise en utryghedsskabende adfærd i det pågældende område.

Hvis en person inden for en kortere periode har modtaget adskillige bødeforelæg for overtrædelse af tryghedsskabende opholdsforbud meddelt i medfør af politilovens § 6 g, stk. 1, vil straffen efter omstændighederne kunne fastsættes til fængsel i 40 dage også i situationer, hvor der ikke er opnået endelig dom herfor ved domstolene og de gentagne overtrædelser derfor behandles som førstegangsovertrædelser til samtidig pådømmelse ved domstolene. Det gælder også, hvis den pågældende inden for en kortere årrække har modtaget flere endelige domme eller bødevedtagelser for overtrædelse af opholdsforbuddet, hvorved det ovennævnte udgangspunkt om fængsel i 30 dage i gentagelsestilfælde vil kunne fraviges.

Det bemærkes, at fastsættelsen af straffen fortsat vil bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Det bemærkes, at en overtrædelse af et tryghedsskabende opholdsforbud med den foreslåede strafskærpelse til 1 år og 6 måneder efter omstændighederne vil kunne medføre varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 1, såfremt de almindelige betingelser for varetægtsfængsling er opfyldt, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1 og 3. Det følger heraf bl.a., at varetægtsfængsling ikke kan anvendes, hvis lovovertrædelsen kan ventes at ville medføre straf af bøde eller fængsel i højst 30 dage, jf. bestemmelsens stk. 3.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 4, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

2.4. Baggrundstjek af visse havnemedarbejdere

2.4.1. Indførelse af baggrundstjek af visse havnemedarbejdere

2.4.1.1 Gældende ret

2.4.1.1.1. Havneloven

Lov om havne, jf. lovbekendtgørelse nr. 116 af 24. januar 2024, som ændret ved § 4 i lov nr. 1787 af 29. december 2025, (havneloven) regulerer generelt erhvervshavnes organisering og virksomhed. Herudover fastsætter loven bl.a. regler om adgang til benyttelse af en havn, ligesom der er fastsat regler om sikring af havnefaciliteter og havne.

Havneloven indeholder ikke i dag regler, der giver hjemmel til at indføre et krav om baggrundstjek af personer, der udfører funktioner for virksomheder i tilknytning til håndtering af f.eks. containergods i danske havne.

2.4.1.1.2. Generelle regler om sikkerhedsundersøgelser m.v.

På øvrige områder findes der i dag krav om baggrundsundersøgelser i form af f.eks. sikkerhedsundersøgelser. Regler om sikkerhedsundersøgelse- og godkendelse er indeholdt i cirkulære nr. 10338 af 17. december 2014 om sikkerhedsbeskyttelse af informationer af fælles interesse for landene i NATO eller EU, andre klassificerede informationer samt informationer af sikkerhedsmæssig beskyttelsesinteresse i øvrigt (sikkerhedscirkulæret). En afgørelse om sikkerhedsgodkendelse træffes på baggrund af en sikkerhedsundersøgelse.

Det følger af sikkerhedscirkulærets § 13, stk. 1, at enhver offentlig myndighed træffer afgørelse om sikkerhedsgodkendelse af ansatte i myndigheden

og ansatte i private firmaer, der arbejder for den pågældende offentlige myndighed. Politiets Efterretningstjeneste (PET) foretager en sikkerhedsundersøgelse til brug for den offentlige myndigheds afgørelse om sikkerhedsgodkendelse, jf. sikkerhedscirkulærets § 13, stk. 3.

Formålet med sikkerhedsundersøgelsen er at tilvejebringe oplysninger om, hvorvidt den pågældende er pålidelig og egnet til at have adgang til klassificerede informationer. Omfanget af den konkrete undersøgelse afhænger af, hvilken klassifikationsgrad den pågældende skal godkendes til.

Når PET har afsluttet en sikkerhedsundersøgelse, vurderes det, hvorvidt der er oplysninger der bør tilgå den myndighed, der har anmodet om undersøgelsen. Der videregives kun oplysninger, hvis de skønnes af konkret betydning for den sikkerhedsgodkendende myndigheds afgørelse.

På grundlag af de oplysninger, der er tilvejebragt under sikkerhedsundersøgelsen, træffer den offentlige myndighed afgørelse om sikkerhedsgodkendelse. Kriterierne for sikkerhedsgodkendelse fremgår af sikkerhedscirkulærets § 14.

2.4.1.1.3. Regler om indhentelse af straffeattester

Offentlige og private arbejdsgivere kan i dag behandle oplysninger om strafbare forhold i form af straffeattester på personer, der påtænkes ansat, eller på medarbejdere, som allerede er ansat, i det omfang der er hjemmel hertil i § 8, stk. 1 og 3, i lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger som ændret senest ved § 1 i lov nr. 1784 af 28. december 2023 (databeskyttelsesloven).

Arbejdsgiverens behandling af personoplysninger i forbindelse med indhentelse af straffeattester skal også være i overensstemmelse med de grundlæggende principper i databeskyttelsesforordningens artikel 5, herunder særligt princippet om dataminimering i databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra c. Indhentelse af en straffeattest skal være nødvendig for, at arbejdsgiveren kan sikre sig, at en ansøger eller ansat ikke er straffet af relevans for den konkrete stilling, hvor det vil have betydning, om den pågældende er straffet, eller nødvendig af hensyn til arbejdsgiverens legitimitet, herunder troværdighed udadtil.

Der henvises i øvrigt til Datatilsynets vejledning af marts 2023 om databeskyttelse i ansættelsesforhold, afsnit 2.2.2, om straffeattester og børneattester.

Reglerne om udstedelse af straffeattester fremgår af kriminalregisterbekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 1860 af 23. september 2021 om behandling af personoplysninger i Det Centrale Kriminalregister (Kriminalregisteret) som senest er ændret ved bekendtgørelse nr. 589 af 22. juni 2026. Efter bekendtgørelsen kan der bl.a. udstedes straffeattester til privat brug, jf. kriminalregisterbekendtgørelsens § 11, hvorefter private personer på begæring kan få udstedt en straffeattest hos politiet. Udover at privatpersoner selv kan indhente en privat straffeattest, kan offentlige myndigheder og private også indhente en privat straffeattest om en person, hvis den pågældende person giver samtykke hertil, jf. kriminalregisterbekendtgørelsens §§ 17 og 21.

2.4.1.1.4. CER-loven

Lov nr. 433 af 6. maj 2025 om kritiske enheders modstandsdygtighed, som ændret ved § 2 i lov nr. 135 af 27. januar 2026 (CER-loven), indeholder bl.a. regler om kritiske enheders mulighed for at anmode om baggrundskontrol af personer, der enten 1) varetager følsomme opgaver i eller til fordel for en kritisk enhed, navnlig vedrørende den kritiske enheds modstandsdygtighed, 2) er bemyndiget til at få direkte adgang eller fjernadgang til den kritiske enheds lokaler, oplysninger eller kontrolsystemer, herunder i forbindelse med den kritiske enheds sikkerhed, eller 3) overvejes ansat i stillinger, der indebærer opgavevaretagelse efter nr. 1 eller bemyndigelse efter nr. 2. En af de sektorer, som er omfattet af loven, er transportsektoren, jf. lovens bilag 1.

Efter lovens § 9 kan vedkommende minister efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere regler om, på hvilke betingelser kritiske enheder i behørigt begrundede tilfælde og under hensyn til den nationale risikovurdering hos den kompetente myndighed kan få foretaget baggrundskontrol af personer, der opfylder én af betingelserne i loven herfor. Baggrundskontrollen efter CER-loven er et led i at sikre leveringen af væsentlige tjenester som defineret i loven.

Det fremgår af bemærkningerne til loven, at en baggrundskontrol som minimum skal a) bekræfte identiteten af den person, der er genstand for baggrundskontrollen og b) kontrollere strafferegistrene for den pågældende person for så vidt angår lovovertrædelser, der ville være relevant for en bestemt stilling, jf. Folketingstidende 2024-25, tillæg A, L 140 som fremsat, side 25.

Af bemærkningerne fremgår videre, at afgørelser om, hvorvidt en person har gennemgået en baggrundskontrol med et tilfredsstillende resultat og om tilbagekaldelse af en afgørelse om baggrundskontrol, vil skulle træffes af den kompetente myndighed på baggrund af oplysninger om den pågældende person, som politiet tilvejebringer, jf. Folketingstidende 2024-25, tillæg A, L 140 som fremsat, side 49.

2.4.1.1.5. Regler om baggrundskontrol inden for luftfartssikkerhed

På luftfartsområdet er der indført krav om udvidet baggrundskontrol af personer, der udfører funktioner, har adgange eller har rettigheder inden for luftfartssikkerhed (security). Det fremgår af § 3 i bekendtgørelse nr. 2567 af 14. december 2021 om udvidet baggrundskontrol og sikkerhedsgodkendelse af personer, som har funktioner inden for luftfartssikkerhed (security), at en udvidet baggrundskontrol skal 1) fastslå en persons identitet på grundlag af dokumentation, 2) omfatte strafferegistre i alle personens bopælslande for mindst de foregående fem år, 3) omfatte personens beskæftigelse, uddannelse og eventuelle afbrydelser i mindst de foregående fem år og 4) omfatte efterretninger og andre relevante oplysninger, som de kompetente nationale myndigheder råder over, og som efter deres vurdering kan være relevante for en persons egnethed til at arbejde i en funktion, som kræver en udvidet baggrundskontrol.

Inden for luftfartssecurity er der desuden krav om, at visse medarbejdere skal sikkerhedsgodkendes. Sidstnævnte personer skal ikke gennemgå den del af den udvidede baggrundskontrol, der omfatter kontrollen af strafferegister- og efterretningsoplysninger, da sikkerhedsgodkendelsen anses for at indebære som minimum en tilsvarende kontrol.

2.4.1.2. Justitsministeriets overvejelser

Danmarks havne udgør en vigtig del af det danske samfund og økonomi og spiller som knudepunkter for international handel og transport en afgørende rolle for vores forsyningssikkerhed. Samtidig udgør de et attraktivt mål for organiserede kriminelle netværk, der kan udnytte havnene til ulovlige aktiviteter, herunder smugling af varer, våben og narkotika.

I EU's køreplan for bekæmpelse af narkotikahandel og organiseret kriminalitet af 18. oktober 2023 fremhæves det bl.a., at mange offentlige og private aktører, lige fra havnemyndigheder til rederier og andre tjenesteudbydere, spiller en afgørende rolle for beskyttelsen af havnens sikkerhed. Det fremgår endvidere, at dette skyldes, at de anvender processer, systemer og udstyr,

der kan bidrage til at udpege insidertrusler i hele den maritime forsyningskæde, herunder lokalisering af forsendelsernes oprindelse, transit- og omladningsknudepunkter og det endelige bestemmelsessted. Havnemyndigheder og private rederier bør ifølge køreplanen derfor have midlerne til at sikkerhedskontrollere deres ansatte ordentligt for at undgå kriminelle netværks forsøg på korruption.

Det er politiets vurdering, at Danmark i stigende grad er et transitland for en del af den narkotika, der indsmugles til og distribueres i de øvrige nordiske lande og Nordvesteuropa, og at der hvert år sker indsmugling af betydelige mængder narkotika til Danmark via lufthavne, landegrænser og maritime grænser. Der har hertil bl.a. været eksempler på, at personer med relationer til kriminelle grupper var ansat i virksomheder på Aarhus Havn.

Infiltration og udnyttelse af medarbejdere er en udfordring særligt i havne, der håndterer containergods, og containerrederier. Dette skyldes, at containergods er velegnet til narkotikasmugling. Det udgør en sårbarhed i forhold til bl.a. indsatsen mod narkotikasmugling, hvis f.eks. organiserede kriminelle kan opnå ansættelse i tilknytning til danske havne og f.eks. i kraft af deres funktion kan besidde dels detaljeret information om håndtering af containergods, og dels have adgang til disse områder. For at styrke Danmarks indsats mod organiseret kriminalitet og narkotikasmugling er der behov for at sikre et bedre grundlag for, at der i relevante funktioner for virksomheder, som udfører opgaver i tilknytning til håndtering af gods, herunder containergods, i relevante danske havne, ikke ansættes personer, som er eller har været involveret i visse former for kriminalitet.

Det er Justitsministeriets vurdering, at det nuværende regelgrundlag ikke i tilstrækkelig grad varetager disse formål, og at der er behov for et klart retligt grundlag for at sikre, at arbejdsgivere skal foretage kontrol med, hvem der ansættes i relevante funktioner i tilknytning til håndtering af gods, herunder containergods, i relevante danske havne. Der lægges på den baggrund op til at indføre hjemmel til, at justitsministeren efter forhandling med by-, land- og transportministeren administrativt fastsætter regler om baggrundstjek. Ved at udstede reglerne for baggrundstjekket ved bekendtgørelse – herunder afgrænsningen af omfattede funktioner, havne og strafbare forhold – sikres det, at reglerne løbende og hurtigt kan tilpasses i lyset af ændringer i kriminalitetsbilledet m.v.

Justitsministeriet har ved udformningen af ordningen draget inspiration i de regler, som gælder for ansættelse inden for luftfartsområdet, hvor der bl.a.

gælder krav om udvidet baggrundskontrol og sikkerhedsgodkendelse af visse medarbejdere. Det er i den forbindelse Justitsministeriets vurdering, at der er en række forskelle på havne- og luftfartsområdet, som fører til, at regler om baggrundstjek på havneområdet på visse punkter må afvige fra reglerne på luftfartsområdet. Der kan bl.a. henvises til, at ordningen på luftfartsområdet har udspring i EU-regulering, der bl.a. er begrundet i, at personer med intern viden om adgangsforhold, beskyttelse og sikkerhedskontrol vil kunne udnytte denne viden til at gennemføre kriminelle handlinger mod luftfarten, herunder terrorangreb.

Det forudsættes på den baggrund, at et baggrundstjek på havneområdet vil bestå af ID-kontrol og kontrol af straffeattest, som vil kunne bidrage til, at personer, der har begået relevant kriminalitet, ikke ansættes. Der vil være mulighed for efterfølgende at tilpasse ordningen, hvis erfaringerne med ordningen giver grundlag herfor. Der lægges op til, at de af ordningen omfattede virksomheder (arbejdsgiveren) vil være ansvarlig for at gennemføre baggrundstjekket.

Justitsministeriet har ved udformningen af ordningen endvidere lagt vægt på, at baggrundstjekket skal være så let som muligt at administrere i praksis for de omfattede virksomheder. Der er i den forbindelse lagt op til, at ordningen skal være objektiv i den forstand, at arbejdsgiver er forpligtet til at nægte ansættelse, hvor arbejdsgiveren konstaterer, at de regler, der udstedes efter bekendtgørelsen om baggrundstjekket, er til hinder for ansættelse, f.eks. fordi den pågældende har modtaget en dom for et strafbart forhold, som er angivet i bekendtgørelsen. Dette vil skabe klare rammer for arbejdsgiver og give en større sikkerhed for en ensartet administration af ordningen på de omfattede arbejdspladser.

2.4.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse i havneloven – § 14 b – hvorefter justitsministeren efter forhandling med by-, land- og transportministeren fastsætter regler om baggrundstjek af personer, der udfører funktioner for virksomheder i tilknytning til håndtering af gods, herunder containergods, i danske havne, samt om ansættelsesmæssige konsekvenser og øvrige retsvirkninger i forbindelse med baggrundstjekket.

Bestemmelsen vil således tilvejebringe det retlige grundlag for administrativt ved bekendtgørelse at fastsætte rammerne for en ordning for baggrundstjek af havnemedarbejdere, herunder hvad baggrundstjekket skal bestå i,

og hvilke havne og funktioner som skal være omfattet af reglerne. Baggrundstjekket efter den foreslåede ordning vil ikke kunne træde i stedet for den baggrundskontrol, der i medfør af CER-loven vil blive gennemført af visse personer.

Baggrundstjekket vil have til formål at tilvejebringe oplysninger om, hvorvidt den pågældende person ud fra en generel betragtning må anses for at være tilstrækkeligt pålidelig og egnet til at besidde relevante funktioner for virksomheder i tilknytning til håndtering af gods, herunder containergods, i relevante danske havne. Baggrundstjekket forventes således at bestå i en undersøgelse af relevante forhold, hvilket skal bidrage til, at der ikke ansættes personer, som ud fra oplysninger om personen ikke bør udføre sådanne funktioner i relevante danske havne. Baggrundstjekket vil f.eks. kunne bestå i en undersøgelse af relevante tidligere straffe, som må anses for at medføre tvivl om den pågældendes pålidelighed i forbindelse med varetagelsen af en funktion knyttet til håndtering af containergods på havne som følge af risiko for medvirken til narkotikasmugling eller anden relevant kriminalitet via danske havne. Omfanget af baggrundstjekket vil kunne udvides ud fra betragtninger om, hvilken grad af sikkerhed der er behov for i forbindelse med udførelse af de funktioner, der omfattes af ordningen.

Det forudsættes, at der i medfør af den foreslåede § 14 b i havneloven i første omgang fastsættes regler om, at arbejdsgivere forud for ansættelse, skift eller forlængelse af stilling eller andre ansættelsesmæssige ændringer, hvor der sker en ændring af arbejdsopgaver, vedrørende personer ansat i visse virksomhedstyper, der udfører funktioner i tilknytning til håndtering af gods, herunder containergods, i udvalgte danske havne, skal foretage et baggrundstjek, der består i 1) ID-kontrol og 2) kontrol af straffeattest. Der vil endvidere kunne fastsættes regler om ansættelsesmæssige konsekvenser og øvrige retsvirkninger i forbindelse med baggrundstjekket, f.eks. regler om, at arbejdsgivere omfattet af ordningen vil være afskåret fra at ansætte en ansøger i en situation, hvor den pågældende ikke opfylder betingelserne for baggrundstjekket.

Kravet om ID-kontrol forudsættes at ville indebære, at arbejdsgiveren skal sikre sig, at ansøgere eller ansatte omfattet af ordningen har den identitet, som vedkommende udgiver sig for at have. Denne del af baggrundstjekket har til formål at understøtte arbejdsgiverens sikkerhed for, at den indhentede straffeattest vedrører den person, som søger ansættelse.

Kravet om kontrol af straffeattest forudsættes at ville indebære, at arbejdsgiveren vil være afskåret fra at ansætte den pågældende, hvis det f.eks. af straffeattesten fremgår, at vedkommende er idømt en straf, hvor der er sket overtrædelse af visse nærmere bestemte strafbare forhold. De omfattede strafbare forhold fastsættes administrativt. Det forudsættes, at der er tale om relevante lovovertrædelser af en vis alvorlighedsgrad. Der forventes fastsat regler om, at ansøgeren eller den ansatte vil være ansvarlig for at rekvirere straffeattesten. Der vil også kunne fastsættes krav til arbejdsgiverne om, at de skal kunne afskedige medarbejdere, hvis det kan godtgøres, at medarbejderen har tilknytning til rocker- eller bandemiljøet eller er involveret i handel med våben eller euforiserende stoffer.

Bemyndigelsen vil herudover kunne udnyttes til at udvide baggrundstjekket i lyset af ordningens formål. Der vil f.eks. kunne fastsættes krav om forevisning af gældsoverblik, såfremt der viser sig at være et grundlag herfor.

Bemyndigelsen vil blive udnyttet til at fastsætte regler, der regulerer den personmæssige afgrænsning af ordningen for baggrundstjekket, idet reglerne dog alene vil kunne omfatte personer, der udfører funktioner for virksomheder, som har en tilknytning til håndtering af gods, herunder containergods, i danske havne. Det forudsættes i den forbindelse, at der ikke vil blive indført unødige byrder for erhvervslivet i forhold til funktioner, hvor regler om baggrundstjek ikke vurderes at være relevant. Bemyndigelsen omfatter ikke baggrundstjek m.v. af personer ansat i offentlige myndigheder, der udfører funktioner i tilknytning til håndtering af containergods i danske havne.

Det er forventningen, at bemyndigelsesbestemmelsen i første omgang vil blive anvendt til at fastsætte en ordning, som omfatter baggrundstjek af personer, der er ansat i eller hyret af shippingvirksomheder, stevedoreselskaber, terminaloperatører, rederier og andre virksomheder, der formidler arbejdskraft til eller på havne (f.eks. vikarbureauer eller virksomheder, som udfører opgaver i relation til udstyr m.v., der benyttes til håndtering af containergods el.lign.), hvor det konkrete ansættelsessted er hjemmehørende i Danmark, og hvor arbejdet udføres på de omfattede havnes areal samt har tilknytning til håndtering af gods på havnen i bred forstand. Det vil både omfatte den fysiske håndtering af containergods m.v. og håndtering af containergods m.v. fra et kontor eller lignende, som er beliggende på havnen. Bemyndigelsesbestemmelsen vil også kunne bruges til – i lyset af erfaringerne med ordningen – bl.a. at regulere de omfattede persongrupper ved bekendtgørelse, såfremt der viser sig behov herfor, f.eks. at udvide persongruppen til

at omfatte andre funktioner eller personer, der ikke fysisk opholder sig på havnen som led i arbejdet, dog således at der er tale om en relevant funktion i tilknytning til en relevant dansk havn.

Der forventes fastsat regler i bekendtgørelsen om, at baggrundstjekket skal foretages forud for ansættelse, skift eller forlængelse af stilling, eller andre ansættelsesmæssige ændringer, hvor der sker en ændring af arbejdsopgaver, for så vidt angår de personer, der omfattes af ordningen. Der vil også kunne fastsættes regler om i hvilket omfang der skal foretages baggrundstjek af personer, der allerede er ansat på tidspunkt for reglernes ikrafttræden, herunder om eventuelle ansættelsesmæssige konsekvenser i den forbindelse. Ordningen vil ikke indebære en ændring af, at arbejdsgiver i øvrigt vil kunne indhente straffeattest på ansøgere eller ansatte, hvor det er muligt efter de databeskyttelsesretlige regler m.v. Dette vil således gælde i forhold til allerede eksisterende ansættelsesforhold, hvor der ikke er tale om de af ordningen omfattede situationer.

Bekendtgørelsen vil regulere, hvilke havne som omfattes af ordningen med baggrundstjek. Det forudsættes, at bemyndigelsen i første omgang vil blive udnyttet med henblik på at afgrænse ordningen til havne som Aarhus Havn, Københavns Havn, Fredericia Havn, Aalborg Havn og Kalundborg Havn, der er fem centrale containerhavne. Denne afgrænsning hænger sammen med, at håndteringen af containergods er koncentreret i disse havne, og at de store mængder gods, der losses i disse havne, kan øge risikoen for indsmugling af narkotika via havnene. På den baggrund vurderes disse fem havne at være de havne i Danmark med størst risiko for indsmugling af narkotika. Endvidere forventes ordningen at omfatte Esbjerg Havn, der er en strategisk NATO-havn. Afgrænsningen af havne vil skulle balancere hensynet til på den ene side at sikre ordningens effektivitet og på den anden side hensynet til ikke at pålægge begrænsninger for ansættelse i havne, hvor der ikke vurderes at være et behov herfor. Antallet og afgrænsningen af havnene vil efterfølgende kunne ændres administrativt, hvis kriminalitetsbilledet giver grundlag herfor.

Det fremgår af havnelovens § 18, stk. 2, at der i forskrifter, der udstedes i henhold til loven, kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne. Det forudsættes, at der med hjemmel i denne bestemmelse i bekendtgørelsen om baggrundstjek vil blive fastsat bestemmelser om, at arbejdsgiveren vil kunne straffes med bøde, hvis arbejdsgiver ikke er i stand til på tilstrækkelig vis at dokumentere, at reglerne om baggrundstjek er overholdt. Det forudsættes, at der vil blive fastsat regler om, at arbejdsgi-

veren skal have handlet forsætligt eller groft uagtsomt for at kunne ifalde straf for overtrædelse af ordningen.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 5, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget skønnes foreløbigt at være forbundet med samlede statslige merudgifter på 9,1 mio. kr. i 2027, 11,2 mio. kr. i 2028, 18,5 mio. kr. i 2029, 18,0 mio. kr. i 2030, 21,3 mio. kr. i 2031 og fuldt indfaset 28,0 mio. kr. varigt (2026-pl). Initiativerne i lovforslaget finansieres inden for Justitsministeriets eksisterende økonomiske rammer. For så vidt angår de økonomiske konsekvenser og kapacitetsbehov i Danmarks Fængsler, bemærkes det generelt, at skønnene er behæftet med væsentlig usikkerhed. De enkelte initiativer i dette lovforslag er beskrevet enkeltvist nedenfor.

Lovforslagets § 1, nr. 13, om skærpelse af straffen for bestillingskriminalitet forventes at medføre varige merudgifter for anklagemyndigheden og Danmarks Fængsler på i alt 18,8 mio. kr. årligt fuldt indfaset. Udgifterne kan primært henføres til et øget kapacitetsbehov i Danmarks Fængsler.

Lovforslagets § 1, nr. 14, om øget mulighed for at straffe for bidrag til alvorlige forbrydelser forventes at medføre varige merudgifter for politiet og anklagemyndigheden, domstolene og Danmarks Fængsler på i alt 4,5 mio. kr. årligt fuldt indfaset. Udgifterne kan henføres til et øget kapacitetsbehov i Danmarks Fængsler og en øget sagstilgang til straffesagskæden.

Lovforslagets elementer om udvidelse af det geografiske anvendelsesområde for opholdsforbuddet samt om at give politiet kompetence til at træffe beslutninger i bl.a. disse sager, jf. lovforslagets § 1, nr. 2 og 3, forventes at medføre merudgifter af begrænset omfang på Justitsministeriets område.

Lovforslagets elementer om udvidelse af anvendelsesområdet for straffelovens § 81 a og udvidelse af straffelovens § 81 b (i form af det forslåede § 81 b, stk. 2), jf. lovforslagets § 1, nr. 10 og 12, forventes at have konsekvenser for kapacitetsbehovet i Danmarks Fængsler, som det ikke har været muligt at afklare nærmere. Et eventuelt merbelæg og deraf følgende merudgifter forventes dog at kunne afholdes inden for Justitsministeriets eksisterende økonomiske rammer. Det forventes desuden, at der vil gives flere opholds-

forbud som følge af lovforslagets § 1, nr. 2, om, at straffelovens § 81 b, stk. 2, tilføjes til opregningen af lovovertrædelser, der giver adgang til at give opholds- og kontaktforbud.

Lovforslagets § 2, nr. 1, om udvidelse af reglerne om politiets videregivelse af oplysninger i SSP-samarbejdet forventes at medføre begrænsede merudgifter for politiet.

De økonomiske konsekvenser som følge af lovforslagets § 4, nr. 1, om skærpelse af straffen for overtrædelse af tryghedsskabende opholdsforbud forventes at medføre varige merudgifter for politiet og anklagemyndigheden, domstolene og Danmarks Fængsler på i alt 4,7 mio. kr. årligt fuldt indfaset. Udgifterne kan henføres et øget kapacitetsbehov i Danmarks Fængsler og en øget sagstilgang til straffesagskæden.

Lovforslagets § 5, nr. 1, og kommende administrativt fastsatte regler i medfør heraf forventes at medføre begrænsede merudgifter på Justitsministeriets og Skatte- og Vækstministeriets område, som vil kunne holdes inden for de respektive myndigheders eksisterende økonomiske rammer.

Lovforslaget og kommende administrativt fastsatte regler i medfør heraf forventes ikke at have økonomiske konsekvenser for kommuner og regioner.

Lovforslaget vurderes ikke i øvrigt at have implementeringsmæssige konsekvenser for det offentlige.

Lovforslaget vurderes overordnet at være i overensstemmelse med principperne for digitaliseringsklar lovgivning.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslagets §§ 1-4 har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Det er Justitsministeriets vurdering, at lovforslagets § 5, nr. 1, ikke i sig selv vil medføre øvrige efterlevelseskonsekvenser for erhvervslivet. Lovforslaget indeholder et forslag til en bemyndigelsesbestemmelse i havnelovens § 14 b, jf. lovforslagets § 5, nr. 1. Regler fastsat i medfør af denne bemyndigelse forventes at medføre øvrige efterlevelseskonsekvenser for erhvervsli-

vet i Danmark, men det forventes, at disse omkostninger ikke vil være væsentlige, hvorfor disse ikke vil blive kvalificeret yderligere. Det skyldes, at baggrundstjekket, som der lægges op til at indføre i medfør af den foreslåede § 14 b i havneloven, ikke vurderes at være særligt tidskrævende, og da der vil kunne fastsættes regler om, at ansøgeren eller den ansatte vil være ansvarlig for at fremskaffe dokumentationen til ID-kontrol samt rekvirere straffeattesten. Der vurderes ikke at være produktionsbegrænsninger/-muligheder som følger direkte af reguleringen. En eventuel indirekte produktionsbegrænsning/-mulighed som følge af krav om baggrundstjek efter regler udstedt i medfør af den foreslåede § 14 b vurderes at være minimal.

For så vidt angår de administrative konsekvenser har lovforslaget været i høring hos Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering (OBR), der har oplyst, at det er deres vurdering, at lovforslaget i sig selv ikke vil medføre direkte administrative konsekvenser for erhvervslivet i Danmark. OBR bemærker, at lovforslaget indeholder en bemyndigelse jf. § 14 b, der kan medføre begrænsede administrative konsekvenser for erhvervslivet. Det skyldes, at der foreslås krav om, at det kan fastsættes administrativt, at arbejdsgiveren skal kontrollere ID og straffeattest på ansøgere eller ansatte omfattet af ordningen. OBR har oplyst, at disse konsekvenser ikke forventes at være væsentlige og vil blive vurderet efterfølgende i forbindelse med udarbejdelse af bekendtgørelsen.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslagets §§ 1-4 har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

Det er Justitsministeriets vurdering, at lovforslagets § 5, nr. 1, ikke i sig selv vil medføre administrative konsekvenser for borgerne. Lovforslaget indeholder et forslag til en bemyndigelsesbestemmelse i havnelovens § 14 b, jf. lovforslagets § 5, nr. 1. Regler fastsat i medfør af denne bemyndigelse forventes at medføre begrænsede administrative konsekvenser for en den gruppe af borgere, som vil være omfattet af kravet om baggrundstjek. Det skyldes, at der med lovforslaget forudsættes indført krav om, at visse havnemedarbejdere vil skulle undergå et baggrundstjek, og at der forudsættes fastsat regler om, at ansøgeren eller den ansatte vil være ansvarlig for at fremskaffe dokumentation til brug herfor.

6. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 14. september 2026 til den 12. oktober 2026 (28 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, A.P. Møller-Mærsk A/S, A&Til, ADP A/S, Advokatrådet, Akademikerne, Amnesty International, Ankenævnet for Forsikring, Ankestyrelsen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdsgiverforeningen for Kollektiv Trafik (AKT), ATP, Barnets Tarv Nu, Bevismiddeltilsynet, Bueskydning Danmark, Business Danmark, Børne- og Kulturchefforeningen (BKF), Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL) , Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, CEPOS, Copenhagen Business School (Juridisk Institut), Danmarks Fængsler, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Lærerforening – DLF, Danmarks Våbenhandlerforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Erhverv, Dansk Erhvervsfremme, Dansk Firmaidræt, Dansk Flugtskydningsforbund, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Dansk Industri, Dansk Land- og Strandjagt, Dansk Metal, Dansk Militaria Forening, Dansk Skytte Union (Skydesport Danmark), Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sportsskytte Forbund, Dansk Transport og Logistik, Danske Advokater, Danske Familieadvokater, Danske Havne, Danske Maritime, Danske Rederier, Danske Regioner, Danske Shipping- og Havnevirksomheder, Datatilsynet, De Anbragtes Vilkår, Den Danske Dommerforening, Den Sociale Retshjælps Fond, Den Uafhængige Politiklagemyndighed, Det Etiske Råd, Det Kriminalpræventive Råd, DGI Skydning, DI Transport, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Faggruppen af Socialrådgivere i Kriminalforsorgen, Forsikring & Pension, Finn Nørgaard Foreningen, Foreningen af Fængselsinspektører og Vicefængselsinspektører, Foreningen af Offentlige

Anklagere, Foreningen af Udlændingeretsadvokater, Foreningen af Statsadvokater, Foreningen Danske Herregårdsjægere, Forældrelandsforeningen (FBU), FRIDA Forsikring Agentur A/S, Frie Gadejurister, Fundamentet, Fælles Fagligt Forbund 3F, Fængselsforbundet, Gadejuristen, Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund, Hjælp Voldsofre, HK Politiet og Anklagemyndigheden, HK Stat, HK-Landsklubben, Håndværksrådet, Institut for Menneskerettigheder, IT-Politisk Forening, Jagttegnslærerforeningen, Jernbanernes Arbejdsgiverforening (JA), Justitia, Kommunale Velfærdschefer (Tidl. FSD og Socialchefforeningen), Kommunernes Landsforening (KL), Kriminalforsorgsforeningen, Københavns Retshjælp, Københavns Universitet (Juridisk Fakultet), Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen af Socialpædagoger, Landsforeningen Børn og Forældre, Landsforeningen KRIM, Ledernes Hovedorganisation, Lev Uden Vold, LOS – Landsorganisationen for sociale tilbud, Mellemfolkeligt Samvirke, NOAH-Trafik, OAK Foundation Denmark, Odense Retshjælp, Offerrådgivningen i Danmark, Patienterstatningen, Politiforbundet, Red Barnet, Red Barnet Ungdom, Retspolitisk Forening, Røde Kors, RådgivningsDanmark, Sammenslutning af Danske Småøer, SAVN, Sikkerhedsbranchen, Skydebaneforeningen Danmark, Socialpædagogernes Landsforbund, SSP-Samrådet, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Teknisk Landsforbund, Trafikselskaberne i Danmark, Ungdommens Røde Kors, VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, Vaabenhistorisk Selskab, Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Retshjælp og Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

10. Sammenfattende skema		
	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen.	Der forventes på Justitsministeriets område merudgifter på i alt 9,1 mio. kr. i 2027, 11,2 mio. kr. i 2028, 18,5 mio. kr. i 2029, 18,0 mio. kr. i 2030, 21,3 mio. kr. i 2031 og fuldt indfaset 28,0 mio. kr. Administrativt fastsatte regler i medfør af loven forventes at medføre begrænsede merudgifter på Justitsministeriets og Skatte- og Vækstministeriets områder, som vil kunne holdes inden for myndighedernes eksisterende økonomiske rammer.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen.	
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen.	Ingen væsentlige konsekvenser.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen.	Ingen væsentlige konsekvenser.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen.	Administrativt fastsatte regler i medfør af loven forventes at få begrænsede konsekvenser for den gruppe borgere, der omfattes af ordningen om baggrundstjek.
Klimamæssige konsekvenser	Ingen.	Ingen.

Miljø- og natur-mæssige konse-kvenser	Ingen.	Ingen.
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i re-levant omfang også gælder ved imple-mentering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det følger af straffelovens § 38, stk. 5, at prøveløsladelse ikke kan ske, hvis den dømte af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og politiet oplyser, at der inden for den gruppe, som den dømte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten enten er anvendt knive og blankvåben m.v. eller skydevåben eller er anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af § 180.

Det følger af straffelovens § 39, stk. 3, at ved løsladelse på prøve af en person, som er dømt for overtrædelse af § 191 eller § 192 a eller for en forbrydelse, der har været forbundet med forsætlig vold eller trusler, som er idømt fængsel i 1 år eller derover, som ikke er udvist ved dom og som af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, hvor de pågældende personer tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, fastsættes, hvis ikke særlige omstændigheder taler herimod, vilkår om, at den pågældende i prøvetiden ikke opholder sig sammen med eller på anden måde har kontakt med andre med tilknytning til den pågældende gruppe, medmindre der er tale om nærtstående eller der er tale om ophold eller kontakt som led i varetagelsen af et anerkendelsesværdigt formål.

Det følger af straffelovens § 41, stk. 3, at prøveløsladelse ikke kan ske, hvis den dømte af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og politiet oplyser, at der inden for den gruppe, som den dømte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten enten er anvendt knive og blankvåben m.v. eller skydevåben eller er anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af § 180.

Det følger af straffelovens § 41, stk. 6, at for en dømt, som ikke er udvist ved dom, og som af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, hvor de pågældende personer tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, fastsættes, hvis ikke særlige omstændigheder taler her-

imod, vilkår om, at den pågældende i prøvetiden ikke opholder sig sammen med eller på anden måde har kontakt med andre med tilknytning til den pågældende gruppe, medmindre der er tale om nærtstående eller der er tale om ophold eller kontakt som led i varetagelsen af et anerkendelsesværdigt formål.

Det følger af straffelovens § 79 a, stk. 1, 1. pkt., at den, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for en overtrædelse, der er omfattet af § 81 a, ved dommen kan gives opholdsforbud efter stk. 2 og kontaktforbud efter stk. 3. Det følger af stk. 1, 2. pkt., at det samme gælder den, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, lov om våben og eksplosivstoffer m.v. eller lov om knive og blankvåben m.v., og som på gerningstidspunktet har tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, når overtrædelsen har relation til den dømtes tilknytning til gruppen.

Det følger af straffelovens § 79 e, stk. 1, at den, som dømmes for overtrædelse af §§ 191, 191 a eller 192 a, ved dommen kan gives forbud mod at rejse til og opholde sig i nærmere bestemte lande. Det samme gælder den, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for overtrædelse af denne lov, lov om euforiserende stoffer, lov om forbud mod visse dopingmidler eller lov om våben og eksplosivstoffer m.v., og som på gerningstidspunktet har tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, når overtrædelsen har relation til den dømtes tilknytning til gruppen.

Det følger af straffelovens § 81 a, stk. 3, at den straf, der er foreskrevet i straffelovens § 289, stk. 1, § 290, stk. 2, og § 290 a, stk. 2, kan forhøjes indtil det dobbelte, hvis den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, når overtrædelsen har relation til den dømtes tilknytning til gruppen.

Det foreslås i straffelovens *§ 38, stk. 5, § 39, stk. 3, § 41, stk. 3, § 41, stk. 6, § 79 a, stk. 1, 2. pkt., § 79 e, stk. 1, 2. pkt.,* og *§ 81 a, stk. 3,* at ændre »tilknytning til en gruppe af personer« til »tilknytning til en gruppe af personer, herunder en kriminel familie«.

Forslagene skal ses i sammenhæng med, at der med lovforslagets § 1, nr. 10, ændres i straffelovens § 81 a, stk. 1, således at »grupper af personer« ændres til »grupper af personer, herunder kriminelle familier«.

Den foreslåede ændring vil således medføre, at der i de pågældende bestemmelser vil blive henvist til, at en gruppe af personer ligeledes kan omfatte kriminelle familier.

Der vil være tale om præciseringer af de nævnte bestemmelser i lyset af den foreslåede ændring af straffelovens § 81 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 10, og der lægges således ikke op til at foretage ændringer herudover.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det fremgår af straffelovens § 79 a, stk. 1, 1. pkt., at den, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for en overtrædelse, der er omfattet af § 81 a, ved dommen kan gives et opholdsforbud efter stk. 2, eller et kontaktforbud efter stk. 3. Det samme gælder den, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, lov om våben og eksplosivstoffer m.v. eller lov om knive og blankvåben m.v., og som på gerningstidspunktet har tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, når overtrædelsen har relation til den dømtes tilknytning til gruppen, jf. stk. 1, 2. pkt.

Det fremgår af straffelovens § 79 a, stk. 2, at ved opholdsforbud forstås et forbud mod at færdes og opholde sig i et eller flere nærmere afgrænsede områder, hvor den pågældende lovovertrædelse er begået, eller hvor den gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til, opholder sig.

Efter § 79 a, stk. 3, forstås ved kontaktforbud et forbud mod at søge at kontakte personer, der har tilknytning til samme gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til. Kontaktforbud omfatter dog ikke nærmeste familiemedlemmer, i det omfang det ville stride mod Danmarks internationale forpligtelser. Kontaktforbud omfatter endvidere

ikke andre indsatte i kriminalforsorgens (nu Danmarks Fængslers) varetægt, når den dømte er i kriminalforsorgens varetægt.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.2.1.1 og pkt. 2.2.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 79 a, stk. 1, 1. pkt.,* efter »§ 81 a« at indsætte »eller § 81 b, stk. 2«, og efter »stk. 3« at indsætte »efter politiets beslutning, jf. stk. 4«.

Det foreslåede vil for det første indebære, at den som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for en overtrædelse, der er omfattet af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 81 b, stk. 2, ved dommen kan meddeles et opholdsforbud efter stk. 2 og et kontaktforbud efter stk. 3.

Et opholdsforbud efter bestemmelsen vil kunne fastsættes i et eller flere nærmere afgrænsede områder, hvor den pågældende lovovertrædelse er begået, jf. straffelovens § 79 a, stk. 2.

Hvorvidt der endvidere er grundlag for at fastsætte et opholdsforbud i et eller flere nærmere afgrænsede områder, hvor den gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til, opholder sig, eller et kontaktforbud mod at kontakte personer, der har tilknytning til samme gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til, vil afhænge af, om den dømte efter straffelovens § 81 b, stk. 2, på gerningstidspunktet havde en tilknytning til en gruppe af personer i overensstemmelse med udtrykkets anvendelse i straffelovens § 81 a. Det vil f.eks. kunne være relevant i sager, der føres efter den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 81 b, stk. 2, hvor gerningspersonen på gerningstidspunktet har tilknytning til en gruppe af personer i overensstemmelse med udtrykkets anvendelse i straffelovens § 81 a, men hvor sagen ikke er rejst efter straffelovens § 81 a. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis betingelsen i § 81 a om, at handlingen skal være egnet til at fremkalde eller indgå i en konflikt mellem grupper af personer, jf. den foreslåede ændring af straffelovens § 81 a i lovforslagets § 1, nr. 10, ikke er opfyldt. I sådanne sager, vil der kunne fastsættes et opholdsforbud, hvor den gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til, opholder sig, jf. § 79 a, stk. 2, og et forbud mod at kontakte personer, der har tilknytning til samme gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til, jf. § 79 a, stk. 3, 1. pkt.

I sager, hvor den dømte ikke er tilknyttet en gruppe af personer i overensstemmelse med udtrykkets anvendelse i straffelovens § 81 a, vil der derfor ikke være grundlag for at fastsætte et opholdsforbud i medfør af § 79 a, stk. 2, som omfatter et område, hvor den gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til, opholder sig. Der vil i sådanne sager heller ikke være grundlag for at idømme et kontaktforbud i medfør af § 79 a, stk. 3, 1. pkt., mod at kontakte personer, der har tilknytning til samme gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til.

Med den foreslåede ændring i straffelovens § 79 a, stk. 3, 1. pkt., jf. lovforslagets § 1, nr. 5, søges det at sikre, at der kan gives kontaktforbud til gerningspersoner, der begår en lovovertrædelse omfattet af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 81 b, stk. 2, i de situationer, hvor gerningspersonerne på gerningstidspunktet ikke har haft tilknytning til en gruppe af personer i overensstemmelse med udtrykkets anvendelse i § 81 a. I den situation indebærer kontaktforbuddet et forbud mod at søge at kontakte personer, som gerningspersonen har begået lovovertrædelsen, der ligger til grund for domfældelsen efter § 81 b, stk. 2, i forening med.

Den præcise afgrænsning af opholds- og kontaktforbuddet vil fortsat afhænge af en konkret proportionalitetsvurdering, herunder i lyset af EMRK.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Den foreslåede ændring vil for det andet have karakter af en konsekvensændring som følge af det foreslåede nye § 79 a, stk. 4, jf. lovforslagets § 1, nr. 6, hvorefter det fremover vil være politiet, der træffer beslutning om den geografiske og tidsmæssige udstrækning af forbud efter § 79 a, stk. 1, mens retten kun tager stilling til, om der kan gives forbud efter politiets beslutning.

Retten vil som hidtil skulle afgøre, om der kan gives forbud efter § 79 a, stk. 1, 1. pkt., eller § 79 a, stk. 1, 2. pkt. I den forbindelse vil retten ligesom efter den gældende bestemmelse skulle foretage en konkret vurdering af, om forbud efter § 79 a, stk. 1, er egnet og nødvendigt for at forebygge ny banderelateret kriminalitet ved at sikre, at de omfattede personer ikke fastholdes eller falder tilbage i det kriminelle miljø. Der henvises herom nærmere til Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 150 som fremsat, side 93-96.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Det fremgår af straffelovens § 79 a, stk. 1, 1. pkt., at den, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for en overtrædelse, der er omfattet af § 81 a, ved dommen bl.a. kan gives opholdsforbud efter stk. 2. Det samme gælder den, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, lov om våben og eksplosivstoffer m.v. eller lov om knive og blankvåben m.v., og som på gerningstidspunktet har tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, når overtrædelsen har relation til den dømtes tilknytning til gruppen, jf. stk. 1, 2. pkt.

Det fremgår af straffelovens § 79 a, stk. 2, at ved opholdsforbud forstås et forbud mod at færdes og opholde sig i et eller flere nærmere afgrænsede områder, hvor den pågældende lovovertrædelse er begået, eller hvor den gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til, opholder sig.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 150 som fremsat, side 96, at et opholdsforbud som udgangspunkt vil skulle omfatte den eller de kommuner, hvor den pågældende lovovertrædelse er begået. Herudover vil der kunne gives et opholdsforbud i den eller de kommuner, hvor den gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet havde tilknytning til, opholder sig.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger. Opholdsforbuddets geografiske udstrækning er nærmere beskrevet i lovforslagets pkt. 2.2.1.1.2.

Det foreslås i *§ 79 a, stk. 2,* at ændre »afgrænsede« til »geografisk afgrænsede«.

Der er alene tale om en sproglig ændring af lovteksten, som har til formål at give mulighed for i bemærkningerne at angive nærmere retningslinjer for den geografiske udstrækning af opholdsforbuddet med henblik på at udvide udgangspunktet for opholdsforbuddets geografiske udstrækning i videst

muligt omfang i forhold til praksis i dag i de situationer, hvor det er nødvendigt for at sikre en effektiv varetagelse af formålet med opholdsforbuddet.

Den foreslåede ændring vil udvide udgangspunktet for udstrækningen af det geografiske anvendelsesområde for opholdsforbud efter straffelovens § 79 a ved at give mulighed for at lade bl.a. omkringliggende områder i form af kommuner eller dele heraf kunne være omfattet af opholdsforbuddet, hvis dette må anses for nødvendigt for effektivt at sikre, at formålet med opholdsforbuddet varetages fuldt ud.

Den foreslåede ændring af bestemmelsen vil medføre, at det vil være muligt at udstrække et opholdsforbuds geografiske anvendelsesområde til også at gælde områder, hvor kriminaliteten ikke er begået, og den relevante gruppe ikke opholder sig, hvis det vurderes at være formålstjenligt.

Det vil kunne være i situationer, hvor et større geografisk område for opholdsforbuddet vurderes formålstjenligt. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis der foreligger oplysninger om, at øvrige personer fra den relevante gruppe befinder sig i områder i nærheden af, hvor f.eks. kriminaliteten er begået. Det vil endvidere kunne være tilfældet i lyset af f.eks. oplysninger om, at gruppen er begyndt at skabe utryghed i et omkringliggende område.

Det vil også kunne være tilfældet, hvor en gruppering f.eks. opholder sig i yderkanten af en kommune, hvor nabokommunen vil være tæt på det relevante område. For at forebygge, at en gerningsperson, som kan blive givet et opholdsforbud, bosætter sig på den anden side af kommunegrænsen, men stadig tæt på det relevante område i geografisk forstand, vil det kunne være formålstjenligt at udvide opholdsforbuddet til omkringliggende kommuner eller dele heraf.

Der vil fortsat kunne gives opholdsforbud, som omfatter én eller flere kommuner eller dele heraf (dvs. f.eks. i den kommune, hvor den relevante gruppe opholder sig), men fremover vil det også skulle overvejes, om opholdsforbuddet for fuldt ud at kunne varetage sit formål (f.eks. at beskytte omgivelserne mod de gener, som kriminaliteten genererer), også bør omfatte områder omkring de relevante kommuner eller dele heraf – uanset om den pågældende tidligere har begået kriminalitet i dette område, og uanset om den relevante gruppe opholder sig i dette område. Det vil f.eks. kunne være i form af en radius (et "bælte") på et antal kilometer uden for de relevante kommuner, hvor radiussens størrelse afhænger af omstændighederne

i den konkrete sag. Det vil f.eks. kunne være relevant, hvis der f.eks. kan henvises til oplysninger om, at øvrige personer fra den relevante gruppe befinder sig i områder uden for den relevante kommune, men hvor denne gruppe ikke (endnu) opholder sig dér i bestemmelsens forstand. I sådanne tilfælde vil det være udgangspunktet, at et opholdsforbud vil skulle udstrækkes til at omfatte disse områder.

Den foreslåede ændring vil herved medføre, at et opholdsforbud efter straffelovens § 79 a, stk. 1, jf. stk. 2 – udover at omfatte den eller de relevante kommuner, hvor den pågældende lovovertrædelse er begået, eller hvor den gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til, opholder sig – endvidere vil kunne omfatte omkringliggende områder, såfremt dette må anses for nødvendigt for effektivt at sikre, at formålet med opholdsforbuddet varetages fuldt ud. Det bemærkes, at bl.a. straffelovens § 81 a, stk. 1 og 3, foreslås ændret, således at begrebet »gruppe af personer« fremover eksplicit vil omfatte kriminelle familier, jf. nærmere herom pkt. 2.2.4.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger. Den foreslåede ordning vil indebære, at den foreslåede ændring af straffelovens § 81 a, stk. 1 og 3, omfattes af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 79 a.

Udvidelsen af opholdsforbuddet vil f.eks. også kunne være relevant i situationer, hvor der kan henvises til relevante konkrete eksempler, hvor flere bandemedlemmer med opholdsforbud har bosat sig i et omkringliggende område (f.eks. i en nabokommune eller en nærtliggende kommune) uden at opholde sig dér i den gældende bestemmelses forstand. Det vil herudover kunne være tilfældet, hvis der vurderes at være en risiko for, at den pågældende etablerer sig i et omkringliggende område uden for den relevante kommune og derfra kan fortsætte sine kriminelle aktiviteter i nærheden af det område, hvor den pågældende tidligere har begået alvorlig kriminalitet, hvormed formålet med opholdsforbuddet reelt forspildes.

Den foreslåede ændring vil således indebære, at en person, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for en overtrædelse, der er omfattet af straffelovens § 81 a, eller som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, lov om våben og eksplosivstoffer m.v. eller lov om knive og blankvåben m.v., og som på gerningstidspunktet har tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, når overtrædelsen har relation til den dømtes tilknytning til gruppen,

vil kunne gives et opholdsforbud, som bl.a. vil kunne omfatte omkringliggende områder, herunder tilstødende eller nærtliggende kommuner eller dele heraf.

Den foreslåede ændring vil således bevirke, at det vil være muligt at give et opholdsforbud, der dækker et større geografisk område end hidtil.

Det bemærkes i forlængelse heraf, at opholdsforbuddet, herunder den tidsmæssige og geografiske udstrækning af forbuddet, fortsat vil skulle gives på baggrund af en konkret vurdering, og at forbuddet fortsat gives på baggrund af en straffedom, hvor der er blevet begået kriminalitet omfattet af straffelovens § 79 a, stk. 1, herunder overtrædelser af straffeloven, der er omfattet af § 81 a.

Der vil således fortsat skulle være en sammenhæng mellem forbuddets geografiske udstrækning, og det eller de steder, hvor kriminaliteten er begået, eller hvor den gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til, opholder sig.

Det vil herudover være forudsat, at der som led i denne vurdering fortsat navnlig vil skulle lægges vægt på karakteren, omfanget og grovheden af den begåede kriminalitet, og der vil ligeledes fortsat skulle lægges afgørende vægt på, hvor forbuddet mest effektivt forhindrer, at den pågældende genoptager sine kriminelle aktiviteter. Herudover vil den præcise afgrænsning af opholdsforbuddet i øvrigt fortsat skulle afhænge af en konkret proportionalitetsvurdering, og det vil i de konkrete tilfælde skulle vurderes, om et opholdsforbud f.eks. skal omfatte én eller flere hele kommuner samt omkringliggende områder, herunder tilstødende eller nærtliggende kommuner eller dele heraf.

Desuden vil politiet fortsat i medfør af straffelovens § 79 a, stk. 4 (som bliver til stk. 5, jf. lovforslagets § 1, nr. 6), kunne meddele tilladelse til færden eller ophold i et område omfattet af et opholdsforbud, hvis det af særlige grunde må anses for beføjet, herunder f.eks. hvor tungtvejende hensyn til den pågældendes helbred tilsiger dette.

Som det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 150 som fremsat, side 99-100, vil bl.a. hensynet til den dømtes privat- og familieliv i visse tilfælde kunne udgøre en særlig grund til færden eller ophold i et område, som er omfattet af et opholdsforbud. Det

fremgår herudover af bemærkningerne til bestemmelsen, at tilladelsesordningen forudsættes administreret restriktivt. Der vil imidlertid kunne være særlige tilfælde, hvor en person, der er idømt et opholdsforbud, har et særligt anerkendelsesværdigt formål med at færdes eller opholde sig i et område, som forbuddet vedrører. Det forudsættes ifølge bemærkningerne, at der som udgangspunkt kun meddeles tilladelse, når Danmarks internationale forpligtelser, herunder EMRK, kræver dette, eller når det for så vidt angår opholdsforbud vil være nødvendigt for, at den dømte vil kunne opfylde visse lovbestemte pligter, jf. Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 150 som fremsat, side 99.

Det bemærkes, at der med lovforslagets § 1, nr. 2, som er nærmere omtalt under pkt. 2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, lægges op til at overføre kompetencen til at træffe beslutning om den geografiske og tidsmæssige udstrækning af bl.a. opholdsforbud efter straffelovens § 79 a fra domstolene til politiet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det følger af straffelovens § 79 a, stk. 2, at ved opholdsforbud forstås et forbud mod at færdes og opholde sig i et eller flere afgrænsede områder, hvor den pågældende lovovertrædelse er begået, eller hvor den gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til, opholder sig. Det bemærkes, at straffelovens § 79 a, stk. 2, foreslås ændret, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, således at begrebet »afgrænsede« fremover erstattes af begrebet »geografisk afgrænsede«, jf. nærmere herom pkt. 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det følger af straffelovens § 79 a, stk. 3, at ved kontaktforbud forstås et forbud mod at søge at kontakte personer, der har tilknytning til samme gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til. Kontaktforbud omfatter dog ikke nærmeste familiemedlemmer, i det omfang det ville stride mod Danmarks internationale forpligtelser. Kontaktforbud omfatter endvidere ikke andre indsatte i kriminalforsorgens (nu Danmarks Fængslers) varetægt, når den dømte er i kriminalforsorgens varetægt.

Det følger af straffelovens § 79 a, stk. 8, 1. pkt., at politiet kan videregive oplysninger til den dømte om, at en person har tilknytning til samme gruppe af personer som den dømte.

Det foreslås i straffelovens *§ 79 a, stk. 2, stk. 3, 1. pkt.,* og *stk. 8, 1. pkt.,* at ændre »gruppe af personer« til »gruppe af personer, herunder den kriminelle familie«.

Forslagene skal ses i sammenhæng med, at der med lovforslagets § 1, nr. 10, ændres i straffelovens § 81 a, stk. 1, således at »grupper af personer« ændres til »grupper af personer, herunder kriminelle familier«.

Der vil være tale om præciseringer af de nævnte bestemmelser i lyset af den foreslåede ændring af straffelovens § 81 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 10, og der lægges således ikke op til at foretage ændringer af begrebet gruppe af personer herudover.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Det fremgår af straffelovens § 79 a, stk. 3, 1. pkt., at ved kontaktforbud forstås et forbud mod at søge at kontakte personer, der har tilknytning til samme gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.2.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås, at der i *§ 79 a, stk. 3, 1. pkt.,* efter »gerningstidspunktet har tilknytning til« indsættes », eller ved kontaktforbud idømt på baggrund af en dom for overtrædelse af § 81 b, stk. 2, de personer, som gerningen er begået i forening med«.

Den foreslåede bestemmelse i form af straffelovens § 81 b, stk. 2, indeholder ikke en betingelse om, at gerningen skal være egnet til at fremkalde eller indgå i en konflikt mellem grupper af personer i overensstemmelse med udtrykkets anvendelse i den foreslåede ændring af straffelovens § 81 a i lovforslagets § 1, nr. 10, som ligeledes anvendes i straffelovens § 79 a. Som følge heraf vil der som udgangspunkt ikke være grundlag for at fastsætte et

kontaktforbud i medfør af § 79 a, stk. 3, 1. pkt., mod at kontakte personer, der har tilknytning til den samme gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til.

I sager, der føres efter den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 81 b, stk. 2, hvor gerningspersonen på gerningstidspunktet har tilknytning til en gruppe af personer i overensstemmelse med udtrykkets anvendelse i straffelovens § 81 a, men hvor forholdet ikke henføres under straffelovens § 81 a, vil der kunne fastsættes et kontaktforbud i medfør af § 79 a, stk. 3, 1. pkt.

Den foreslåede ændring i straffelovens § 79 a, stk. 3, 1. pkt. foreslås med henblik på at sikre, at der kan gives kontaktforbud til gerningspersoner, der begår en lovovertrædelse omfattet af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 81 b, stk. 2, i de situationer, hvor gerningspersonenerne på gerningstidspunktet ikke har haft tilknytning til en gruppe af personer i overensstemmelse med udtrykkets anvendelse i § 81 a. I den situation indebærer kontaktforbuddet et forbud mod at søge at kontakte personer, som gerningspersonen har udført lovovertrædelsen, der ligger til grund for domfældelsen efter § 81 b, stk. 2, i forening med.

Den præcise afgrænsning af opholds- og kontaktforbuddet vil fortsat afhænge af en konkret proportionalitetsvurdering, herunder i lyset af EMRK.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 6

Efter straffelovens § 79 a, stk. 1, kan den, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for en overtrædelse, der er omfattet af § 81 a, ved dommen gives opholdsforbud efter stk. 2 og kontaktforbud efter stk. 3. Det samme gælder den, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, lov om våben og eksplosivstoffer m.v. eller lov om knive og blankvåben m.v., og som på gerningstidspunktet har tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, når overtrædelsen har relation til den dømtes tilknytning til gruppen.

Efter § 79 a, stk. 2, forstås ved opholdsforbud et forbud mod at færdes og opholde sig i et eller flere nærmere afgrænsede områder, hvor den pågæl-

dende lovovertrædelse er begået, eller hvor den gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til, opholder sig.

Efter § 79 a, stk. 3, forstås ved kontaktforbud et forbud mod at søge at kontakte personer, der har tilknytning til samme gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til. Kontaktforbud omfatter dog ikke nærmeste familiemedlemmer, i det omfang det ville stride mod Danmarks internationale forpligtelser. Kontaktforbud omfatter endvidere ikke andre indsatte i kriminalforsorgens (nu Danmarks Fængslers) varetægt, når den dømte er i kriminalforsorgens varetægt.

Efter § 79 a, stk. 5, gives forbud efter stk. 1 på tid fra 1 til 10 år regnet fra endelig dom. Ved udståelse af fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter forlænges forbuddet tilsvarende.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.2.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Med det foreslåede *§ 79 a, stk. 4*, træffer politiet beslutning om den geografiske og tidsmæssige udstrækning af forbud efter stk. 1. Et forbud skal senest udløbe 10 år efter endelig dom. Ved udståelse af fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter forlænges fristen i 2. pkt. tilsvarende.

Det foreslåede stk. 4, 1. pkt., vil medføre, at det fremover vil være politiet, der træffer beslutning om den geografiske og tidsmæssige udstrækning af forbud efter § 79 a, stk. 1, mens retten kun tager stilling til, om der kan gives forbud efter politiets beslutning. Det foreslåede vil også medføre, at politiet fremover vil kunne træffe beslutning om at ændre et forbud, som politiet tidligere har fastsat. Forslaget giver ikke politiet adgang til at ændre i de beslutninger om forbuds geografiske og tidsmæssige udstrækning, som retten har truffet i henhold til de hidtidige regler herom.

Retten vil som hidtil skulle afgøre, om der kan gives forbud efter § 79 a, stk. 1, 1. pkt., eller § 79 a, stk. 1, 2. pkt. I den forbindelse vil retten ligesom efter den gældende bestemmelse skulle foretage en konkret vurdering af, om forbud efter § 79 a, stk. 1, er egnet og nødvendigt for at forebygge ny banderelateret kriminalitet ved at sikre, at de omfattede personer ikke fastholdes eller falder tilbage i det kriminelle miljø. Der henvises nærmere til lovfor-

arbejderne, jf. Folketingstedende 2023-24, tillæg A, L 150 som fremsat, side 93-96.

Hvis retten har bestemt, at der kan gives forbud efter politiets beslutning vil politiet med forslaget kunne træffe beslutning om den geografiske og tidsmæssige udstrækning af forbud efter § 79 a, stk. 1. Det vil sige, at politiet vil kunne træffe beslutning om den geografiske og tidsmæssige udstrækning af et opholdsforbud, jf. § 79 a, stk. 2, og den tidsmæssige udstrækning af et kontaktforbud, jf. stk. 3.

Politiet vil kunne undlade at træffe beslutning om forbud efter den foreslåede bestemmelse i § 79 a, stk. 4. Det vil være relevant, hvis politiet på det pågældende tidspunkt vurderer, at der ikke er grundlag for et forbud, eller at der ikke er et praktisk behov for et forbud.

Politiet vil med forslaget også kunne træffe beslutning om at ændre en tidligere beslutning om den geografiske og tidsmæssige udstrækning af forbud efter § 79 a, stk. 1. Det vil således fremover være muligt for politiet at ændre et meddelt opholdsforbud ved at udvide eller indskrænke den geografiske afgrænsning og/eller den tidsmæssige udstrækning. Politiet vil også fremover kunne ændre et meddelt kontaktforbud ved at udvide eller indskrænke den tidsmæssige udstrækning.

Det vil efter den foreslåede bestemmelse i § 79 a, stk. 4, f.eks. være muligt for politiet at træffe beslutning om, at et opholdsforbud, der omfatter kommune X, ændres til i stedet at omfatte kommune Y, hvis den pågældende gruppe flytter opholdssted dertil, eller udvides til også at omfatte kommune Y, hvis gruppen udvider sine opholdssteder til at omfatte denne kommune.

Politiet vil desuden kunne træffe beslutning om at ophæve et tidligere forbud fastsat af politiet i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 79 a, stk. 4. Det vil bl.a. være relevant, hvis der ikke længere er grundlag for et forbud.

De nærmere kriterier for politiets fastsættelse af den geografiske og tidsmæssige udstrækning af forbud efter § 79 a, stk. 1, vil i al væsentlighed være en videreførelse af gældende ret, jf. dog lovforslagets § 1, nr. 3, om udvidelse af det geografiske anvendelsesområde for opholdsforbud efter straffelovens § 79 a, som er nærmere omtalt under pkt. 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger. Med denne ændring foreslås det, at opholdsforbud efter straffelovens § 79 a, stk. 1, jf. stk. 2 – udover at omfatte den eller de

relevante kommuner, hvor den pågældende lovovertrædelse er begået, eller hvor den gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til, opholder sig – vil kunne omfatte omkringliggende områder, såfremt dette må anses for nødvendigt for effektivt at sikre, at formålet med opholdsforbuddet varetages fuldt ud.

Den tidsmæssige udstrækning af opholdsforbud og kontaktforbud efter den foreslåede bestemmelse i § 79 a, stk. 4, vil som hidtil skulle afhænge af de konkrete omstændigheder i sagen. Forbuddenes længde vil således skulle afspejle risikoen for ny banderelateret kriminalitet ved, at den dømte fastholdes eller falder tilbage i det kriminelle miljø. Forbuddenes længde vil endvidere skulle afspejle den begåede kriminalitet, herunder grovheden og omfanget af denne kriminalitet. Der bør herved som hidtil lægges afgørende vægt på længden af den idømte straf eller karakteren af den foranstaltning m.v., som idømmes.

Det forudsættes som hidtil efter gældende ret, at et opholdsforbud og et kontaktforbud – der i almindelighed vil skulle gives sammen – fastsættes for den samme tidsmæssige periode, idet dette udgangspunkt dog vil kunne fraviges under hensyntagen til de konkrete omstændigheder i sagen.

Politiet vil skulle fastsætte den tidsmæssige udstrækning af forbuddene ud fra et skøn over, hvilken del af den samlede straf der vil kunne henføres til lovovertrædelser, som er omfattet af § 79 a, stk. 1, hvis der i den samlede strafudmåling også indgår straf for lovovertrædelser, som ikke opfylder betingelserne for idømmelse af forbud efter § 79 a, stk. 1, eller hvor der udløses reststraf fra tidligere domme.

Ved fængsel i indtil 1 år eller ved ungdomssanktioner efter straffelovens § 74 a forudsættes forbuddene som udgangspunkt fastsat til mellem 1 og 4 år efter politiets beslutning. Ved fængsel i mere end 1 år, men ikke over 4 år, eller ved foranstaltninger efter straffelovens §§ 68 og 69 forudsættes forbuddene som udgangspunkt fastsat til mellem 3 og 6 år. I sager, hvor den idømte fængselsstraf er på mere end 4 år, men ikke over 8 år, forudsættes forbuddene som udgangspunkt fastsat til mellem 5 og 8 år. Ved fængsel i 8 år eller derover eller ved forvaring efter straffelovens § 70 forudsættes forbuddene som udgangspunkt fastsat til mellem 7 og 10 år. Det gælder, uanset om et opholdsforbud og et kontaktforbud gives sammen, eller om der alene gives et opholdsforbud eller et kontaktforbud.

Det bemærkes i tilknytning hertil, at den omstændighed, at der ved dommen gives opholdsforbud og/eller kontaktforbud efter politiets beslutning, ligesom efter den gældende bestemmelse ikke vil skulle indgå som en formildende omstændighed i forbindelse med fastsættelse af straffen for den lovovertrædelse, som forbuddene fastsættes på baggrund af.

Fastsættelsen af længden af forbuddene vil i øvrigt som hidtil skulle bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det ovenfor anførte vil – inden for den fastsatte varighed på 1 til 10 år – kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder.

En person, der er givet opholdsforbud og/eller kontaktforbud, vil som hidtil ved en senere dom kunne gives et yderligere forbud, hvis betingelserne herfor er opfyldt. Et sådant yderligere forbud får som hidtil virkning fra løsladelsen eller udskrivningen. Der er i den forbindelse som hidtil efter gældende ret ikke noget til hinder for, at der er et geografisk, personmæssigt og/eller tidsmæssigt overlap mellem flere forbud.

Det foreslåede stk. 4, 2. pkt., vil medføre, at et forbud senest skal udløbe 10 år efter endelig dom. Det foreslåede stk. 4, 3. pkt., vil desuden medføre, at denne frist forlænges tilsvarende ved udståelse af fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter.

Det foreslåede vil indebære, at den tidsmæssige udstrækning af forbud efter § 79 a, stk. 1, skal fastsættes sådan, at den samlede periode holder sig inden for 10 år efter endelig dom/løsladelse m.v. Om beregningen af fristen ved løsladelse m.v. henvises til lovforarbejderne til straffelovens § 79 a, stk. 5, 2. pkt., jf. Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 150 som fremsat, side 103 f.

I praksis vil det anførte indebære, at den dømte som hidtil vil kunne være omfattet af et opholdsforbud og kontaktforbud i højest 10 år efter endelig dom/løsladelse m.v.

Politiet vil dog også inden for denne yderste grænse konkret skulle vurdere, hvornår et forbud efter § 79 a, stk. 1, under hensyn til den idømte straf bør udløbe, jf. ovenfor.

Politiets beslutning efter den foreslåede bestemmelse om den geografiske og tidsmæssige udstrækning af forbud efter § 79 a, stk. 1, vil skulle træffes af politidirektøren eller den, som denne bemyndiger hertil.

Politiets beslutning efter den foreslåede bestemmelse udgør en afgørelse i forvaltningslovens forstand, og forvaltningslovens regler om bl.a. partshøring, aktindsigt, begrundelse og vejledning vil derfor finde anvendelse.

Politiets beslutning vil efter den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 1, nr. 8, ikke kunne påklages til anden administrativ myndighed, herunder Rigspolitichefen. Det skal ses i lyset af den særlige lette adgang til domstolsprøvelse, der vil blive etableret med samme bestemmelse.

Det forudsættes, at Danmarks Fængsler og politiet tilrettelægger administrative procedurer, der bl.a. sikrer, at udgang, prøveløsladelse m.v. ikke bliver udsat, fordi politiet endnu ikke måtte have truffet beslutning om opholdsforbud.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 7

Straffelovens § 79 a giver mulighed for at idømme opholdsforbud og kontaktforbud i forbindelse med dom for visse overtrædelser af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, våbenlovgivningen og knivloven.

Efter § 79 a, stk. 5, gives forbud efter stk. 1 på tid fra 1 til 10 år regnet fra endelig dom. Ved udståelse af fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter forlænges forbuddet tilsvarende.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.2.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås, at *§ 79 a, stk. 5,* ophæves.

Det foreslåede er en konsekvens af den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 1, nr. 6, der viderefører den gældende bestemmelse i § 79 a, stk. 5, i ændret form.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 8

Straffelovens § 79 a giver mulighed for at idømme opholdsforbud og kontaktforbud i forbindelse med dom for visse overtrædelser af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, våbenlovgivningen og knivloven.

Efter § 79 a, stk. 10, kan den dømte 3 år efter løsladelsen eller udskrivningen forlange, at anklagemyndigheden indbringer spørgsmålet om opretholdelse af et forbud efter stk. 1 for retten. Når særlige omstændigheder taler for det, kan justitsministeren tillade, at indbringelse for retten sker tidligere. § 59, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse. Afgørelsen træffes ved kendelse. Går afgørelsen ud på, at et forbud helt eller delvis opretholdes, kan spørgsmålet på ny indbringes for retten, dog tidligst efter 2 års forløb.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.2.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 79 a, stk. 10*, at den dømte kan forlange, at anklagemyndigheden indbringer politiets beslutning efter stk. 4 for retten. § 59, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse. Afgørelsen træffes ved kendelse. Retten bestemmer inden 4 uger, efter politiets beslutning er indbragt for retten, om en anmodning efter 1. pkt. skal tillægges opsættende virkning. Går afgørelsen ud på, at politiets beslutning helt eller delvis opretholdes, kan ny anmodning ikke fremsættes, før der er forløbet 2 år fra kendelsens afsigelse. Politiets beslutning efter stk. 4 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Den foreslåede nyaffattelse af § 79 a, stk. 10, er en konsekvens af den foreslåede bestemmelse i § 79 a, stk. 4 (lovforslagets § 1, nr. 6), som vil indebære, at det fremover vil være politiet, der fastsætter den geografiske og tidsmæssige udstrækning af forbud efter § 79 a, stk. 1, mens retten kun tager stilling til, om der kan gives forbud efter politiets beslutning.

Det foreslåede stk. 10, 1. pkt., hvorefter den dømte kan forlange, at anklagemyndigheden indbringer politiets beslutning efter stk. 4 for retten, vil medføre, at personer, der er givet forbud efter straffelovens § 79 a, stk. 1, kan forlange, at anklagemyndigheden indbringer politiets beslutning efter den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 1, nr. 6, for retten. En anmodning herom vil kunne rettes til politiet eller anklagemyndigheden, der vil vejlede i relevant omfang.

Det foreslåede stk. 10, 2. pkt., hvorefter § 59, stk. 2, tilsvarende finder anvendelse, vil indebære, at indbringelse sker for byretten i den retskreds, som har pådømt sagen i første instans, eller byretten i den retskreds, hvor den dømte bor eller opholder sig.

Det foreslåede stk. 10, 3. pkt., vil medføre, at afgørelsen træffes ved kendelse.

Der vil efter lovforslagets § 2, nr. 2, ikke medvirke domsmænd i sagen, ligesom sagen vil kunne afgøres på skriftligt grundlag, hvis der ikke fremsættes anmodning om mundtlig forhandling, som efter begæring herom finder sted for lukkede døre.

Rettens afgørelse vil kunne gå ud på, at politiets beslutning i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 79 a, stk. 4 (lovforslagets § 1, nr. 6), opretholdes uændret, at beslutningen ændres, eller at beslutningen ophæves.

Retten vil også kunne ændre politiets beslutning således, at et opholdsforbud indskrænkes geografisk eller tidsmæssigt. Retten vil desuden kunne ændre politiets beslutning således, at et kontaktforbud indskrænkes tidsmæssigt.

Ved vurderingen af, om politiets beslutning bør ophæves, vil der navnlig kunne lægges vægt på, om den dømte f.eks. har gennemført et exit-forløb og har forladt det kriminelle miljø og i øvrigt ikke er dømt, tiltalt eller sigtet for ny kriminalitet, der er begået efter politiets beslutning. Der vil endvidere kunne lægges vægt på, at gruppen af personer, som den pågældende var tilknyttet, ikke længere eksisterer, uden at den er erstattet af en ny gruppe, idet dette dog ikke i sig selv vil kunne føre til, at politiets beslutning kendes ugyldig. Hvis beslutningen ophæves, bortfalder politiets tilsyn med dømtes overholdelse af forbuddene ligeledes.

Det bemærkes i den forbindelse, at politiet også af egen drift vil kunne træffe beslutning om at ændre eller ophæve en tidligere beslutning om den geografiske og tidsmæssige udstrækning af forbud efter § 79 a, stk. 1. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 6.

Det foreslåede stk. 10, 4. pkt., hvorefter retten inden 4 uger, efter politiets beslutning er indbragt for retten, beslutter om en anmodning efter 1. pkt. skal tillægges opsættende virkning, vil medføre, at retten vil skulle tage stil-

ling til, om en anmodning om domstolsprøvelse af politiets beslutning efter den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 1, nr. 6, skal tillægges opsættende virkning. Det forudsættes, at en sådan anmodning almindeligvis ikke vil have opsættende virkning. Retten vil dog undtagelsesvist kunne bestemme, at anmodningen tillægges opsættende virkning, hvis der foreligger helt særlige omstændigheder.

Det foreslåede stk. 10, 5. pkt., vil medføre, at ny anmodning ikke kan fremsættes, før der er forløbet 2 år fra kendelsens afsigelse, hvis afgørelsen går ud på, at politiets beslutning helt eller delvis opretholdes.

Rettens kendelse vil kunne kæres efter de almindelige regler herom i retsplejelovens kapitel 85.

Det foreslåede stk. 10, 6. pkt., hvorefter politiets beslutning efter stk. 4 ikke kan påklages til anden administrativ myndighed, vil indebære, at politiets beslutning efter den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 1, nr. 6, om den geografiske og tidsmæssige udstrækning af forbud efter § 79 a, stk. 1, ikke vil kunne påklages til anden administrativ myndighed, herunder Rigspolitichefen.

Det bemærkes, at politiets beslutning træffes med hjemmel i rettens afgørelse om bl.a. opholdsforbud efter § 79 a, stk. 1, og vil kunne indbringes for retten efter den foreslåede bestemmelse i § 79 a, stk. 10, der etablerer en særlig nem adgang til domstolsprøvelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 9

Straffelovens § 79 a giver mulighed for at idømme opholdsforbud og kontaktforbud i forbindelse med dom for visse overtrædelser af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, våbenlovgivningen og knivloven.

Efter § 79 a, stk. 11, nr. 1, fastsætter justitsministeren nærmere regler om tilladelser efter stk. 4, herunder om indgivelse af ansøgning, vilkår for tilladelser og tilbagekaldelse af tilladelser.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.2.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 79 a, stk. 11, nr. 1,* at »stk. 4« ændres til »stk. 5«.

Det foreslåede er en konsekvens af den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 1, nr. 6, hvorefter stk. 4 bliver stk. 5.

Det bemærkes, at Justitsministeriet forud for reglernes ikrafttræden vil udstede en bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om tilsyns- og tilladelsesordning for dømte efter straffelovens §§ 79 a og 79 b med henblik på at tilpasse henvisningen i bekendtgørelsen som følge af den foreslåede ændring.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 10

Det fremgår af straffelovens § 81 a, stk. 1, at den straf, der er foreskrevet i straffelovens §§ 119, 119 b, 123, 192 a og 244, § 244, jf. § 247, § 245, § 245, jf. § 247, § 246, jf. § 245, § 246, jf. § 245, jf. § 247, § 252, stk. 1, § 260, stk. 1, § 261, stk. 1 og 2, § 266, § 285, stk. 1, jf. § 281, § 286, stk. 1, jf. § 281, og § 288 kan forhøjes indtil det dobbelte, hvis lovovertrædelsen har baggrund i eller er egnet til at fremkalde en konflikt mellem grupper af personer, hvor der som led i konflikten enten anvendes knive og blankvåben m.v. eller skydevåben eller anvendes våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller begås brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180.

Ved § 1, nr. 4, i lov nr. 263 af 11. februar 2026, om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og forskellige andre love (Gennemførelse af dele af aftalen om strafreform og kriminalforsorgens økonomi 2026-2030 m.v.) blev straffelovens § 81 a ændret, således at henvisningen til § 119 b udgår af bestemmelsen. Denne ændring træder i kraft 1. januar 2027, jf. lovens § 14, stk. 2.

Efter § 81 a, stk. 2, skal det ved fastsættelse af straffen for overtrædelse af straffelovens § 180, § 183, stk. 2, og § 237 i almindelighed indgå som en særdeles skærpende omstændighed, hvis lovovertrædelsen har baggrund i eller er egnet til at fremkalde en konflikt som nævnt i stk. 1.

Efter § 81 a, stk. 3, kan den straf, der er foreskrevet i straffelovens § 289, stk. 1, § 290, stk. 2 og § 290 a, stk. 2, forhøjes indtil det dobbelte, hvis den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, når overtrædelsen har relation til den dømtes tilknytning til gruppen.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.2.4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 81 a, stk. 1,* at ændre »har baggrund i eller er egnet til at fremkalde« til »er egnet til at fremkalde eller indgå i«, og at »grupper af personer« ændres til »grupper af personer, herunder kriminelle familier«. Formålet med ændringen er, at vurderingen af, om strafskærpelsesreglen i § 81 a finder anvendelse, fremover skal bero på en mere objektiviseret bedømmelse, hvor der i højere grad lægges vægt på handlingens karakter end på konkrete motiver, konflikter eller lignende.

For så vidt angår begrebet »egnet til at fremkalde« skal dette forstås i overensstemmelse med gældende ret, jf. lovforslagets pkt. 2.2.4.1. Det indebærer, at det ved vurderingen af, om en lovovertrædelse er egnet til at fremkalde en konflikt, bl.a. vil kunne tillægges betydning, om en eller begge af grupperne i almindelighed er kendt for at besidde knive og blankvåben m.v. eller skydevåben m.v., herunder om de har et kendt reaktionsmønster ved konflikter med andre grupper, hvori der bl.a. indgår, at der anvendes knive og blankvåben m.v. eller skydevåben m.v. eller begås brandstiftelse. Det vil også kunne tillægges betydning, om gerningspersonen eller personer fra en af grupperne eksempelvis er eller har været i besiddelse af ulovlige skydevåben m.v. eller skudsikre veste eller lignende genstande, der tyder på, at de pågældende er beredte på en konflikt med anvendelse af skydevåben m.v. eller regner med at kunne møde modstandere, som er i besiddelse af skydevåben m.v. Der vil ligeledes kunne lægges vægt på den aktuelle situation i de to grupper, herunder f.eks. om der er en anspændt stemning mellem grupperne, en uenighed om kriminelle markeder m.v. eller en aggressiv adfærd i øvrigt, og om den omhandlede lovovertrædelse i den sammenhæng kan være egnet til at fremkalde en konflikt i § 81 a's forstand. Der henvises til Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 190 som fremsat, side 44, og Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 150 som fremsat side 116.

Med den foreslåede ændring vil det ikke længere være en nødvendig forudsætning for, at bestemmelsen finder anvendelse, at den strafbare handling havde »baggrund i« en verserende konflikt eller er »egnet til at fremkalde«

en konflikt, selvom dette også fortsat vil være omfattet af bestemmelsen. Det vil fremover være tilstrækkeligt, at handlingen er egnet til at »indgå i« en konflikt. Med den foreslåede ændring vil betingelsen om den strafbare handlings relation til en konflikt kunne opfyldes på baggrund af mere objektivt konstaterbare forhold. Straffelovens § 81 a vil således finde anvendelse, selvom handlingen ikke i sig selv er egnet til at fremkalde en konflikt, eksempelvis fordi handlingen er afpasset med det formål at forsøge at forhindre, at der fremkaldes en konflikt. Det afgørende vil alene være, om handlingen er egnet til at indgå i en konflikt.

Det bemærkes i den forbindelse, at det ikke har betydning for bestemmelsens anvendelsesområde, om der efterfølgende rent faktisk opstår en konflikt.

Ændringen vil bl.a. betyde, at overtrædelse af en af de bestemmelser, som er omfattet af straffelovens § 81 a, der udføres af personer med tilknytning til en gruppe omfattet af bestemmelsen, og som er rettet mod personer, steder, genstande m.v. med tilknytning til en anden gruppe af personer omfattet af bestemmelsen, vil være tilstrækkeligt til at opfylde betingelsen om at være egnet til at indgå i en konflikt, uanset om handlingen ikke er egnet til at *fremkalde* en konflikt, og uanset om der rent faktisk verserer eller opstår en sådan konflikt. Det er uden betydning, om motivet for angrebet er af personlig karakter, herunder personlige uoverensstemmelser, hævn for tidligere krænkelser, fornærmelser eller lignende.

Der vil ved vurderingen desuden kunne lægges vægt på, om handlingen efter sin karakter og omstændighederne i øvrigt er egnet til at indgå i en konflikt mellem flere grupper. Der lægges således op til en mere objektiviseret bedømmelse af, om en handling efter sin karakter er egnet til at indgå i en sådan konflikt. Som eksempel kan nævnes handlinger, der begås af eller rettes mod personer med tilknytning til grupper, der tidligere har været involveret i konflikter, har udført f.eks. vagtvirksomhed eller har angrebet en anden gruppes tilholdssted eller andet, der har værdi for en anden gruppe, herunder øvrige lokationer som beværtninger eller lignende, hvor gruppen færdes, eller udenforstående personer med tilknytning til personer i gruppen f.eks. familiemedlemmer.

Det må antages i en række tilfælde fortsat at være nødvendigt, når anklagemyndigheden skal godtgøre, at en handling er egnet til at fremkalde eller indgå i en konflikt mellem grupper af personer, at anklagemyndigheden kan

godtgøre, at en eller flere af gerningspersonerne har en tilknytning til en gruppe, og at handlingen har en tilknytning til en anden gruppe.

I forhold til vurderingen af denne tilknytning vil der efter gældende ret kunne lægges vægt på, om den eller de relevante personer er iagttaget i forbindelse med gruppens arrangementer eller har båret beklædning, udsmykning eller lignende med symboler eller tekst med tilknytning til den pågældende gruppe. Der vil også kunne lægges vægt på, om personen på tværs af konkrete efterforskninger i gentagne tilfælde er iagttaget sammen med andre personer tilknyttet til gruppen. På samme måde vil eksempelvis tatoveringer og tilkendegivelser, herunder på sociale medier, det mørke internet (dark web), krypterede kommunikationsplatforme eller lignende, kunne indgå i vurderingen af den pågældendes tilknytning til gruppen. Der vil endvidere kunne lægges vægt på eventuelt materiale tilhørende gruppen, f.eks. dokumenter, bøger, regnskaber, medlemslister, telefonlister, indbetalinger, fotos, videoer m.v., der viser, at personen har en tilknytning til den pågældende gruppe af personer. Herudover vil der også kunne lægges vægt på, om den pågældende er dømt for at have begået strafbare forhold sammen med andre personer tilknyttet gruppen, jf. også Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 150 som fremsat, side 95.

Der er herved tilsigtet en udvidelse af tilknytningsbegrebet, således at det forudsættes, at den tilstrækkelige grad af tilknytning fremover også vil være opfyldt i situationer, hvor f.eks. en person, der ikke i øvrigt har tilknytning til en gruppe af personer omfattet af bestemmelsen, af gruppen hyres til at begå kriminalitet rettet mod personer, steder, genstande m.v. med tilknytning til en anden gruppe omfattet af bestemmelsen. I sådanne tilfælde vil tilknytningen således bestå i, at vedkommende direkte eller indirekte hyres af en eller flere personer, der har tilknytning til en gruppe omfattet af bestemmelsen. Det vil fortsat være en forudsætning for anvendelse af bestemmelsen, at gerningspersonen i sådanne situationer også har forsæt til de øvrige dele af bestemmelsens gerningsindhold, herunder at lovovertrædelsen skal være egnet til at fremkalde eller indgå i en konflikt mellem grupper af personer.

Det vil desuden tale for, at en handling er omfattet af bestemmelsen, hvis gerningspersonen og den person, som kriminaliteten rettes mod, har tilknytning til forskellige grupper omfattet af bestemmelsen. Som eksempel vil en gerningsperson, der i forening med en eller flere personer, hvoraf mindst en har tilknytning til en gruppe omfattet af bestemmelsen, begår en handling

omfattet af bestemmelsen, som er rettet mod en eller flere personer, hvoraf mindst en person er tilknyttet til en anden gruppe, kunne straffes i medfør af straffelovens § 81 a. Der vil i den forbindelse ikke gælde et nærmere krav til graden af tilknytning, og således vil også en løsere tilknytning end i dag være omfattet.

Det vil ikke være et krav, at gerningspersoner eller de personer, som kriminaliteten er rettet mod, har en dokumenteret formel tilknytning i form af f.eks. medlemskab af en gruppe omfattet af bestemmelsen. Sådanne helt oplagte tilfælde vil dog falde ind under bestemmelsens anvendelsesområde.

Ved en samlet vurdering af, om en person kan få skærpet sin straf i medfør af straffelovens § 81 a, vil det være et væsentligt moment, som taler for, forholdet er omfattet af bestemmelsen, hvis lovovertrædelsen er begået under tilstedeværelsen af eller i samarbejde med personer, som i forvejen har domme efter straffelovens § 81 a.

Det forudsættes, at der ved en samlet vurdering af, om et forhold er omfattet af bestemmelsen, også vil kunne lægges vægt på, om den begåede kriminalitet har en karakter, som politiet erfaringsmæssigt ser begået af eller i øvrigt er kendetegnende for kriminalitet i bandemiljøet eller i relation til kriminelle familier. Det vil f.eks. kunne være i forhold til motiv, planlægning, deltagelse af flere gerningspersoner eller lignende eller efter omstændighederne ved kriminalitet begået i forening, som i øvrigt kan karakteriseres som omfattende og alvorlig.

Den foreslåede ændring i § 81 a, stk. 1, hvorefter »grupper af personer« ændres til »grupper af personer, herunder kriminelle familier«, vil medføre, at det vil blive tydeliggjort, at kriminelle familier vil kunne være omfattet af straffelovens § 81 a.

Ved »kriminelle familier« skal forstås personer med et familiemæssigt bånd, der agerer som en gruppe af personer omfattet af bestemmelsen i dag.

Bestemmelsen vil f.eks. også kunne omfatte kriminelle familier med toneangivende familiemedlemmer, der har instrukslignende beføjelser over for andre familiemedlemmer, herunder også i forhold til kriminalitet, på samme måde som ledende bandemedlemmer. Der vil også kunne lægges vægt på den kriminelle families struktur, f.eks. hvis denne i et vist omfang har samme opbygning og struktur som rocker- og bandegrupperinger, og at den

kriminelle familie i et vist omfang vedrørende kriminalitet fungerer som en gruppe. Bevisførelsen i forhold til om en familie udgør en kriminel familie, som er omfattet af det foreslåede udvidede gruppebegreb, vil skulle ske på samme måde, som når anklagemyndigheden fører bevis for, at en bande er omfattet af gruppebegrebet i bestemmelsen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 11

Det fremgår af straffelovens § 81 a, stk. 1, at den straf, der er foreskrevet i straffelovens §§ 119, 119 b, 123, 192 a og 244, § 244, jf. § 247, § 245, § 245, jf. § 247, § 246, jf. § 245, § 246, jf. § 245, jf. § 247, § 252, stk. 1, § 260, stk. 1, § 261, stk. 1 og 2, § 266, § 285, stk. 1, jf. § 281, § 286, stk. 1, jf. § 281, og § 288 kan forhøjes indtil det dobbelte, hvis lovovertrædelsen har baggrund i eller er egnet til at fremkalde en konflikt mellem grupper af personer, hvor der som led i konflikten enten anvendes knive og blankvåben m.v. eller skydevåben eller anvendes våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller begås brandstiftelse omfattet af denne lovs § 180.

Efter § 81 a, stk. 2, skal det ved fastsættelse af straffen for overtrædelse af straffelovens § 180, § 183, stk. 2, og § 237 i almindelighed indgå som en særdeles skærpende omstændighed, hvis lovovertrædelsen har baggrund i eller egnet til at fremkalde en konflikt som nævnt i stk. 1.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.2.4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 81 a, stk. 2,* at ændre »har baggrund i eller er egnet til at fremkalde« til »er egnet til at fremkalde eller indgå i«.

Det foreslåede vil være en konsekvensændring som følge af lovforslagets § 1, nr. 10, om ændringen af konfliktbegrebet i straffelovens § 81 a.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 12

Efter straffelovens § 81 b kan straffen for de i straffeloven omhandlede lovovertrædelser forhøjes med indtil det halve, hvis lovovertrædelsen begås på offentligt tilgængeligt sted ved brug af skydevåben eller af våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, jf. straffelovens § 192 a, stk. 1, uden at forholdet er omfattet af straffelovens § 81 a.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.2.5.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås med *§ 81 b, stk. 2,* at hvis en lovovertrædelse omfattet af stk. 1 er udført af flere i forening, kan straffen forhøjes med indtil to tredjedele.

Med den foreslåede bestemmelse vil der kunne udmåles en særligt skærpet straf for anvendelse af skydevåben m.v. på offentligt tilgængeligt sted, der begås af flere i forening.

Med betingelsen om, at handlingen skal være udført i forening henvises der til afgrænsningen i straffelovens § 23 om medvirken. Det vil således ikke være en betingelse, at begge (alle) personerne fysisk befinder sig på stedet, hvor f.eks. et skyderi finder sted, hvis forholdet i øvrigt er planlagt af flere i forening. Det vil med den foreslåede bestemmelse heller ikke være betingelse, at lovovertrædelsen er særligt planlagt eller led i omfattende kriminalitet eller lignende. I lyset af, at anvendelse af den foreslåede bestemmelse forudsætter, at der er udført en overtrædelse af straffeloven ved brug af skydevåben m.v., jf. herom nedenfor, vil bestemmelsen dog alene omfatte alvorlig kriminalitet.

Den foreslåede bestemmelse vil også finde anvendelse, selv om lovovertrædelsen ikke fuldbyrdes, men hvor der i stedet kan straffes for forsøg, jf. straffeloven § 21.

Det er det almindelige forsøgsbegreb, der skal anvendes i forhold til at vurdere, om en overtrædelse er omfattet af bestemmelsen, og det vil således være tilstrækkeligt, at retten finder den pågældende skyldig i forsøg på en overtrædelse af straffeloven på offentligt tilgængeligt sted ved brug af skydevåben m.v. Det er således ikke en forudsætning, at forsøget er så fremskredent, at der eksempelvis trykkes på aftrækkeren på et medbragt skydevåben.

Det vil for forhold omfattet af den foreslåede bestemmelse være en betingelse, at lovovertrædelsen er begået på offentligt tilgængeligt sted ved brug af skydevåben m.v., jf. henvisningen til bestemmelsens stk. 1. Offentligt tilgængeligt sted skal forstås som steder, hvortil der er almindelig adgang, herunder veje, parker, offentlige transportmidler, restauranter, butikker, butikscentre, forlystelsessteder og offentlige kontorer. En straffelovsovertrædelse, som begås ved brug af skydevåben m.v. i en bil, som befinder sig på offentligt tilgængeligt sted, er også omfattet af begrebet. Betingelsen om, at lovovertrædelsen begås ved brug af skydevåben m.v., indebærer et krav om, at skydevåbnet m.v. er affyret (eller forsøgt affyret), eller at eksplosivstoffet, håndgranaten m.v. er bragt til sprængning (eller forsøgt bragt til sprængning) i forbindelse med den pågældende overtrædelse af straffeloven. Som anført i afsnittet ovenfor er det det almindelige forsøgsbegreb, der skal anvendes i forbindelse med denne vurdering.

Det forudsættes, at strafudmålingsniveauet i sager omfattet af den foreslåede bestemmelse som udgangspunkt forhøjes med to tredjedele i forhold til den straf, der ville blive fastsat af domstolene i sager, hvor den foreslåede bestemmelse i § 81 b, stk. 2, ikke ville finde anvendelse.

I tilfælde, hvor domstolene normalt ville udmåle en straf på fængsel i 6 år – f.eks. drabsforsøg – er det således forudsat, at der som udgangspunkt skal fastsættes en straf på fængsel i 10 år, hvis sagen er omfattet af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 81 b, stk. 2, og der i øvrigt ikke er f.eks. formildende omstændigheder i sagen omfattet af straffelovens § 82, stk. 1. Det er forudsat, at skærpelsen sker i forhold til den konkrete straf, der ville være blevet udmålt i den enkelte sag.

I tilfælde, hvor domstolene normalt ville udmåle en straf på mere end 12 års fængsel, er det forudsat, at der som udgangspunkt skal idømmes fængsel på livstid, hvis sagen er omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 81 b, stk. 2.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 13

Straffelovens kapitel 10 indeholder generelle regler om straffens fastsættelse. Det fremgår af straffelovens § 80, stk. 1, at der under hensyntagen til ensartethed i retsanvendelsen ved straffens fastsættelse skal lægges vægt på lovovertrædelsens grovhed og på oplysninger om gerningsmanden. Straffelovens § 81 indeholder en ikke-udtømmende liste over forhold, der i almindelighed skal anses som skærpende omstændigheder ved straffastsættelsen. Straffeloven indeholder ikke regler om skærpelse af straffen for kriminalitet udført på bestilling af andre.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.1.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås med *§ 81 h*, at den straf, der er foreskrevet i straffelovens kapitel 12 og 13, § 180, § 183, stk. 2, § 183 a, § 187, stk. 1, § 192 a, § 192 b, stk. 3, jf. stk. 2, og § 237, kan forhøjes med indtil en tredjedel for den, som 1) med ydelse af betaling eller løfte om betaling hverver en person til at begå lovovertrædelsen eller 2) mod betaling eller løfte om betaling lader sig hverve til at begå lovovertrædelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil omfatte overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13 (forbrydelser mod statens selvstændighed og terrorisme m.v.), § 180 (kvalificeret brandstiftelse), § 183, stk. 2 (sprængning), § 183 a (kapring af transportmidler eller offshoreanlæg), § 187, stk. 1 (giftige substanser), § 192 a (våben og eksplosivstoffer), § 192 b, stk. 3, jf. stk. 2 (angreb med radioaktive stoffer), og § 237 (manddrab).

Der lægges op til at lade bestemmelsen omfatte både den, der har »hvervet« og den, der har »ladet sig hverve« til at begå en af ovennævnte forbrydelser. Herved sigtes til handlinger, hvorved en person engageres, rekrutteres eller hyres til at begå en af de i bestemmelsen oplistede forbrydelser. Hvervning kræver ikke nødvendigvis et kontraktforhold mellem den, der hverves, og f.eks. den person eller gruppe af personer, der hverves til. Hvervning kan ske på forskellige måder, f.eks. ved personlig henvendelse. Forbindelsen kan også etableres ved hverveannoncer, hvervekampagner eller lignende udsendt f.eks. via internettet, hvor der opnås kontakt mellem den hvervede og den person eller gruppe af personer, som har til hensigt at lade andre begå

et strafbart forhold mod betaling eller løfte om betaling. Hvervning vil også kunne ske via lukkede fora eller krypterede tjenester, udbud på sociale medier eller gennem de i forvejen etablerede netværk mellem f.eks. danske og svenske kriminelle grupper. Begrebet vil skulle forstås på samme måde som efter straffelovens § 114 c om hvervning af en person til at begå eller fremme f.eks. terrorhandlinger.

Den foreslåede bestemmelses nr. 1 vil omfatte den, som med ydelse af betaling eller løfte om betaling hverver en person til at begå lovovertrædelsen. I disse situationer skal personen have forsæt til at yde betaling eller løfte om betaling, der foranlediger, at en anden person begår en af de oplistede lovovertrædelser med henblik på at opnå betaling.

Omfattet af bestemmelsen vil således f.eks. være den situation, hvor personen bestiller en person til at begå en af de oplistede forbrydelser via et opslag på internetfora eller lignende fra en person, der tilbyder at begå lovovertrædelser med henblik på at opnå en økonomisk ydelse. Strafskærpelsen forudsættes også anvendt, selv om den person, som bestiller en anden person til at begå lovovertrædelsen, ikke selv har nogen direkte interesse i at lovovertrædelsen begås, eksempelvis fordi personen har bestilt udførelsen af den pågældende lovovertrædelse på vegne af en anden.

Den foreslåede bestemmelses nr. 2 vil omfatte den, som mod betaling eller løfte om betaling lader sig hverve til at begå lovovertrædelsen. I disse situationer forudsætter bestemmelsen, at den pågældende har forsæt til at opnå betaling af økonomisk værdi. Det er ikke afgørende, hvordan personen er blevet bestilt til at begå lovovertrædelsen. Det er således ikke afgørende, om den pågældende bliver kontaktet uopfordret, eller om gerningspersonen tilbyder sine ydelser til andre.

Omfattet er f.eks. også den situation, hvor initiativet udgår fra personen selv, eksempelvis i form af opslag fra personen i internetfora eller lignende, hvori personen tilbyder at begå lovovertrædelser omfattet af bestemmelsen med henblik på at opnå betaling af økonomisk værdi. Det afgørende er, at personen har accepteret at begå en af de oplistede lovovertrædelser med henblik på at modtage betaling af økonomisk værdi.

Anvendelse af bestemmelsen forudsætter i situationer omfattet af både nr. 1 og nr. 2, at personen, der er bestilt til at begå lovovertrædelsen, i et vist omfang handler på vegne af en anden. Det kunne f.eks. være ved, at offeret

for forbrydelsen, gerningsstedet, eller en særlig modus ved forbrydelsen er valgt efter instruktion fra en anden for at opnå betaling.

Det vil ikke være et krav, at den person, som lovovertrædelsen udføres på vegne af, selv har bestilt personen til at begå lovovertrædelsen. Omfattet er således også den situation, hvor personen er bestilt til at begå lovovertrædelsen af en person, der (også) handler på vegne af en anden.

Det følger af den almindelige medvirkensregel i straffelovens § 23, at en person, der ved tilskyndelse, råd eller dåd har medvirket til gerningen – f.eks. ved at hverve en anden til at begå en strafbar handling – vil kunne straffes for medvirken til den begåede lovovertrædelse. Den foreslåede bestemmelse forudsættes vedrørende hververen at skulle finde anvendelse i situationer, hvor hververen ifalder et ansvar for den begåede forbrydelse efter medvirkensreglen, når betingelserne i den foreslåede bestemmelse i øvrigt er opfyldte.

Det bemærkes, at det ikke vil være et krav, at formålet om at opnå betaling, skal være den eneste grund til, at gerningspersonen begår lovovertrædelsen. Det vil således også være omfattet, hvis gerningspersonen efter instruktion fra en anden begår lovovertrædelser til dels for at opnå betaling og til dels af et eller flere andre formål.

Udtrykket »betaling eller løfte om betaling« vil omfatte enhver form for berigelse eller anden tjeneste eller ydelse af økonomisk værdi. Udtrykket omfatter desuden bl.a. den situation, hvor lovovertrædelsen begås som led i afvikling eller afbetaling af gæld. Der stilles i den forbindelse ikke krav om, at der består et legitimt etableret gældsforhold. Omfattet er således også den situation, hvor personen begår en af de oplistede lovovertrædelser som led i afbetalingen eller afviklingen af såkaldte ”dummebøder”, der opkræves mere eller mindre vilkårligt, herunder som afstraffelse for forseelser eller undladelser. Det vil være uden betydning for anvendelse af bestemmelsen, om betalingen hidrører fra den person, der bestiller en anden til lovovertrædelsen eller fra en tredjemand. I det tilfælde, hvor betalingen hidrører fra en tredjemand, vil der typisk være grundlag for ligeledes at anvende strafskærpelsen for så vidt angår tredjemanden.

Det vil ikke være en betingelse for at være omfattet af bestemmelsen, at betalingen rent faktisk ydes. Betingelsen vil således være opfyldt i alle situationer, hvor gerningspersonen på den bestillende persons foranledning er

under den opfattelse, at der vil blive ydet betaling, uanset om den bestillende person rent faktisk har planlagt at yde betaling. Det vil f.eks. være tilfældet, hvor en hverver lover en gerningsperson betaling på et senere tidspunkt, selv om den hvervende person ikke rent faktisk har de midler, det ville kræve for at yde betalingen eller blot ikke har til hensigt at betale. På samme måde kræves alene, for så vidt angår den, der lader sig bestille til at begå en lovovertrædelse, at det kan bevises, at vedkommende har haft forsæt til at opnå betaling ved at begå forbrydelsen. Det bemærkes i den forbindelse, at der ikke er krav om en egentlig vished eller garanti for, at betalingen ydes på et senere tidspunkt.

Omfattet vil derimod ikke være den situation, hvor en person efter aftale eller indforståelse med en anden person begår en af de oplistede forbrydelser, når lovovertrædelsen begås for at opnå en ydelse, der ikke er af økonomisk værdi.

Den foreslåede bestemmelse vil også finde anvendelse, selv om lovovertrædelsen ikke fuldbyrdes, men hvor der i stedet kan straffes som forsøg. Det vil f.eks. være tilfældet, hvor en person bestiller en anden til at begå en af de oplistede lovovertrædelser, men hvor fuldbyrdelsen af forbrydelsen mislykkes, f.eks. fordi gerningspersonen skyder forbi offeret som led i et forsøg på manddrab. I dette tilfælde vil strafskærpelsen ligeledes kunne anvendes over for den person, der har ladet sig bestille til at begå en af de oplistede lovovertrædelser.

Er et forhold omfattet af den foreslåede bestemmelse og straffelovens § 81 a (om dobbeltstraf og skærpelse af straffen ved banderelaterede konflikter), den nugældende § 81 b eller den foreslåede udvidelse med § 81 b, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 12 (om strafforhøjelse for skyderi m.v. på offentligt tilgængeligt sted), vil straffen i disse tilfælde skulle udmåles efter den bestemmelse, der konkret indebærer den højest forskyldte straf.

En handling omfattet af nr. 1 i den foreslåede bestemmelse vil efter omstændighederne ligeledes kunne være omfattet af straffelovens § 191 b om at bidrage til, at en person under 18 år involveres i kriminalitet eller § 262 a om menneskehandel. I situationer, hvor en handling opfylder gerningsindholdet i straffelovens § 191 b eller § 262 a og ligeledes giver grundlag for anvendelse af den foreslåede strafforhøjelsesregel, vil den foreslåede bestemmelse også finde anvendelse.

Det forudsættes, at strafudmålingsniveauet i sager omfattet af den foreslåede bestemmelse som udgangspunkt forhøjes med en tredjedel i forhold til den straf, der ville blive fastsat af domstolene i sager, hvor den foreslåede bestemmelse i § 81 h, ikke finder anvendelse.

I tilfælde, hvor domstolene normalt ville udmåle en straf på fængsel i 12 år – f.eks. drab – er det således forudsat, at der som udgangspunkt skal fastsættes en straf på fængsel i 16 år, hvis sagen er omfattet af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 81 h. Det er forudsat, at skærpelsen sker i forhold til den konkrete straf, der ville være blevet udmålt i den enkelte sag, herunder under hensyn til de almindelige strafskærpende omstændigheder i medfør af straffelovens § 81.

I tilfælde, hvor domstolene normalt ville udmåle en straf på fængsel i 14 år – f.eks. drab, hvor der ved straffens fastsættelse er lagt vægt på skærpende omstændigheder som oplistet i straffelovens § 81 – forudsættes det, at der som udgangspunkt skal udmåles en straf på over 16 års fængsel, jf. straffelovens § 33, stk. 2, jf. stk. 1.

I tilfælde, hvor domstolene normalt ville udmåle en straf på 16 års fængsel eller derover, er det forudsat, at der som udgangspunkt skal idømmes fængsel på livstid, hvis sagen er omfattet af § 81 h.

Såfremt gerningspersonen ikke var fyldt 18 år, da gerningen blev udført, kan vedkommende ikke idømmes fængsel på livstid, jf. straffelovens § 33, stk. 3. I situationer, hvor straffen ville være blevet udmålt til fængsel på livstid, såfremt gerningspersonen var fyldt 18 år på gerningstidspunktet, forudsættes det, at straffen udmåles til fængsel i 20 år, jf. straffelovens § 33, stk. 2.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

I tilfælde hvor domstolene normalt ville udmåle en bødestraf, forudsættes det, at bødestraffen forhøjes med indtil en tredjedel.

Endvidere vil de øvrige almindelige regler i straffeloven om bl.a. strafbarhedsbetingelser og straffe m.v. finde uændret anvendelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 14

Det fremgår af straffelovens § 23, stk. 1, 1. pkt., at den for en lovovertrædelse givne straffebestemmelse omfatter alle, der ved tilskyndelse, råd eller dåd har medvirket til gerningen. Af bestemmelsens 2. pkt. fremgår det, at straffen kan nedsættes for den, der kun har villet yde en mindre væsentlig bistand eller styrke et allerede fattet forsæt, samt når forbrydelsen ikke er fuldbyrdet, eller en tilsigtet medvirken er mislykkedes.

Strafansvar for medvirken til en lovovertrædelse forudsætter bl.a., at gerningspersonen ved tilskyndelse, råd eller dåd har medvirket til gerningen. Herudover er det en betingelse for at kunne ifalde et strafferetligt medvirkensansvar, at der foreligger den fornødne tilregnelse, jf. herved straffelovens § 19.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.1.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i form af straffelovens § 191 c, som skal sikre en styrket mulighed for at kunne retsforfølge personer, der på mere indirekte vis bidrager til visse af de alvorligste forbrydelser.

Det foreslås med *§ 191 c* at den, som med forsæt til at bidrage til, at en anden person begår et strafbart forhold, foretager en handling, der understøtter denne persons overtrædelse af en af de bestemmelser i straffeloven, der kan medføre fængsel indtil på livstid, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 år.

Det drejer sig på nuværende tidspunkt om straffelovens § 98, stk. 1 (højforræderi), § 99, stk. 1 (krænkelse af den danske stats bestemmelsesfrihed), § 101 a, stk. 1, 2. pkt. (tilslutning til fjendtlig væbnet styrke), § 102, stk. 2, nr. 3, jf. stk. 3 (angiveri), § 107, stk. 2 (spionage), § 111 (oprør), § 113 (angreb mod Folketingets sikkerhed og frihed m.v.), § 114 (terrorisme), § 114 c, stk. 3, 2. pkt. (hvervning til terrorisme under særligt skærpende omstændigheder), § 118 b, § 118 c, stk. 1, § 118 d eller § 118 j, jf. § 118 b, § 118 c, stk. 1, eller § 118 d (visse internationale forbrydelser), §§ 118 e, 118 g, 118 h

eller 118 i eller § 118 j, jf. §§ 118 e, 118 g, 118 h eller 118 i, jf. § 118 k, stk. 4 (visse internationale forbrydelser, når overtrædelsen er af særlig grov beskaffenhed), § 180 (kvalificeret brandstiftelse), § 183, stk. 2, jf. stk. 1 (sprængning m.v.), § 183 a (kapring af transportmidler eller offshoreanlæg), § 192 b, stk. 3, jf. stk. 2 (angreb med radioaktive stoffer), og § 237 (manddrab).

Efter den foreslåede bestemmelse vil det være et krav, at gerningspersonen har forsæt til at »bidrage« til et strafbart forhold. Heri ligger, at der skal være foretaget en handling, som understøtter det strafbare forhold. Begrebet hænger således sammen med betingelsen om, at handlingen skal »understøtte« et strafbart forhold omfattet af bestemmelsen, jf. nærmere herom i det følgende. Herudover vil det være en betingelse, at gerningspersonen har forsæt til, at en person, hvis handling understøttes, er i færd med at foretage eller forberede et strafbart forhold af en eller anden art, jf. nærmere herom nedenfor.

Ved en »handling, der understøtter« skal forstås enhver handling, der har karakter af tilskyndelse, råd eller dåd, og som herved vil opfylde det objektive gerningsindhold i den almindelige regel om strafbar medvirken i straffelovens § 23 i relation til en forbrydelse omfattet af den foreslåede bestemmelse. Det omfatter også situationer, hvor handlingen udgør et mere perifert led i den begåede forbrydelse.

Den foreslåede bestemmelse er navnlig tiltænkt at skulle finde anvendelse i situationer, hvor gerningspersonen har fået tildelt en opgave via tredjemand, der har til formål at understøtte en af de opregnede forbrydelser, og hvor det efter omstændighederne må have stået klart for gerningspersonen, at opgaven har forbindelse til en strafbar handling, uden at det har stået gerningspersonen klart, hvilken konkret strafbar handling, der ville være tale om.

Det vil ikke være en betingelse, at den handling, gerningspersonen har udført, efter sin karakter i særlig grad er egnet til at understøtte netop de forbrydelser, som er opregnet i bestemmelsen. Bestemmelsen vil således også omfatte transportopgaver eller andre former for logistisk bistand, der lige så meget er egnet til at understøtte andre forbrydelser, som ikke er omfattet af bestemmelsen. Udtrykket sigter således alene til, at handlingen – som f.eks. foretages på baggrund af en tildelt opgave via tredjemand – har indgået som et led i en forbrydelsestype omfattet af bestemmelsen. Det vil ligeledes ikke være en betingelse, om hovedgerningspersonen f.eks. via andre metoder

m.v. ville have været i stand til at begå den omhandlede kriminalitet, hvis gerningspersonen ikke havde udført den pågældende handling.

Det vil være en betingelse, at f.eks. hovedgerningspersonen eller opdragsgiveren er straffet eller kan straffes for at have begået eller forsøgt at begå en eller flere af de i den foreslåede bestemmelse opregnede særligt alvorlige lovovertrædelser. Den foreslåede bestemmelse vil dog også omfatte tilfælde, hvor hovedgerningspersonen eller opdragsgiveren ikke vil kunne straffes for den særligt alvorlige forbrydelse som følge af, at vedkommende f.eks. er omfattet af straffelovens § 16 (om straffrihed som følge af utilregnelighed), eller at handlingen ikke er undergivet dansk straffemyndighed samt tilfælde, hvor vedkommende er under den kriminelle lavalder, eller hvor strafansvaret er ophørt, fordi der er indtrådt forældelse. Bestemmelsen vil tillige kunne omfatte tilfælde, hvor hovedgerningspersonen eller opdragsgiveren ikke kan identificeres.

Som nævnt vil enhver handling, der har karakter af tilskyndelse, råd eller dåd, kunne være omfattet af den foreslåede bestemmelse i relation til en forbrydelse omfattet af bestemmelsen. Gerningsindholdet efter den foreslåede bestemmelse vil være fuldbyrdet, når gerningspersonen udfører den pågældende handling. Det vil dog – som det fremgår ovenfor – herudover være en betingelse for at kunne dømmes efter den foreslåede bestemmelse, at det forløb, som gerningspersonens handling indgår som en del af, munder ud i en af de i bestemmelsen opregnede forbrydelser eller et forsøg herpå.

Den foreslåede bestemmelses kerneområde vil være tilfælde, hvor gerningspersonen foretager medvirkenshandlinger, som ikke i sig selv er strafbare, men som understøtter en anden persons overtrædelse af en eller flere af de i den foreslåede bestemmelse opregnede særligt alvorlige lovovertrædelser, og hvor gerningspersonen har det fornødne forsæt til, at handlingen skal indgå som et led i et strafbart forhold, men hvor det dog ikke står klart for den pågældende, hvilket konkret strafbart forhold der er tale om. Dette kan bl.a. omfatte kørselsopgaver, levering af redskaber eller udførelse af lignende praktiske opgaver, herunder situationer, hvor handlingen alene udgør et mere perifert led i den begåede forbrydelse.

Den foreslåede bestemmelse vil eksempelvis kunne omfatte tilfælde, hvor en person med forsæt til at bidrage til et strafbart forhold transporterer en drabsgerningsperson til eller fra gerningsstedet, eller hvis en person med forsæt til at bidrage til et strafbart forhold bistår en anden med at købe f.eks.

togbilletter m.v. eller rådgiver herom. Den foreslåede bestemmelse vil endvidere efter omstændighederne kunne omfatte en persons facilitering via f.eks. sociale medier i form af oprettelse af gruppechats eller i øvrigt ved at stille online platforme m.v. målrettet til rådighed for udbud af opgaver og rekruttering til opgaver, såfremt denne person (”administratoren”) på tidspunktet for sin handling (f.eks. udbud af platforme via sociale medier m.v.) havde forsæt til at bidrage til et strafbart forhold.

Endvidere vil levering af eksempelvis mad og drikke eller skiftetøj til hovedgerningspersonen kunne være omfattet af den foreslåede bestemmelse. Herudover vil det at stille redskaber til rådighed for hovedgerningspersonen, herunder opbevaring af udstyr m.v. for den pågældende, kunne være strafbart efter den foreslåede bestemmelse.

Omfattede handlinger vil desuden f.eks. være handlinger, der består i at stille en bolig eller anden form for indkvartering til rådighed for hovedgerningspersonen.

Det vil i alle situationer ovenfor være en betingelse for at kunne ifalde straf efter den foreslåede bestemmelse, at tilregnelseskravet er opfyldt, jf. nærmere nedenfor.

Den foreslåede bestemmelse vil være subsidiær i forhold til forhold, hvor der kan straffes for medvirken efter straffelovens § 23 til en af de oplistede forbrydelser i bestemmelsen. Dette vil indebære, at den foreslåede bestemmelse ikke vil finde anvendelse i tilfælde, hvor der er grundlag for at kunne straffe gerningspersonen for medvirken til det pågældende forhold i medfør af straffelovens § 23, dvs. navnlig i situationer, hvor der kan bevises et konkret kendskab til den strafbare handling.

Bestemmelsen vil endvidere ikke finde anvendelse i situationer, hvor det kan bevises, at den pågældende har haft det fornødne forsæt til at medvirke til en konkret anden forbrydelse end den begåede. Således vil der alene kunne straffes for medvirken til eksempelvis grov vold efter straffelovens § 245 i tilfælde, hvor et overfald, som gerningspersonen har forsæt til at medvirke til, udvikler sig til et drab, som gerningspersonen ikke havde forsæt til. I sådanne tilfælde vil der ikke skulle straffes efter den foreslåede bestemmelse, uanset at handlingen har understøttet en af de opregnede forbrydelsestyper, og handlingen er foretaget med forsæt til at understøtte et strafbart forhold.

I situationer, hvor gerningspersonens handling i sig selv er strafbar – f.eks. hvis gerningspersonen uberettiget har videregivet fortrolige oplysninger eller har anskaffet hovedgerningspersonen et ulovligt skydevåben – vil den foreslåede bestemmelse efter omstændighederne finde anvendelse, hvis gerningspersonen på tidspunktet for den foretagne handling havde forsæt til, at oplysningerne eller våbnet skulle benyttes i forbindelse med et strafbart forhold end selve våbenbesiddelsen. I disse tilfælde vil der efter omstændighederne således både kunne straffes efter den foreslåede bestemmelse og f.eks. overtrædelse af våbenloven. Vurderes det, at den pågældendes forsæt rækker til at gøre et egentlig medvirkensansvar gældende, vil dette dog gå forud for anvendelse af den foreslåede bestemmelse, jf. også ovenfor.

Det vil som ovenfor anført være en betingelse for at kunne straffe efter den foreslåede bestemmelse, at den pågældende handling er foretaget »med forsæt til at bidrage til, at en anden person begår et strafbart forhold«.

Som det fremgår, vil det være tilstrækkeligt for anvendelse af den foreslåede bestemmelse, at det godtgøres, at omstændighederne har givet anledning til, at personen f.eks. vidste eller havde accepteret risikoen for, at vedkommende med sin handling bidrog til et strafbart forhold, uanset hvad den nærmere strafbare handling måtte bestå af.

Det bemærkes i den forbindelse, at en handling vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse, uanset at gerningspersonen ikke måtte have indset eller forestillet sig, at den forbrydelse, som den pågældende understøttede med sine handlinger, var en af de opregnede særlig alvorlige forbrydelser. Det vil endvidere ikke være et krav, at gerningspersonen burde have indset dette.

Det følger således af bestemmelsen, at der ikke forudsættes at være sammenhæng mellem den kriminalitet, gerningspersonen har forsæt til at bidrage til, og den kriminalitet der faktisk begås.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere kunne finde anvendelse i tilfælde, hvor handlingen er foretaget efter instruks fra en anden person. Dette indebærer, at den foreslåede bestemmelse også vil kunne omfatte tilfælde, hvor gerningspersonen enten aktivt har frabedt sig viden om, hvilken forbrydelse hovedgerningspersonen forventer at begå, eller har undladt at afhjælpe en mistanke om, at hovedgerningspersonen ville begå et strafbart for-

hold. Disse forhold vil således kunne underbygge, at tilregnelseskravet er opfyldt.

Det vil bero på en samlet bedømmelse af beviserne og omstændighederne i den konkrete sag, om det kan bevises, at gerningspersonen havde forsæt til at bidrage til et strafbart forhold. I den forbindelse vil der bl.a. kunne lægges vægt på gerningspersonens adfærd og sagens omstændigheder i øvrigt.

Der vil således efter omstændighederne kunne lægges vægt på gerningspersonens relation og kendskab til hovedgerningspersonen eller andre involverede, herunder gerningspersonens formodede kendskab til hovedgerningspersonens kriminelle aktiviteter eller deltagelse i en igangværende konflikt. Eksempelvis vil det efter omstændighederne kunne udgøre et forsæt, hvis det kan bevises, at gerningspersonen har deltaget i aktiviteter eller planlægning i relation til en konflikt mellem grupper af personer, jf. straffelovens § 81 a, eller lignende og i den forbindelse accepteret en opgave, men uden at det kan bevises, at personen havde konkret kendskab til, at opgaven relaterede sig til et strafbart forhold. Der vil også kunne lægges vægt på, om der i lyset af oplysninger om relationen mellem gerningspersonen og hovedgerningspersonen er tale om en usædvanlig tjeneste, disposition eller handling. Der vil endvidere kunne lægges vægt på omstændighederne i forhold til tilblivelsen af relationen mellem gerningspersonen og hovedgerningspersonen i lyset af den konkret udførte handling, herunder hvis en person er blevet kontaktet for at udføre en usædvanlig tjeneste uden at opsøge oplysninger om, hvad baggrunden var for ønsket om bistand.

Det foreslåede krav om tilregnelse i form af forsæt vil indebære, at den pågældende ikke vil kunne straffes efter den foreslåede bestemmelse, hvis vedkommende f.eks. ikke vidste eller havde accepteret risikoen for, at den handling, som den pågældende foretog, bidrog til et (ikke konkretiseret) strafbart forhold. Den foreslåede bestemmelse vil således ikke omfatte situationer, hvor den pågældende f.eks. har handlet uagtsomt.

Det forudsættes, at straffen for overtrædelse af den foreslåede bestemmelse i førstegangstilfælde som udgangspunkt fastsættes til ubetinget fængsel i 30 dage. Den konkrete strafudmåling vil dog bl.a. afhænge af, hvilken forbrydelse der er bidraget til, og hvilken handling gerningspersonen har udført, herunder hvor afgørende handlingen var, for at forbrydelsen ville kunne fuldbyrdes. Der vil således i almindelighed være grundlag for en strengere straf i tilfælde, hvor der bidrages til f.eks. manddrab omfattet af straffe-

lovens § 237. Der lægges imidlertid op til, at straffen som udgangspunkt udmåles i måneder i de mere alvorlige sager, hvor der bliver spørgsmål om fængselsstraf. Det forudsættes i øvrigt, at straffen efter den foreslåede bestemmelse ikke fastsættes strengere end i forhold til hovedgerningspersonen.

Fastsættelsen af straffen vil herudover bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1

Det fremgår af retsplejelovens § 115, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 2, at offentlige myndigheder kan videregive oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold til andre myndigheder, hvis videregivelsen må anses for nødvendig af hensyn til det kriminalitetsforebyggende samarbejde (SSP-samarbejdet).

Det fremgår af lovens § 115, stk. 5, 1. pkt., at politiets videregivelse af oplysninger efter stk. 1, nr. 1, kan omfatte oplysninger om enkeltpersoners tilknytning til bandemiljøer, herunder oplysninger om, at et familiemedlem er dømt for en overtrædelse omfattet af straffelovens § 81 a. Efter stk. 5, 2. pkt., har den, der som led i det kriminalitetsforebyggende samarbejde (SSP-samarbejdet), jf. stk. 1, nr. 1, bliver bekendt med sådanne oplysninger, tavshedspligt med hensyn hertil.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.2.6.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås, at der i *§ 115, stk. 5, 1. pkt.,* efter »bandemiljøer« indsættes »og kriminelle familier«.

Den foreslåede ændring i § 115, stk. 5, 1. pkt., har til formål at tydeliggøre, at politiet vil kunne videregive oplysninger om enkeltpersoners tilknytning

til kriminelle familier til andre myndigheder i regi af det kriminalitetsforebyggende samarbejde (SSP-samarbejdet), såfremt dette må anses for nødvendigt af hensyn til det kriminalitetsforebyggende samarbejde.

Med begrebet »kriminelle familier« skal bl.a. forstås en kriminel familie, der har en kriminel kultur – i form af kriminel adfærd – som går i arv, og hvor den kriminelle kultur kommer til udtryk i, at en stor del af familiens medlemmer – fordelt over mindst to generationer – enten er organiserede kriminelle og/eller vanekriminelle.

Begrebet vil således bl.a. omfatte de kriminelle familier, som står for den mest alvorlige organiserede kriminalitet, og hvor kriminaliteten udspringer fra familien og udgør en væsentlig del af familiens levegrundlag. Begrebet vil også kunne omfatte familier, som er genstand for politikredsenes efterforskninger af organiseret kriminalitet begået af medlemmer af familierne.

Begrebet vil således omfatte bl.a. kriminelle familier med toneangivende familiemedlemmer, der har instrukslignende beføjelser over for andre familiemedlemmer, herunder også i forhold til kriminalitet, på samme måde som ledende bandemedlemmer. Der vil også kunne lægges vægt på den kriminelle families struktur, f.eks. hvis denne i et vist omfang har samme opbygning og struktur som rocker- og bandegrupperinger, og at den kriminelle familie i et vist omfang vedrørende kriminalitet fungerer som en gruppe.

Begrebet familie skal forstås udvidende og omfatter udover den pågældendes nære familiemedlemmer (dvs. forældre, søskende eller andre personer i barnets familie med tæt relation til barnet) også fjernere slægtninge, herunder bedsteforældre, fætre, kusiner, onkler og tanter m.v. Som det fremgår nedenfor, vil der alene kunne deles oplysninger om familiemedlemmer, hvis videregivelsen er nødvendig af hensyn til SSP-samarbejdet.

Det kan endvidere bemærkes, at oplysninger om f.eks. et barns tilknytning til andre typer af familier præget af kriminel adfærd fortsat vil kunne videregives, såfremt dette er nødvendigt af hensyn til det kriminalitetsforebyggende arbejde (SSP-samarbejdet), jf. retsplejelovens § 115, stk. 1, nr. 1, om videregivelse af oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold.

Kriminaliteten i de kriminelle familier kan tage forskellig form. Kriminaliteten kan både være slægtsbaseret, hvor mange familiemedlemmer begår kriminalitet enten i forening eller individuelt som en del af en kriminel fa-

milieorganisering, eller individuel, hvor mange familiemedlemmer regelmæssigt er kriminelt aktive, uden at det er relateret til de andre familiemedlemmers kriminelle aktivitet.

Den foreslåede ændring vil indebære, at politiet vil kunne videregive oplysninger om f.eks. et barns tilknytning til en kriminel familie som led i SSP-samarbejdet med henblik på, at relevante aktører kan opfange faresignaler og udviklingstendenser i kriminaliteten tilstrækkeligt tidligt til, at der kan gøres en reel indsats for at hindre, at udsatte børn og unge f.eks. rekrutteres til bandekriminalitet m.v. Det vil være en forudsætning for videregivelsen af oplysningerne om enkeltpersoners tilknytning til kriminelle familier, at videregivelsen er nødvendig af hensyn til SSP-samarbejdet. Om dette er tilfældet, vil bero på en konkret og individuel vurdering. Ved vurderingen skal der bl.a. lægges vægt på kategorien af oplysningerne, jf. Justitsministeriets vejledning om behandling af personoplysninger i SSP-samarbejdet af december 2018.

Det forudsættes herudover, at politiet – når videregivelsen af oplysningerne må anses for nødvendig af hensyn til det kriminalitetsforebyggende samarbejde, og der ikke er efterforskningsmæssige hensyn eller øvrige hensyn til politiets arbejde til hinder herfor – som udgangspunkt vil dele oplysninger i regi af SSP-samarbejdet om et barns tilknytning til en kriminel familie. Der vil i den sammenhæng som i dag alene kunne ske deling af oplysninger fra f.eks. politiets sagsbehandlingssystem (POLSAS), herunder oplysninger om sigtelser og domme, men ikke fra f.eks. PED.

Det bemærkes i forlængelse heraf, at deling af oplysninger i SSP-samarbejdet fortsat vil skulle ske efter en konkret og individuel vurdering, der tager udgangspunkt i sagens samlede omstændigheder, herunder karakteren af bekymringen, hvorvidt barnet eller den unge allerede er kendt for at være i risiko for rekruttering, samt hensynet til igangværende efterforskning eller fortrolige oplysninger hos politiet. Sidstnævnte hensyn indebærer, at der vil kunne være tilfælde, hvor hensynet til f.eks. en verserende efterforskning indebærer, at oplysninger om en mulig tilknytning til en kriminel familie enten ikke videregives af politiet i SSP-samarbejdet eller efter en konkret politifaglig vurdering videregives i en sådan form, at det kan give kommunen en risikoindikation for barnets eller den unges tilknytning til en kriminel familie eller risiko for rekruttering til banderne, uden at specifikke oplysninger fra f.eks. efterforskningsarbejdet tilgår kommunen. Myndighederne

er således fortsat ikke forpligtet til at videregive oplysninger i medfør af retsplejelovens § 115.

Den foreslåede ændring vil herved medføre, at politiet som led i SSP-samarbejdet vil kunne videregive oplysninger om enkeltpersoners tilknytning til kriminelle familier i samme omfang, som politiet kan videregive oplysninger om enkeltpersoners tilknytning til bandemiljøer, herunder oplysninger om, at et familiemedlem, bl.a. et nært familiemedlem (dvs. forældre, søskende eller andre personer i barnets familie med tæt relation til barnet), er dømt for en overtrædelse omfattet af straffelovens § 81 a.

Den foreslåede ændring skal ses som supplement til §§ 11 a og c i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 354 af 2. april 2025 med senere ændringer (retssikkerhedsloven), hvorefter myndigheden efter forudgående samtykke fra den, der søger om eller får hjælp, kan forlange, at andre offentlige myndigheder, uddannelsesinstitutioner, sygehuse, læger, psykologer, autoriserede sundhedspersoner i øvrigt og personer, der handler på disses ansvar, arbejdsløshedskasser, pengeinstitutter, arbejdsgivere og private, der udfører opgaver for det offentlige, giver oplysninger om den pågældende, der er nødvendige for at behandle sagen. Dette gælder også oplysninger om en persons rent private forhold og andre fortrolige oplysninger, ligesom myndigheden kan indhente lægejournaler, sygehusjournaler eller udskrifter heraf. Efter retssikkerhedslovens § 11 c, stk. 1, nr. 2, kan kravet om samtykke efter § 11 a, stk. 1, fraviges, når det er nødvendigt for sagens behandling i sager om særlig støtte til børn og unge efter kapitel 4 og 5 i barnets lov, hvor myndighederne kan påbegynde en sag eller træffe afgørelse uden forældrenes samtykke, samt i forbindelse med undersøgelser efter §§ 18-27 i barnets lov.

Oplysningerne, som er udvekslet efter den foreslåede ordning, vil eksempelvis kunne indgå i kommunens samlede oplysningsgrundlag for en vurdering af, hvorvidt barnet eller den unge har brug for hjælp og støtte, herunder anbringelse uden for hjemmet, efter barnets lov.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det følger af retsplejelovens § 684, stk. 1, nr. 3, at sager, hvorunder det offentlige nedlægger påstand om nogen af de i straffelovens kapitel 9 fore-

skrevne retsfølger af strafbare handlinger eller tilsvarende retsfølger foreskrevne i andre love, behandles efter reglerne i retsplejelovens fjerde bog om strafferetsplejen, uden hensyn til, om der samtidig nedlægges påstand om straf.

Efter retsplejelovens § 684, stk. 2, medvirker der ikke domsmænd i de i straffelovens § 78, stk. 3, omhandlede sager om rettighedsfortabelse. Mundtlig forhandling finder altid sted for byretten og skal under kæremål til landsretten anordnes, når der fremsættes begæring herom. Efter begæring finder behandlingen – derunder kendelsens afsigelse – sted for lukkede døre. For så vidt den pågældende ikke giver møde ved advokat, beskikker retten ham en offentlig forsvarer. Beskikkelse kan dog efter den pågældendes begæring undlades.

Retsplejeloven indeholder ikke i dag en bestemmelse om, at der gælder en særlig enkelt behandling af sager om forbud efter straffelovens § 79 a, stk. 1.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.2.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i retsplejelovens *§ 684* at indsætte som et nyt *stk. 3,* at der i de i straffelovens § 79 a, stk. 10, omhandlede sager om opholdsforbud og kontaktforbud ikke medvirker domsmænd. Sagen kan afgøres på skriftligt grundlag, hvis der ikke fremsættes anmodning om mundtlig forhandling, som efter begæring herom finder sted for lukkede døre. Hvis den pågældende ikke giver møde ved advokat, beskikker retten vedkommende en offentlig forsvarer. Beskikkelse kan dog efter den pågældendes begæring undlades.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at der i de i straffelovens § 79 a, stk. 10, omhandlede sager om opholdsforbud og kontaktforbud ikke medvirker domsmænd, og at sagen kan afgøres på skriftligt grundlag, hvis der ikke fremsættes anmodning om mundtlig forhandling, som efter begæring herom finder sted for lukkede døre. Hvis den pågældende ikke giver møde ved advokat, beskikker retten vedkommende en offentlig forsvarer. Beskikkelse kan dog efter den pågældendes begæring undlades.

Det forudsættes, at de omhandlede sager i almindelighed af navnlig procesøkonomiske hensyn vil kunne blive afgjort på skriftligt grundlag i de til-

fælde, hvor der ikke fremsættes anmodning om mundtlig forhandling eller der i øvrigt er væsentlige retssikkerhedsmæssige hensyn, der tilsiger en mundtlig behandling af sagen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Det fremgår af retsplejelovens § 769, stk. 2, at hvis der er afsagt dom i en sag, hvorved den tiltalte er idømt ubetinget fængsel i mere end 30 dage for en lovovertrædelse, som er undergivet offentlig påtale, kan den tiltalte endvidere varetægtsfængsles, når hensynet til retshåndhævelsen skønnes at kræve, at den tiltalte ikke er på fri fod, under hensyntagen til, at den tiltalte har tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og at der inden for den gruppe, som den dømte har tilknytning til, som led i konflikten enten er anvendt skydevåben eller er anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180.

Det fremgår af retsplejelovens § 771, stk. 3, 1. pkt., at politiet kan modsætte sig, at en varetægtsarrestant, som af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og at der inden for den gruppe, som den indsatte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten enten er anvendt knive og blankvåben m.v. eller skydevåben eller er anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180, modtager besøg af personer med tilknytning til den pågældende gruppe eller en anden tilsvarende gruppe, medmindre ganske særlige grunde gør sig gældende.

Det foreslås i retsplejelovens *§ 769, stk. 2,* og *§ 771, stk. 3, 1. pkt.,* at ændre »tilknytning til en gruppe af personer« til »tilknytning til en gruppe af personer, herunder en kriminel familie«.

Forslagene skal ses i sammenhæng med, at der med lovforslagets § 1, nr. 10, ændres i straffelovens § 81 a, stk. 1, således at »grupper af personer« ændres til »grupper af personer, herunder kriminelle familier«.

Der vil være tale om præciseringer af de nævnte betingelser i lyset af den foreslåede ændring af straffelovens § 81 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 10, og der lægges således ikke op til at foretage ændringer herudover.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det fremgår af retsplejelovens § 771, stk. 4, 1. pkt., at politiet kan forlange, at besøg til en varetægtsarrestant, som af politiet skønnes at indtage en ledende eller koordinerende rolle i en gruppe af personer, som tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, skal finde sted under kontrol, medmindre det er åbenbart, at det ikke er nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn eller af hensyn til at forebygge kriminalitet.

Det foreslås i retsplejelovens *§ 771, stk. 4, 1. pkt.,* at ændre »gruppe af personer« til »gruppe af personer, herunder en kriminel familie«.

Forslaget skal ses i sammenhæng med, at der med lovforslagets § 1, nr. 10, ændres i straffelovens § 81 a, stk. 1, således at »grupper af personer« ændres til »grupper af personer, herunder kriminelle familier«.

Der vil være tale om en præcisering af de nævnte betingelser i lyset af den foreslåede ændring af straffelovens § 81 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 10, og der lægges således ikke op til at foretage ændringer herudover.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Til nr. 1 og 2

Det fremgår af straffuldbyrdelseslovens § 46, stk. 3, at udgang ikke kan finde sted, hvis den dømte af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og politiet oplyser, at der inden for den gruppe, som den dømte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten enten er anvendt knive og blankvåben m.v. eller skydevåben eller er

anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180.

Det fremgår af straffuldbyrdelseslovens § 51, stk. 4, at en indsat, som af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og om hvem politiet oplyser, at der inden for den gruppe, som den indsatte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten enten er anvendt skydevåben eller er anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180, har ikke ret til at modtage besøg af personer med tilknytning til den pågældende gruppe eller en anden tilsvarende gruppe, medmindre ganske særlige grunde gør sig gældende.

Det fremgår af straffuldbyrdelseslovens § 53, stk. 1, at besøg til en indsat, som af politiet skønnes at indtage en ledende eller koordinerende rolle i en gruppe af personer, som tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, skal overværes af personalet i institutionen, medmindre det er åbenbart, at det ikke er nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn eller af hensyn til at forebygge kriminalitet.

Det fremgår af straffuldbyrdelseslovens § 55, stk. 4, at breve til og fra en indsat, som af politiet skønnes at indtage en ledende eller koordinerende rolle i en gruppe af personer, som tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, skal gennemlæses, medmindre det er åbenbart, at det ikke er nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn eller af hensyn til at forebygge kriminalitet. Der kan optages foto af breve til og fra indsatte omfattet af 1. pkt., hvis dette skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens (nu Danmarks Fængslers) indsats mod radikalisering og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet.

Det fremgår af straffuldbyrdelseslovens § 57, stk. 4, at telefonsamtaler til og fra en indsat, som af politiet skønnes at indtage en ledende eller koordinerende rolle i en gruppe af personer, som tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, skal optages, påhøres eller aflyttes, medmindre det er åbenbart, at det ikke er nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn eller af hensyn til at forebygge kriminalitet. Såfremt samtalen optages, påhøres eller aflyttes, skal samtaleparterne forinden gøres bekendt hermed.

Optagelser af telefonsamtaler slettes, senest 6 måneder efter at de er foretaget.

Det fremgår af straffuldbyrdelseslovens § 65 a, stk. 2, at kriminalforsorgsområdet kan træffe bestemmelse om, at en indsat i institutionen i en periode på op til 4 uger kan ilægges håndjern ved ophold uden for cellen, hvis 1) den indsatte har optrådt voldeligt over for personale ansat i institutionerne, 2) den indsatte udviser en grov eller gentagen utilladelig adfærd over for personale ansat i institutionerne eller 3) den indsatte er tilknyttet en gruppe af personer, som tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, og som aktuelt har begået voldelige overfald mod personale ansat i institutionerne.

Det foreslås i *§ 46, stk. 3,* og *§ 51, stk. 4,* at ændre »tilknytning til en gruppe af personer« til »tilknytning til en gruppe af personer, herunder en kriminel familie« og i *§ 53, stk. 1, § 55, stk. 4, 1. pkt., § 57, stk. 4, 1. pkt.,* og *§ 65 a, stk. 2, nr. 3,* at ændre »gruppe af personer« til »gruppe af personer, herunder en kriminel familie«.

Den foreslåede ændring vil således medføre, at der i de pågældende bestemmelser vil blive henvist til, at en gruppe af personer ligeledes kan omfatte kriminelle familier.

Forslagene skal ses i sammenhæng med, at der med lovforslagets § 1, nr. 10, ændres i straffelovens § 81 a, stk. 1, således at »grupper af personer« ændres til »grupper af personer, herunder kriminelle familier«.

Som nærmere beskrevet i lovforslagets pkt. 2.2.4.3.1 forstås ved begrebet »kriminelle familier« familier, der har en kriminel kultur – i form af kriminel adfærd – som går i arv, og hvor den kriminelle kultur kommer til udtryk i, at en stor del af familiens medlemmer – fordelt over mindst to generationer enten er organiserede kriminelle og/eller vanekriminelle. Begrebet vil således bl.a. omfatte de kriminelle familier, som står for den mest alvorlige organiserede kriminalitet, og hvor kriminaliteten udspringer fra familien og udgør en væsentlig del af familiens levegrundlag. Begrebet vil også kunne omfatte familier, som er genstand for politikredsenes efterforskninger af organiseret kriminalitet begået af medlemmer af familierne.

Der vil være tale om præciseringer af de nævnte bestemmelser i lyset af den foreslåede ændring af straffelovens § 81 a, og der lægges således ikke op til at foretage materielle ændringer i bestemmelserne.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 4

Til nr. 1

Det fremgår af politilovens § 6 g, stk. 1, at politiet kan meddele en person, der har udvist en utryghedsskabende adfærd, forbud imod at færdes eller tage ophold inden for en radius af 500 meter fra det sted, hvor adfærden har fundet sted. Det er en betingelse for meddelelse af forbud, at det pågældende område generelt er plaget af utryghed. Hvis geografiske eller andre hensyn tilsiger det, kan der fastsættes en radius af indtil 1.000 meter.

Efter politilovens § 24 f, stk. 3, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år den, der overtræder et opholdsforbud meddelt i medfør af § 6 g, stk. 1.

Det er forudsat i forarbejderne til det tryghedsskabende opholdsforbud, at straffen for overtrædelse af et tryghedsskabende opholdsforbud som udgangspunkt fastsættes til bøde på 10.000 kr. i førstegangstilfælde og 30 dages fængsel i andengangstilfælde og derefter, jf. Folketingstidende 2024-25, tillæg A, L 220 som fremsat, side 10.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.3.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *§ 24 f, stk. 3,* at ændre »1 år« til »1 år og 6 måneder«.

Det foreslås herved at skærpe straffen for overtrædelse af tryghedsskabende opholdsforbud ved at hæve strafferammen for overtrædelse af et tryghedsskabende opholdsforbud meddelt i medfør af politilovens § 6 g, stk. 1, fra 1 år til 1 år og 6 måneder.

Den foreslåede ændring har til formål at give mulighed for i bemærkningerne at præcisere, hvordan straffastsættelsen for overtrædelse af et opholdsforbud som udgangspunkt skal udmåles i førstegangstilfælde.

Med den foreslåede ændring vil det fremover være forudsat, at straffen for overtrædelse af et tryghedsskabende opholdsforbud i førstegangstilfælde og derefter som udgangspunkt fastsættes til fængsel i 30 dage.

Straffen vil i førstegangstilfælde helt undtagelsesvist kunne fastsættes til en bøde på 10.000 kr., hvis der foreligger særligt formildende omstændigheder, herunder hvis det kan lægges til grund, at der alene er tale om en enkeltstående overtrædelse, og at overtrædelsen af forbuddet ikke er sket med det formål at udvise en utryghedsskabende adfærd i det pågældende område.

Hvis en person inden for en kortere periode har modtaget adskillige bødeforelæg for overtrædelse af tryghedsskabende opholdsforbud meddelt i medfør af politilovens § 6 g, stk. 1, vil straffen efter omstændighederne kunne fastsættes til fængsel i 40 dage også i situationer, hvor der ikke er opnået endelig dom herfor ved domstolene og de gentagne overtrædelser derfor behandles som førstegangsovertrædelser til samtidig pådømmelse ved domstolene. Det gælder også, hvis den pågældende inden for en kortere årrække har modtaget flere endelige domme eller bødevedtagelser for overtrædelse af opholdsforbuddet, hvorved det ovennævnte udgangspunkt om fængsel i 30 dage i gentagelsestilfælde vil kunne fraviges.

Det bemærkes, at fastsættelsen af straffen fortsat vil bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Det bemærkes endvidere, at en overtrædelse af et tryghedsskabende opholdsforbud med den foreslåede strafskærpelse til 1 år og 6 måneder efter omstændighederne vil kunne medføre varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 1, såfremt de almindelige betingelser for varetægtsfængsling er opfyldt, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1 og 3. Det følger heraf bl.a., at varetægtsfængsling ikke kan anvendes, hvis lovovertrædelsen kan ventes at ville medføre straf af bøde eller fængsel i højst 30 dage, jf. bestemmelsens stk. 3.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 5

Til nr. 1

Der findes ikke i dag regler, der giver hjemmel til at indføre et krav om baggrundstjek af personer, der udfører funktioner for virksomheder i tilknytning til håndtering af f.eks. containergods i danske havne. Arbejdsgivere vil dog inden for rammerne af de databeskyttelsesretlige regler efter en konkret vurdering, hvor det er relevant for arbejdsgiveren, kunne kræve, at en medarbejder indhenter en straffeattest.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.4.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås at indsætte en ny *§ 14 b* i havneloven, hvorefter justitsministeren efter forhandling med by-, land- og transportministeren fastsætter regler om baggrundstjek af personer, der udfører funktioner for virksomheder i tilknytning til håndtering af gods, herunder containergods, i danske havne, samt om ansættelsesmæssige konsekvenser og øvrige retsvirkninger i forbindelse med baggrundstjekket.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at rammerne for baggrundstjekket kan fastsættes ved bekendtgørelse udstedt af justitsministeren efter forhandling med by-, land- og transportministeren. Før justitsministeren udsteder en bekendtgørelse om baggrundstjek i medfør af den foreslåede bestemmelse, skal justitsministeren forhandle med by-, land- og transportministeren herom. I praksis vil forhandlingen kunne ske skriftligt og/eller mundtligt mellem ministrene og/eller deres embedsmænd. En senere ændring eller ophævelse af bekendtgørelsen skal også forhandles mellem justitsministeren og by-, land- og transportministeren, før ændringen eller ophævelsen i givet fald foretages.

Der vil efter bemyndigelsesbestemmelsen kunne fastsættes regler om indholdet og omfanget af baggrundstjekket, herunder om hvilke virksomheder m.v., der skal udføre baggrundstjekket, hvem der er ansvarlig for at tilvejebringe den nødvendige dokumentation til baggrundstjekket, hvornår baggrundstjekket skal gennemføres og om ansættelsesmæssige konsekvenser og øvrige retsvirkninger i forbindelse med baggrundstjekket i en situation, hvor en person ikke opfylder betingelserne for baggrundstjekket. Der vil endvidere kunne fastsættes regler om hvilke personer, der skal undergå baggrundstjek. Endelig vil bekendtgørelsen regulere hvilke havne, som omfattes af reglerne om baggrundstjek.

Den foreslåede bestemmelse indebærer for det første, at der kan fastsættes regler om baggrundstjek. Denne del af bestemmelsen indebærer, at der kan

fastsættes regler indholdet og omfanget af baggrundstjekket, herunder om hvilke elementer et baggrundstjek skal bestå i, og hvordan arbejdsgiveren skal vurdere den dokumentation, som tilvejebringes til brug for baggrundstjekket, f.eks. ægtheden heraf. Det forudsættes, at der i medfør af den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i første omgang vil blive fastsat regler om, at arbejdsgivere i visse situationer vedrørende personer ansat i visse virksomhedstyper, der udfører funktioner i tilknytning til håndtering af gods, herunder containergods, i udvalgte danske havne, skal foretage et baggrundstjek, der består i 1) ID-kontrol og 2) kontrol af straffeattest.

Det forudsættes i den forbindelse for så vidt angår ID-kontrollen at blive fastsat, at arbejdsgiveren skal sikre sig, at ansøgere eller ansatte omfattet af ordningen har den identitet, som vedkommende udgiver sig for at have. Der forventes administrativt at blive fastsat nærmere regler for, hvilken dokumentation der vil være gyldig. Det vil f.eks. kunne være pas, kørekort eller andet relevant offentligt legitimationsdokument. Der forventes fastsat regler om, at ansøgeren eller den ansatte vil være ansvarlig for at fremskaffe dokumentationen.

For så vidt angår kravet om kontrol af straffeattest forudsættes det fastsat, at arbejdsgiveren vil være afskåret fra at ansætte den pågældende, hvis det f.eks. af straffeattesten fremgår, at vedkommende er idømt en straf for visse nærmere bestemte strafbare forhold. De omfattede strafbare forhold fastsættes administrativt. Det forventes, at baggrundstjekket i første omgang vil omfatte bl.a. straffelovens bestemmelser om banderelateret kriminalitet, spionage, terror, grov narkotikakriminalitet, visse formueforbrydelser som bedrageri, afpresning og hvidvask, lov om våben og eksplosivstoffer samt anden alvorlig kriminalitet. Det er forventningen, at der i første omgang fastsættes regler om, at det alene vil være en frihedsstraf, som afskærer ansættelse i en funktion omfattet af ordningen.

Der vil i henhold til bemyndigelsen også kunne fastsættes regler, som regulerer den situation, hvor ansøgeren eller den ansatte inden for de senere år har haft andre bopælslande end Danmark, og hvor en dansk straffeattest derfor ikke vil være tilstrækkelig. Der vil således kunne fastsættes regler om, hvordan ansøgeren eller den ansatte i en sådan situation kan godtgøre, at vedkommende ikke i udlandet har modtaget en afgørelse, som vil føre til, at den pågældende ikke ville kunne opnå ansættelse, hvis den fremgik af en dansk straffeattest med henvisning til en dansk straffebestemmelse.

Der vil kunne fastsættes regler om, hvem der er ansvarlig for at fremskaffe den nødvendige dokumentation til brug for baggrundstjekket. Der forventes i første omgang fastsat regler om, at ansøgeren eller den ansatte vil være ansvarlig for at rekvirere straffeattesten. Der forventes endvidere fastsat regler om tilfælde, hvor det ikke er muligt i bopælslandet at få udstedt en attest svarende til den private straffeattest i Danmark. Der vil også kunne fastsættes krav til arbejdsgiverne om, at de skal kunne afskedige medarbejdere, hvis det kan godtgøres, at medarbejderen har en tilknytning til rocker- eller bandemiljøet eller er involveret i handel med våben eller euforiserende stoffer.

Bemyndigelsen vil kunne udnyttes til at udvide baggrundstjekket i lyset af ordningens formål, herunder til at indeholde krav om forevisning af gældsoverblik, såfremt der viser sig at være et grundlag herfor. Skatte- og Vækstministeriet vil skulle inddrages, såfremt der påtænkes udstedt en bekendtgørelse, som omfatter krav om forevisning af gældsoverblik som led i baggrundstjekket.

Det forventes fastsat i bekendtgørelsen, at baggrundstjekket skal foretages forud for ansættelse, skift eller forlængelse af stilling, eller andre ansættelsesmæssige ændringer, hvor der sker en ændring af arbejdsopgaver, for så vidt angår de personer, der omfattes af ordningen. Der vil også kunne fastsættes regler om i hvilket omfang der skal foretages baggrundstjek af personer, der allerede er ansat på tidspunkt for reglernes ikrafttræden, herunder om eventuelle ansættelsesmæssige konsekvenser i den forbindelse. Ordningen vil ikke indebære en ændring af, at arbejdsgiver i øvrigt vil kunne indhente straffeattest på ansøgere eller ansatte, hvor det er muligt efter de databeskyttelsesretlige regler. Dette vil også gælde, hvor der ikke er tale om de af ordningen omfattede situationer.

Bemyndigelsesbestemmelsen vil for det andet blive udnyttet til at fastsætte regler, der regulerer den personmæssige afgrænsning af ordningen for baggrundstjekket og hvilke danske havne, der er omfattet af ordningen.

Bemyndigelsen vil alene omfatte personer, der udøver eller søger at udøve funktioner i virksomheder. Bemyndigelsen vil dermed ikke give hjemmel til at indføre baggrundstjek af personer ansat i offentlige myndigheder, der udfører funktioner i tilknytning til håndtering af containergods i danske havne.

Det forudsættes, at det i første omgang vil blive fastsat, at ordningen vil finde anvendelse både i forhold til fastansatte og personer, der hyres til at udføre en opgave omfattet af ordningen, f.eks. såkaldte løsarbejdere og

dagsansættelser. Der forventes således fastsat regler om, at løstansatte også omfattes af ordningen. Som tidligere anført forventes det fastsat i bekendtgørelsen, at det vil være de af ordningen omfattede virksomheder (arbejdsgiveren), som er ansvarlig for at gennemføre baggrundstjekket. I situationer, hvor en opgave er bestilt af én virksomhed, f.eks. en havneoperatør, men den person, der udfører opgaven, er ansat af en anden virksomhed, forventes det fastsat, at det vil være den ansættende virksomhed, dvs. i dette tilfælde ikke havneoperatøren, der er ansvarlig for at gennemføre baggrundstjekket.

Det er forventningen, at bemyndigelsesbestemmelsen i første omgang vil blive anvendt til at fastsætte en ordning, som omfatter baggrundstjek af personer, der er ansat i eller hyret af shippingvirksomheder, stevedoreselskaber, terminaloperatører, rederier og andre virksomheder, der formidler arbejdskraft til eller på havne (f.eks. vikarbureauer eller virksomheder, som udfører opgaver i relation til udstyr m.v., der benyttes til håndtering af containergods el.lign.), hvor det konkrete ansættelsessted er hjemmehørende i Danmark, og hvor arbejdet udføres på de omfattede havnes areal samt har tilknytning til håndtering af gods på havnen i bred forstand. Det vil både omfatte den fysiske håndtering af containergods m.v. og håndtering af containergods m.v. fra et kontor eller lignende, som er beliggende på havnen. Der forventes i den forbindelse fastsat regler, som regulerer, hvornår der vil være tale om funktioner i tilknytning til håndtering af containergods. Bemyndigelsesbestemmelsen vil også kunne bruges til – i lyset af erfaringerne med ordningen – bl.a. at udvide de omfattede persongrupper ved bekendtgørelse, såfremt der viser sig behov herfor, f.eks. at udvide persongruppen til at omfatte andre funktioner eller personer, der ikke fysisk opholder sig på havnen som led i arbejdet, dog således at der er tale om en relevant funktion i tilknytning til en relevant dansk havn.

For så vidt angår afgrænsningen af de havne, hvor reglerne om baggrundstjek gælder, vil det i bekendtgørelsen blive fastsat, hvilke havne som er omfattet af ordningen med baggrundstjek. Det forudsættes, at bemyndigelsen i første omgang vil blive udnyttet med henblik på at afgrænse ordningen til havne som Aarhus Havn, Københavns Havn, Fredericia Havn, Aalborg Havn og Kalundborg Havn, der er fem centrale containerhavne, samt Esbjerg Havn, der er en strategisk NATO-havn.

Bemyndigelsen vil dog også kunne bruges til at justere bl.a. omfanget af baggrundstjekket, den personmæssige afgrænsning og de omfattede havne, såfremt der viser sig behov herfor i lyset af formålet med ordningen.

Bemyndigelsen indebærer for det tredje, at der kan fastsættes regler om ansættelsesmæssige konsekvenser og øvrige retsvirkninger i forbindelse med baggrundstjekket. Det medfører, at der vil kunne fastsættes regler om, at arbejdsgivere omfattet af ordningen vil være afskåret fra at ansætte eller have ansat personer, som ikke opfylder betingelserne for baggrundstjekket, i stillinger omfattet af baggrundstjekket. Bemyndigelsen vil også kunne regulere, i hvilket omfang arbejdsgivere i ansættelseskontrakterne skal sikre sig mulighed for at afskedige personer, som efterfølgende viser sig at have f.eks. bandetilknytning.

For så vidt angår muligheden for at regulere straf, forudsættes det, at der med hjemmel i havnelovens § 18, stk. 2, fastsættes bestemmelser om, at såfremt reglerne om baggrundstjek ikke overholdes, vil arbejdsgiveren kunne straffes med bøde. Det forudsættes, at der ved bekendtgørelse fastsættes regler om krav om, at arbejdsgiveren har handlet forsætligt eller groft uagtsomt, for at kunne ifalde straf for overtrædelse af ordningen.

Kravet om, at arbejdsgiver skal have handlet forsætligt eller groft uagtsomt forventes at indebære, at arbejdsgiver vil kunne ifalde straf, såfremt der ikke er foretaget et baggrundstjek, såfremt baggrundstjekket er foretaget, men ansættelse sker på trods af, at de regler, som udstedes efter bekendtgørelsen, er til hinder for ansættelse eller såfremt arbejdsgiver indhenter oplysningerne til brug for baggrundstjekket, men ansættelse sker på trods af, at arbejdsgiveren åbenbart burde have indset, at dokumenter indhentet eller oplysninger afgivet af den ansatte er uægte eller urigtige. Kravet om, at der som minimum skal være handlet groft uagtsomt indebærer, at arbejdsgiver ikke kan straffes, såfremt det – med udgangspunkt i den enkelte arbejdsgivers forudsætninger for en sådan vurdering – ikke kan anses for tydeligt, at dokumentet var uægte eller oplysningen urigtig. Det påhviler arbejdsgiver på tilstrækkelig vis at kunne dokumentere, at reglerne for baggrundstjek er opfyldt.

For så vidt angår den vurdering, som arbejdsgiver skal foretage af, hvorvidt straffe idømt af en udenlandsk domstol svarer til forhold, som efter dansk ret ville føre til, at ansøgeren eller den ansatte ikke ville kunne opnå ansættelse, forudsættes arbejdsgiver at have et rimeligt skøn i sin vurdering. Således vil ikke alle fejlbedømmelser kunne anses for at udgøre grov uagtsomhed. Også her vil der skulle tages udgangspunkt i den enkelte arbejdsgivers forudsætninger for en sådan vurdering og omstændighederne i øvrigt.

Det forudsættes, at bøden i førstegangstilfælde vil være 2.000 kr. og derefter en bødeforhøjelse på 2.000 kr. for hver gang, arbejdsgiveren tidligere er straffet for en overtrædelse af ordningen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 6

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2027.

Det vil indebære, at de foreslåede ændringer af bandeparagraffen og reglerne om opholdsforbud og kontaktforbud, herunder tryghedsskabende opholdsforbud, strafskærpelserne i form af straffelovens § 81 b, stk. 2, og § 81 h, samt nykriminaliseringen i straffelovens § 191 c og reglerne om SSP-samarbejdet m.v. vil træde i kraft den 1. januar 2027.

Det følger af straffelovens § 4, stk. 2, at for så vidt intet modsat er bestemt, indtræder andre retsfølger af en strafbar handling kun, når dette var hjemlet også ved den ved handlingens foretagelse gældende lovgivning.

Det vil indebære, at de foreslåede ændringer af straffelovens §§ 79 a og 79 e, jf. lovforslagets § 1, nr. 1-9, alene vil kunne anvendes, hvis den strafbare handling, der er til pådømmelse, er begået efter lovens ikrafttræden.

Det følger af straffelovens § 3, stk. 1, 1. pkt., at såfremt den ved en handlings påkendelse gældende straffelovgivning er forskellig fra den, der gjaldt ved handlingens foretagelse, afgøres spørgsmålet om strafbarhed og straf efter den senere lov, dog at afgørelsen ikke derved må blive strengere end efter den ældre lov.

Det vil medføre, at de foreslåede strafskærpelser m.v. i form af ændringerne af straffelovens § 81 a, § 81 b, stk. 2, og § 81 h, samt politilovens § 24 f, stk. 3, og nykriminaliseringen i straffelovens § 191 c først får virkning for forhold begået efter de pågældende bestemmelsers ikrafttræden.

Det bemærkes, at der forventes fastsat regler om, at baggrundstjekket i medfør af lovforslagets § 5, nr. 1, skal foretages forud for ansættelse, skift eller forlængelse af stilling, eller andre ansættelsesmæssige ændringer, hvor der sker en ændring af arbejdsopgaver, for så vidt angår de personer, der omfattes af ordningen. Der vil også kunne fastsættes regler om, i hvilket omfang der skal foretages baggrundstjek af personer, der allerede er ansat på tids-

punkt for reglernes ikrafttræden. Der henvises til pkt. 2.4.1.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 7

Bestemmelsen angår lovens territoriale gyldighed.

Det foreslås, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men at § 4 ved kongelig anordning helt eller delvist kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som henholdsvis de færøske og de grønlandske forhold tilsiger.

Det vil indebære, at de foreslåede ændringer af straffeloven, jf. lovforslagets § 1, ikke vil gælde for Færøerne og Grønland. Dette skyldes, at Færøerne pr. 1. marts 2010 har overtaget lovgivningskompetencen på det strafferetlige område, mens der for Grønland gælder en særlig kriminallov.

De foreslåede ændringer af retsplejeloven, jf. lovforslagets § 2, vil heller ikke finde anvendelse for hverken Færøerne eller Grønland, da Færøerne og Grønland har egne retsplejelove.

Herudover vil de foreslåede ændringer af straffuldbyrdelsesloven, jf. lovforslagets § 3, ikke gælde for Færøerne og Grønland. Dette skyldes, at der for Færøerne gælder en særlig straffuldbyrdelseslov, mens de gældende regler om fuldbyrdelse af straf i Grønland er reguleret af kriminallov for Grønland.

Politiloven er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 1624 af 17. november 2020 og for Grønland ved anordning nr. 1320 af 23. september 2022. Det foreslås på den baggrund, at den foreslåede ændring af politiloven, jf. lovforslagets § 4, også ved kongelig anordning helt eller delvis skal kunne sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de henholdsvis færøske og grønlandske forhold tilsiger.

For så vidt angår den foreslåede ændring af havneloven, jf. lovforslagets § 5, bemærkes det, at efter havnelovens § 27 gælder loven ikke for Færøerne og Grønland, og loven indeholder ikke en anordningsbestemmelse om, at lovens regler kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland.

Den foreslåede ændring af havneloven vil heller ikke finde anvendelse for Færøerne eller Grønland eller ved kongelig anordning kunne sættes i kraft for Færøerne eller Grønland.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering	*Lovforslaget*
	§ 1 I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1294 af 7. november 2025, som ændret ved § 1 i lov nr. 263 af 11. februar 2026, § 2 i lov nr. 358 af 3. marts 2026, § 17 i lov nr. 764 af 8. september 2026 og § 6 i lov nr. 766 af 8. september 2026, foretages følgende ændringer:
§ 38. --- *Stk. 2-4.* --- *Stk. 5.* Prøveløsladelse kan ikke ske, hvis den dømte af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og politiet oplyser, at der inden for den gruppe, som den dømte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten enten er anvendt knive og blankvåben m.v. eller skydevåben eller er anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af § 180. *Stk. 6-7.* --- **§ 39. ---** *Stk. 2.* ---	**1.** I *§ 38, stk. 5, § 39, stk. 3, § 41, stk. 3, § 41, stk. 6, § 79 a, stk. 1, 2. pkt., § 79 e, stk. 1, 2. pkt.,* og *§ 81 a, stk. 3,* ændres »tilknytning til en gruppe af personer« til: »tilknytning til en gruppe af personer, herunder en kriminel familie«.

Stk. 3. Ved løsladelse på prøve af en person, som er dømt for overtrædelse af § 191 eller § 192 a eller for en forbrydelse, der har været forbundet med forsætlig vold eller trusler, som er idømt fængsel i 1 år eller derover, som ikke er udvist ved dom og som af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, hvor de pågældende personer tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, fastsættes, hvis ikke særlige omstændigheder taler herimod, vilkår om, at den pågældende i prøvetiden ikke opholder sig sammen med eller på anden måde har kontakt med andre med tilknytning til den pågældende gruppe, medmindre der er tale om nærtstående eller der er tale om ophold eller kontakt som led i varetagelsen af et anerkendelsesværdigt formål. *Stk. 4-5.* --- **§ 41. ---** *Stk. 2.* --- *Stk. 3.* Prøveløsladelse kan ikke ske, hvis den dømte af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og politiet oplyser, at der inden for den gruppe, som den dømte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten enten er anvendt knive og blankvåben m.v. eller skydevåben eller er anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på	

grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af § 180. *Stk. 4-5.* --- *Stk. 6.* For en dømt, som ikke er udvist ved dom, og som af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, hvor de pågældende personer tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, fastsættes, hvis ikke særlige omstændigheder taler herimod, vilkår om, at den pågældende i prøvetiden ikke opholder sig sammen med eller på anden måde har kontakt med andre med tilknytning til den pågældende gruppe, medmindre der er tale om nærtstående eller der er tale om ophold eller kontakt som led i varetagelsen af et anerkendelsesværdigt formål. *Stk. 7-8.* --- **§ 79 a.** Den, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for en overtrædelse, der er omfattet af § 81 a, kan ved dommen gives opholdsforbud efter stk. 2 og kontaktforbud efter stk. 3. Det samme gælder den, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for overtrædelse af denne lov, lov om euforiserende stoffer, lov om våben og eksplosivstoffer m.v. eller lov om knive og blankvåben m.v., og som på gerningstidspunktet har til-	

knytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, når overtrædelsen har relation til den dømtes tilknytning til gruppen. *Stk. 2-11.* ---	
§ 79 e. Den, som dømmes for overtrædelse af §§ 191, 191 a eller 192 a, kan ved dommen gives forbud mod at rejse til og opholde sig i nærmere bestemte lande. Det samme gælder den, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for overtrædelse af denne lov, lov om euforiserende stoffer, lov om forbud mod visse dopingmidler eller lov om våben og eksplosivstoffer m.v., og som på gerningstidspunktet har tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, når overtrædelsen har relation til den dømtes tilknytning til gruppen. *Stk. 2-6.* ---	
§ 81 a. --- *Stk. 2.* --- *Stk. 3.* Den straf, der er foreskrevet i denne lovs § 289, stk. 1, § 290, stk. 2, og § 290 a, stk. 2, kan forhøjes indtil det dobbelte, hvis den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, når overtrædelsen har relation til den dømtes tilknytning til gruppen.	

§ 79 a. Den, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for en overtrædelse, der er omfattet af § 81 a, kan ved dommen gives opholdsforbud efter stk. 2 og kontaktforbud efter stk. 3. Det samme gælder den, som idømmes ubetinget fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter for overtrædelse af denne lov, lov om euforiserende stoffer, lov om våben og eksplosivstoffer m.v. eller lov om knive og blankvåben m.v., og som på gerningstidspunktet har tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, når overtrædelsen har relation til den dømtes tilknytning til gruppen.	**2.** I *§ 79 a, stk. 1, 1. pkt.,* indsættes efter »§ 81 a«: »eller § 81 b, stk. 2«, og efter »stk. 3« indsættes: »efter politiets beslutning, jf. stk. 4«.
Stk. 2. Ved opholdsforbud forstås et forbud mod at færdes og opholde sig i et eller flere nærmere afgrænsede områder, hvor den pågældende lovovertrædelse er begået, eller hvor den gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til, opholder sig.	**3.** I *§ 79 a, stk. 2,* ændres »afgrænsede« til: »geografisk afgrænsede«.
Stk. 3-11. ---	
§ 79 a. ---	
Stk. 2. Ved opholdsforbud forstås et forbud mod at færdes og opholde sig i et eller flere nærmere afgrænsede områder, hvor den pågældende lovovertrædelse er begået, eller hvor den gruppe af personer, som den dømte på gerningstids-	**4.** I *§ 79 a, stk. 2, stk. 3, 1. pkt.,* og *stk. 8, 1. pkt.,* ændres: »gruppe af personer« til: »gruppe af personer, herunder den kriminelle familie«.

punktet har tilknytning til, opholder sig. *Stk. 3.* Ved kontaktforbud forstås et forbud mod at søge at kontakte personer, der har tilknytning til samme gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til. Kontaktforbud omfatter dog ikke nærmeste familiemedlemmer, i det omfang det ville stride mod Danmarks internationale forpligtelser. Kontaktforbud omfatter endvidere ikke andre indsatte i kriminalforsorgens varetægt, når den dømte er i kriminalforsorgens varetægt. *Stk. 4-7.* --- *Stk. 8.* Politiet kan videregive oplysninger til den dømte om, at en person har tilknytning til samme gruppe af personer som den dømte. Videregivelse må kun ske, i det omfang det er nødvendigt for at håndhæve et meddelt kontaktforbud efter stk. 1, jf. stk. 3. *Stk. 9-11.* ---	
§ 79 a. --- *Stk. 2.* --- *Stk. 3.* Ved kontaktforbud forstås et forbud mod at søge at kontakte personer, der har tilknytning til samme gruppe af personer, som den dømte på gerningstidspunktet har tilknytning til. Kontaktforbud omfatter dog ikke nærmeste familiemedlemmer, i det omfang det ville stride mod Danmarks internationale forpligtelser. Kontaktforbud omfatter endvidere ikke andre indsatte i kriminalforsorgens varetægt,	**5.** I *§ 79 a, stk. 3, 1. pkt.,* indsættes efter »gerningstidspunktet har tilknytning til«: », eller ved kontaktforbud idømt på baggrund af en dom for overtrædelse af § 81 b, stk. 2, de personer, som gerningen er udført i forening med«. **6.** I *§ 79 a* indsættes efter stk. 3 som nyt stykke: *»Stk. 4.* Politiet træffer beslutning om den geografiske og tids-

når den dømte er i kriminalforsorgens varetægt. *Stk. 4.* Politiet kan meddele tilladelse til færden eller ophold i et område omfattet af et opholdsforbud efter stk. 1, jf. stk. 2, og til kontakt med en person omfattet af et kontaktforbud efter stk. 1, jf. stk. 3, hvis det af særlige grunde må anses for beføjet.	mæssige udstrækning af forbud efter stk. 1. Et forbud skal senest udløbe 10 år efter endelig dom. Ved udståelse af fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter forlænges fristen i 2. pkt. tilsvarende.« Stk. 4 bliver herefter stk. 5.
Stk. 5. Forbud efter stk. 1 gives på tid fra 1 til 10 år regnet fra endelig dom. Ved udståelse af fængselsstraf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter forlænges forbuddet tilsvarende.	**7.** *§ 79 a, stk. 5,* ophæves.
Stk. 6-9. ---	
Stk. 10. Den dømte kan 3 år efter løsladelsen eller udskrivningen forlange, at anklagemyndigheden indbringer spørgsmålet om opretholdelse af et forbud efter stk. 1 for retten. Når særlige omstændigheder taler for det, kan justitsministeren tillade, at indbringelse for retten sker tidligere. § 59, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse. Afgørelsen træffes ved kendelse. Går afgørelsen ud på, at et forbud helt eller delvis opretholdes, kan spørgsmålet på ny indbringes for retten, dog tidligst efter 2 års forløb.	**8.** *§ 79 a, stk. 10,* affattes således: *»Stk. 10.* Den dømte kan forlange, at anklagemyndigheden indbringer politiets beslutning efter stk. 4 for retten. § 59, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse. Afgørelsen træffes ved kendelse. Retten bestemmer inden 4 uger, efter politiets beslutning er indbragt for retten, om en anmodning efter 1. pkt. skal tillægges opsættende virkning. Går afgørelsen ud på, at politiets beslutning helt eller delvis opretholdes, kan ny anmodning ikke fremsættes, før der er forløbet 2 år fra kendelsens afsigelse. Politiets beslutning efter stk. 4 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.«
Stk. 11. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om 1) tilladelser efter stk. 4, herunder om indgivelse af ansøgning, vilkår for tilladelser og tilbagekaldelse af tilladelser, 2-6) ---	**9.** I *§ 79 a, stk. 11, nr. 1,* ændres »stk. 4« til: »stk. 5«.

§ 81 a. Den straf, der er foreskrevet i denne lovs §§ 119, 119 b, 123, 192 a og 244, § 244, jf. § 247, § 245, § 245, jf. § 247, § 246, jf. § 245, § 246, jf. § 245, jf. § 247, § 252, stk. 1, § 260, stk. 1, § 261, stk. 1 og 2, § 266, § 285, stk. 1, jf. § 281, § 286, stk. 1, jf. § 281, og § 288 kan forhøjes indtil det dobbelte, hvis lovovertrædelsen har baggrund i eller er egnet til at fremkalde en konflikt mellem grupper af personer, hvor der som led i konflikten enten anvendes knive og blankvåben m.v. eller skydevåben eller anvendes våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller begås brandstiftelse omfattet af denne lovs § 180. *Stk. 2.* Ved fastsættelse af straffen for overtrædelse af denne lovs § 180, § 183, stk. 2, og § 237 skal det i almindelighed indgå som en særdeles skærpende omstændighed, hvis lovovertrædelsen har baggrund i eller er egnet til at fremkalde en konflikt som nævnt i stk. 1. *Stk. 3.* ---	**10.** I *§ 81 a, stk. 1,* ændres »har baggrund i eller er egnet til at fremkalde« til: »er egnet til at fremkalde eller indgå i«, og »grupper af personer« ændres til: »grupper af personer, herunder kriminelle familier«. **11.** I *§ 81 a, stk. 2,* ændres »har baggrund i eller er egnet til at fremkalde« til: »er egnet til at fremkalde eller indgå i«.
§ 81 b. ---	**12.** I *§ 81 b* indsættes som *stk. 2:* *»Stk. 2.* Er en lovovertrædelse omfattet af stk. 1 udført af flere i forening, kan straffen forhøjes med indtil to tredjedele.«
	13. Efter § 81 g indsættes: **»§ 81 h.** Den straf, der er foreskrevet i denne lovs kapitel 12 og 13, § 180, § 183, stk. 2, § 183 a, §

	187, stk. 1, § 192 a, § 192 b, stk. 3, jf. stk. 2, og § 237, kan forhøjes med indtil en tredjedel for den, som 1) med ydelse af betaling eller løfte om betaling hverver en person til at begå lovovertrædelsen eller 2) mod betaling eller løfte om betaling lader sig hverve til at begå lovovertrædelsen.«
	14. Efter § 191 b indsættes: »**§ 191 c.** Med bøde eller fængsel indtil 4 år straffes den, som med forsæt til at bidrage til, at en anden person begår et strafbart forhold, foretager en handling, der understøtter denne persons overtrædelse af en af de i denne lovs bestemmelser, der kan medføre fængsel indtil på livstid.
	§ 2 I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1298 af 7. november 2025, som ændret ved § 1 i lov nr. 1765 af 29. december 2025 og § 2 i lov nr. 263 af 11. februar 2026, foretages følgende ændringer:
§ 115. --- *Stk. 2-4.* --- *Stk. 5.* Politiets videregivelse af oplysninger efter stk. 1, nr. 1, kan omfatte oplysninger om enkeltpersoners tilknytning til bandemiljøer, herunder oplysninger om, at et familiemedlem er dømt for en overtrædelse omfattet af straffelovens § 81 a. Den, der som led i det kriminalitetsforebyggende samarbejde (SSP-samarbejdet), jf. stk. 1, nr. 1, bliver bekendt med sådanne oplys-	**1.** I *§ 115, stk. 5, 1. pkt.,* indsættes efter »bandemiljøer«: »og kriminelle familier«.

ninger, har tavshedspligt med hensyn hertil.	
§ 684. --- *Stk. 2.* ---	**2.** I *§ 684* indsættes som *stk. 3:* *»Stk. 3.* I de i straffelovens § 79 a, stk. 10, omhandlede sager om opholdsforbud og kontaktforbud medvirker ikke domsmænd. Sagen kan afgøres på skriftligt grundlag, hvis der ikke fremsættes anmodning om mundtlig forhandling, som efter begæring herom finder sted for lukkede døre. Hvis den pågældende ikke giver møde ved advokat, beskikker retten vedkommende en offentlig forsvarer. Beskikkelse kan dog efter den pågældendes begæring undlades.«
§ 769. --- *Stk. 2.* Er der afsagt dom i sagen, hvorved den tiltalte er idømt ubetinget fængsel i mere end 30 dage for en lovovertrædelse, som er undergivet offentlig påtale, kan den tiltalte endvidere varetægtsfængsles, når hensynet til retshåndhævelsen skønnes at kræve, at den tiltalte ikke er på fri fod, under hensyntagen til, at den tiltalte har tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og at der inden for den gruppe, som den dømte har tilknytning til, som led i konflikten enten er anvendt skydevåben eller er anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde	**3.** I *§ 769, stk. 2*, og *§ 771, stk. 3, 1. pkt.,* ændres »tilknytning til en gruppe af personer« til: »tilknytning til en gruppe af personer, herunder en kriminel familie«.

betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180. *Stk. 3-4.* --- **§ 771. ---** *Stk. 2.* --- *Stk. 3.* Politiet kan modsætte sig, at en varetægtsarrestant, som af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og at der inden for den gruppe, som den indsatte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten enten er anvendt knive og blankvåben m.v. eller skydevåben eller er anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180, modtager besøg af personer med tilknytning til den pågældende gruppe eller en anden tilsvarende gruppe, medmindre ganske særlige grunde gør sig gældende. Stk. 1, 3.-5. pkt., finder tilsvarende anvendelse. *Stk. 4-5.* ---	
§ 771. --- *Stk. 2-3.* --- *Stk. 4.* Politiet kan forlange, at besøg til en varetægtsarrestant, som af politiet skønnes at indtage en ledende eller koordinerende rolle i en gruppe af personer, som tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, skal finde sted under kon-	**4.** I *§ 771, stk. 4, 1. pkt.,* ændres »gruppe af personer« til: »gruppe af personer, herunder en kriminel familie«.

trol, medmindre det er åbenbart, at det ikke er nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn eller af hensyn til at forebygge kriminalitet. Stk. 1, 4.-5. pkt., finder tilsvarende anvendelse. *Stk. 5.* ---	
	§ 3 I lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 201 af 28. februar 2023, som ændret bl.a. ved § 7 i lov nr. 665 af 11. juni 2024, § 1 i lov nr. 726 af 20. juni 2025 og senest ved § 3 i lov nr. 263 af 11. februar 2026, foretages følgende ændringer:
§ 46. --- *Stk. 2.* --- *Stk. 3.* Udgang kan ikke finde sted, hvis den dømte af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og politiet oplyser, at der inden for den gruppe, som den dømte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten enten er anvendt knive og blankvåben m.v. eller skydevåben eller er anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180. *Stk. 4.* --- **§ 51.** --- *Stk. 2-3.* ---	**1.** I *§ 46, stk. 3,* og *§ 51, stk. 4,* ændres »tilknytning til en gruppe af personer« til: »tilknytning til en gruppe af personer, herunder en kriminel familie«.

Stk. 4. En indsat, som af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og om hvem politiet oplyser, at der inden for den gruppe, som den indsatte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten enten er anvendt skydevåben eller er anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180, har ikke ret til at modtage besøg af personer med tilknytning til den pågældende gruppe eller en anden tilsvarende gruppe, medmindre ganske særlige grunde gør sig gældende. *Stk. 5.* ---	
§ 53. Besøg til en indsat, som af politiet skønnes at indtage en ledende eller koordinerende rolle i en gruppe af personer, som tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, skal overværes af personalet i institutionen, medmindre det er åbenbart, at det ikke er nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn eller af hensyn til at forebygge kriminalitet. *Stk. 2-4.* --- **§ 55.** --- *Stk. 2-3.* --- *Stk. 4.* Breve til og fra en indsat, som af politiet skønnes at indtage en ledende eller koordinerende	**2.** I *§ 53, stk. 1, § 55, stk. 4, 1. pkt., § 57, stk. 4, 1. pkt.,* og *§ 65 a, stk. 2, nr. 3,* ændres »gruppe af personer« til: »gruppe af personer, herunder en kriminel familie«.

rolle i en gruppe af personer, som tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, skal gennemlæses, medmindre det er åbenbart, at det ikke er nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn eller af hensyn til at forebygge kriminalitet. Der kan optages foto af breve til og fra indsatte omfattet af 1. pkt., hvis dette skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, af hensyn til kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme eller af hensyn til at forebygge kriminalitet. *Stk. 5-9.* --- **§ 57. ---** *Stk. 2-3.* --- *Stk. 4.* Telefonsamtaler til og fra en indsat, som af politiet skønnes at indtage en ledende eller koordinerende rolle i en gruppe af personer, som tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, skal optages, påhøres eller aflyttes, medmindre det er åbenbart, at det ikke er nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn eller af hensyn til at forebygge kriminalitet. Såfremt samtalen optages, påhøres eller aflyttes, skal samtaleparterne forinden gøres bekendt hermed. Optagelser af telefonsamtaler slettes, senest 6 måneder efter at de er foretaget. *Stk. 5-7.* --- **§ 65 a. ---**	

Stk. 2. Kriminalforsorgsområdet kan træffe bestemmelse om, at en indsat i institutionen i en periode på op til 4 uger kan ilægges håndjern ved ophold uden for cellen, hvis 1-2) --- 3) den indsatte er tilknyttet en gruppe af personer, som tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, og som aktuelt har begået voldelige overfald mod personale ansat i institutionerne. *Stk. 3-4.* ---	
	§ 4 I lov om politiets virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 1270 af 29. november 2019, som ændret bl.a. ved § 1 i lov nr. 891 af 21. juni 2022, § 1 i lov nr. 734 af 20. juni 2025 og senest ved § 7 i lov nr. 1787 af 29. december 2025, foretages følgende ændring:
§ 24 f. --- *Stk. 2.* --- *Stk. 3.* Med bøde eller fængsel indtil 1 år straffes den, der overtræder et opholdsforbud meddelt i medfør af § 6 g, stk. 1. *Stk. 4.* ---	**1.** I *§ 24 f, stk. 3,* ændres »1 år« til: »1 år og 6 måneder«.
	§ 5 I lov om havne, jf. lovbekendtgørelse nr. 116 af 24. januar 2024, som ændret ved § 4 i lov nr. 1787 af 29. december 2025, foretages følgende ændring:
	1. Efter § 14 a indsættes i *kapitel 5 a:* **»§ 14 b.** Justitsministeren fastsætter efter forhandling med by-, land- og transportministeren regler

	om baggrundstjek af personer, der udfører funktioner for virksomheder i tilknytning til håndtering af gods, herunder containergods, i danske havne, samt om ansættelsesmæssige konsekvenser og øvrige retsvirkninger i forbindelse med baggrundstjekket.«